

Marksist Bakış

Bütün Dünyanın İşçileri Birleşin!

Yıl: 3- Sayı: 13

Fiyatı: 2 YTL

Faşizme, Militarizme ve Şovenizme Karşı Enternasyonalist Komünist Saflara!

- * **Kürt Sorunu, Balkanlaşma ve Halkların Kardeşliği**
- * **Referandum Yenilgisinin Ardından, Venezuela Nereye?**
- * **90. Yılını Geride Bırakırken Ekim Devrimi**
- * **Marksizm ve Ekoloji**
- * **Tarihsel bir Dönemeç Olarak Troçkizm**

www.bolsevik.org

TEMEL İLKELERİMİZ

Ya Barbarlık Ya Sosyalizm: Tüm toplumsal ve ekonomik hayatın bir avuç kapitalistin çıkarları doğrultusunda şekillendiği kapitalist sistem varlığını, ancak savaşlarla sürdürmektedir. İşsizlik, açlık, yoksulluk, savaşlar ve doğanın tahribatının sorumlusu kapitalizm ve onun içkin özellikleri olan kar hırsı ve rekabettir. Kapitalizmde bütün zenginliği işçiler yaratır. Bu zenginliğin çoğunluğun ihtiyaçları için kullanılabilmesi ancak işçi sınıfının kolektif olarak bütün zenginliğe, üretim araçlarına el koymasıyla, üretimi ve dağıtımı kontrol etmesiyle yani proletarya diktatörlüğü ile mümkündür.

Aşağıdan Sosyalizm: Sosyalizm, ancak tüm ezilenlerin ve yoksulların desteğini alarak onlara öncülük eden işçi sınıfının kitlesel, doğrudan, militan mücadelesiyle; işçi sınıfının kendi eylemleriyle mümkündür. Sosyalizm, küçük bir azınlığın kendini kitleler yerine ikame etmesiyle kurulamaz. Sosyalizm ancak işçi konseyleri aracılığıyla aşağıdan yukarıya örgütlenen bir işçi iktidarı ile gerçekleştirilebilir. Bunun dışındaki kestirmeci, maceracı, tepeden inme her yol kaçınılmaz olarak bir azınlık iktidarıyla, kapitalizmle sonuçlanır. Marks'ın dediği gibi işçi sınıfının kurtuluşu kendi eseri olacaktır.

Sosyal Devrim: Bu düzenin kurumları işçi sınıfına karşı kapitalistleri korumak için vardır. Bu kurumlar işçi sınıfı tarafından ele geçirilip kullanılmaz. Mevcut sistem iyileştirmeler yapılarak, yani reformlarla düzeltilemez. Sosyalizm parlamento aracılığıyla gerçekleşemez. Bir sosyal devrim zorunludur.

Yurtseverlik değil Enternasyonalizm: Bütün dünya işçileri kardeşler. İşçilerin vatani yoktur. Küresel bir sistem olan kapitalizmin tarihin çöp tenekesine atılabilmesi için işçi sınıfının uluslararası birliği zorunludur. Marks bu yüzden bütün dünyanın işçileri birleşen çağrısı yapmıştır. Ulus içindeki bütün sınıfsal ayrımları perdeleyen yurtsever ideoloji ise işçi sınıfını uluslararası düzeyde böler, bize kapitalizmin çizdiği ulusal sınırları benimsememizi öğütler. Özünde işçi sınıfını mevcut sisteme eklemlen her ideoloji yönetici sınıfların en büyük silahıdır.

Tek Ülkede Sosyalizm Mümkün Değildir: Kapitalizm dünya ölçeğinde bir sistemdir. Bunun alternatifi olan sosyalizm de ancak dünya ölçeğinde gerçekleşebilir. Tek ülkede sosyalizmin olamayacağı görmek için Marksist olmaya bile gerek yoktur. Dolayısıyla herhangi bir ülkede gerçekleşebilecek başarılı bir devrimin kaderi (dolayısıyla tüm insanlığın kaderi), devrimin diğer ülkelere sıçramasına bağlıdır. Bu mümkündür, çünkü kapitalizmin krizleri küresel, devrimler seridir.

Ulusal Sorun: Devrimci Marksistler ezilen halkların kendi kaderini tayin hakkını savunur, ezilen halkın politik temsilcisine ulusal sorunla ilgili konularda devlet karşısında koşulsuz eleştirel destek verir. Devrimci Marksistler her türlü etnik ve dini azınlığın üzerindeki baskılara karşı çıkar, onların örgütlenme hakkını savunur.

Cinsiyetçilik: Yaşadığımız sistem kadınları ezmektedir. Kapitalizm, kadınları işyerinde ucuz iş gücü olarak, aile içinde ise yeni kuşak işçi sınıfının bedavaya yetiştirilmesinde ve ev işlerinin bedava halledilmesinde kullanmaktadır. Bu durum kadınların hayatın her alanında geri planda kalıp ezilmesine yol açmaktadır. Devrimci Marksistler her yerde cinsiyetçiliğe karşı mücadele edip, kadınların her alandaki eşitliğini savunurlar. Devrimci Marksistler insanların cinsel tercihleri nedenleriyle ezilmelerine, eşcinsellerin aşağılanmasına karşı mücadele ederler.

Devrimci Parti: İşçi sınıfının kendiliğinden mücadelelerinin bir işçi devletiyle sonuçlanabilmesi için devrimci parti zorunludur. Bu parti işçi sınıfının en ileri devrimci unsurlarını bünyesinde toplar, onların sınıf içerisindeki dağılmış etkisini merkezileştirir, onları koordine eder ve aktif siyasi hayata ve sınıf mücadelesine müdahale eder. Bu parti tüm işçi sınıfına öğretir ve ondan öğrenir. İşçi sınıfı içinde kök salmış, kitlesel bir devrimci işçi partisinin sınıf mücadelesinin kritik anlarında ve özellikle devrimci durumlarda var olması devrimin başarıya ulaşması için çok hayati bir gerektir, bu yüzden böyle bir partiyi inşa etmek ertelenemeyecek bir gerektir.

Devrimci Görev: Bu ilkelere katılan herkesi Marksist Bakış Dergisi faaliyetlerini büyütme çağırıyoruz..

İçindekiler

Kürt Sorunu, Balkanlaşma ve Halkların Kardeşliği	2
Referandum Yenilgisinin Ardından, Venezuela Nereye?	6
90. Yılıni Geride Bırakırken Ekim Devrimi	9
Vatan, Millet Edebiyatının Gizledikleri	16
Marksizm ve Ekoloji	18
Kamunun Kardelenleri	21
Tarihsel Bir Dönemeç Olarak Troçkizm	24
İncelmiş Bir Ulusalçılıkla İşçilerin Yozlaştırılması(V.İ.Lenin)	31

MARKSİST BAKIŞ

Üç Aylık Politik Dergi

Yıl: 3 Sayı: 13 Aralık 2007

Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Ayşe Şensöz

Yayın İdare Adresi: Mithatpaşa Cad. 34-F Blok Daire No: 28

Kızılay/ANKARA Tel: 0 312 480 95 60

Baskı: Yön Matbaacılık - Davutpaşa Cad. Güven Sanayi Sitesi B Blok

1.Kat No: 366 Topkapı, İstanbul Tel: 0-212-5446634

Yayın Türü: Yaygın süreli, üç aylık

İletişim İçin:

E-mail: marksistbakis@yahoo.com

Büro-Adres: Mithatpaşa Cad. 34-F Blok Daire No: 28

Kızılay/ANKARA

Kürt Sorunu, Balkanlaşma ve Halkların Kardeşliği

Üzerinde yaşadığımız bu topraklarda çok kardeş kanı döküldü, nice masuma kıyıldı. Balkan Savaşları'nda tüm Balkan halkları birbirlerini boğazladı. Arnavut, Rum, Müslüman, Bulgar, Sırp... Savaşı kışkırtanlar Balkanlar'da hegemonya mücadelesi veren emperyalistlerdi. Yani büyük güçler her zamanki gibi devredeydiler! Yüzyıllarca birlikte yaşamış halklar birbirlerini kırıyorlardı. Yaşamını yitiren yüz binlercesi ve topraklarından sürülerek göçmen ve mülteci durumuna itilen bir o kadarı, halklar arasında kalıcı hasarlara yol açtı. Daha geniş ve daha sağlam bir ulusal pazar yaratmak isteyen aç gözlü burjuvaların etnik homojenlik yaratma hedefi etnik temizlikleri kaçınılmaz kılmıştır. Balkanlar'da açılan yaralar bir daha kapanmamış, tersine birçok kez yeniden değişmiştir. Balkanlar, bugün hala kanamaya devam ediyor.

Birinci büyük paylaşım savaşı kapitalistlerin krizinin derinliğinin bir sonucu olarak barbarlığın kapılarını araladı. Emperyalizm çağında savaşlar artık doğrudan sivilleri hedef alıyordu. Ölen 20 milyon kişinin çoğunluğu sivildi. Birbirlerini hiç tanımayan, gerçekte birbirleriyle hiçbir sorunu olmayan yüz binlerce

insan bu katliamda ölmeye ve öldürmeye yollandı.

Yaşadığımız topraklar da savaşın travmasını en acı şekilde yaşadı. Avrupa'da egemen sınıflar aralarında İtilaf ve İttifak devletleri diye kümelenmişlerdi. Her birinin derdi tıpkı bugün ABD'nin Irak'taki amacı gibi yeni fetihler, yeni ganimetlerdi. Osmanlı yönetici sınıfı savaştan eski görkemli günlerine dönmeyi umuyordu. İmparatorluk özelemlerini canlandırmanın ilk adımı Balkanlar'da kaybedilen toprakları yeniden ele geçirmek olacaktı. Sonra, Irak elde tutulup, Arabistan'a hakim olunacak, Kafkaslar ele geçirildikten sonra Orta Asya'ya kadar uzanıp turan birliği sağlanmış olacaktı.

Arapların, Rumların ve diğer halkların kafasına vurup, onları zapturapt altına almanın Anadolu'da yaşayan halklar için ne gibi bir anlamı olabilirdi! Kısacası, milyonlarca insan, ölmeye ve öldürmeye bir avuç yönetici, burjuva, asilzade için gidiyordu. Tabii ki beyler savaşmadılar. Milyonlarca yoksul

emekçiye savaşa sürükleyen şey ise "vatan-millet" edebiyatıydı. Oysa kimin vatanydı burası? Gerçekten işçi- emekçi- köylünün özgürlüğü doyasıya tattıkları bir yer olmadan herhangi bir yere vatan denebilir miydi? Sonra, dünyadaki bütün emekçi kardeşlerimizle aynı kaderi paylaşmıyor muyuz, onların da başlarında sömürücü asalaklar yok mu, öyleyse aynı dava da buluşmamız gerekmiyor mu, o zaman bütün dünya bizim vatanimiz değil mi? Evet, gerçekten de açlığın dili olmaz, yoksulluğun vatanı. Ne yazık ki proleter enternasyonalizminin bu sesi yeterince ulaşmadı Anadolu'ya. İşçi ve köylüler, beyzadeler için öldüler ve öldürdüler.

"Bizim" beyler istediklerine ulaşamadı. İşler ters gittikçe imparatorluk hayalleri suya düştü. O halde, en azından, mümkün olduğunca geniş homojen bir ulusal pazar oluşturmalıydılar. Homojenliği oluşturmamanın yolu ise Anadolu mozaikğini mermere dönüştürmekten geçiyordu. Böylece Balkanlar'da olduğu gibi "güven ve istikrar" içinde bir ulusal pazar yaratılacaktı.

İlk hedef Ermeniler'di. Osmanlı kaynaklarında sayısı bir buçuk milyon olarak gösterilen Ermeniler 3 bin yıldır yaşadıkları topraklardan adeta silindiler. Büyük bir kısmı tarihin gördüğü en büyük kıyımlardan birisiyle yok edildi. Araplar da payına düşeni aldılar. Urfa, Antep, Adana, Mardin, Midyat, Hasankef, Siirt civarında yaşayan Araplar'ın önemli bir kısmı güney sınırından aşağıya sürüldüler.

Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra Anadolu'yu bir savaş daha bekliyordu. Ekim Devrimi tüm dünyada kızıl rüzgarlar estiren emperyalistler açıktan savaş yürütecek durumdan çıkmışlardı. Emperyalist savaşa ve işgal-ilhaklara karşı çok büyük bir öfke dalgası vardı. Bu yüzden İngilizler Yunan burjuvazisini kendi çıkarları doğrultusunda Anadolu'ya sürmüştü. Anadolu'da başlayan işgal hareketi karşısında Sovyetlerin ezilen ulusların kendi kaderini tayin hakkı çerçevesinde Anadolu'daki ulusal mücadeleyi desteklemesi savaşın kaderini büyük ölçüde değiştirdi. Ayrıca, Yunan ordusunda oldukça etkin olan savaş karşıtı enternasyonalist ajitasyon Yunan şovenizmini büyük ölçüde zayıflattı. İngilizler için ölmek ve öldürmek istemeyen Yunan ordusundaki erler ve subaylar işgalci ordunun savaş azmine öldürücü darbeler vurdu. Savaş için limanda mühimmat bekleyen Yunan savaş gemilerine karşı greve çıkan Yunan işçileri, Ekim Devriminin enternasyonalist rüzgarlarının ne kadar etkili olduğunu ortaya koyuyordu. Sonuçta Yunan ordusu başarısız oldu. Ne var ki devrimle bitmeyen her barış, aslında sözde bir barıştır ve savaşın başka adlarla devam etmesinden başka bir şey değildir. Bu sözde barışın ardından da bir kez daha etnik temizlik gerçekleşecek-

ti. Tam bir buçuk milyon Rum üç bin yıldır yaşadıkları topraklarından sökülüp atıldılar. Tam beş yüz bin Türk de Yunanistan'dan Türkiye'ye gönderildi. Nüfus mübadelesinin dışında kalan İstanbul Rumları da 6-7 Eylül 1955 olaylarında kitlesel linç ataklarına maruz kaldıkları için Yunanistan'a göçmek zorunda kaldı. 50'lilerde 200 bin olan Rum nüfusundan geriye günümüze sadece 5 bin Rum kalmıştır.

Kürtler

Türkiye Cumhuriyeti kurulurken geriye bir büyük grup daha kalıyordu Kürtler. Kürtler Osmanlı içinde ulusçu fikirlerin en geç ulaştığı ulusların başındaydı. Ne var ki Kürt milliyetçiliği Birinci Dünya Savaşı yıllarında etkinlik kazanmaya başladı. Bu kıpırdanma özellikle Britanya emperyalizminin ilgisini başlangıçta çekse de petrol zengini Musul eyaletini kontrolü altındaki Irak'a katmayı başarınca Kürt sorununa ilgilerini kaybediverdiler. Böylelikle günümüzde sayıları 26 milyonu bulan Kürtler kendi ulus devletlerini kuramadılar. Kürtlerin çoğunluğu oluşturduğu coğrafya Türkiye, İran, Irak ve Suriye tarafından paylaşılıyordu. Ama Kürtlerin esas çoğunluğu kuzeyde yani Türkiye'nin doğu-güneydoğusunda kalmıştı. Türkiye'nin sınırları ve toplumsal yapısı bu şekilde belirlenirken Anadolu'yu Ermeni ve Rumlardan temizleyen egemen sınıfın önünde iki seçenek vardı. Ya Kürtler toplumu ve devleti oluşturan eşit bir unsur olarak kabul edilecek ve toplumsal ve kültürel hakları tanınacak ya da "tek millet" stratejisiyle Kürt kimliği yok sayılacaktı. Egemen sınıf ikincisini seçti. Türkiye nüfusunun yaklaşık beşte birini oluşturan Kürtler hiçbir hak elde edemediler. Yeni devlette, oluşan bu yeni ortamda Kürtlerin payına düşen yok sayılma, baskı ve gerektiğinde imha oldu. "Modern" Türkiye'de yalnızca Türkler olacaktı. Kürt kültürü ve haklarının tanınmasını istemek bugün dahi devlet tarafından ağır şekilde cezalandırılmak anlamına geliyor.

İkinci seçeneğin egemenlerce uygulamaya sokulması Kürtlere isyan etmekten başka bir seçenek bırakmıyordu. Kürtler, bu çizginin doğal sonucu olarak defalarca ayaklandılar. Her ayaklanma da acımasızca bastırıldı. Egemen sınıf diğer yandan da Kürt bölgelerindeki aşiret yapılanmasıyla, feodal kurumlara çıkara dayalı işbirliğine gidiyor, Kürtlerin feodal yapısının içindeki asalak hakim çevrelere sağladığı avantajlarla devlet otoritesini onlara bırakıyordu.

Kürt Sorununda Çözüm İsteniyor mu?

Egemen sınıfın Kürt sorunundaki tavrı bir yandan Kürt varlığını yok saymak, bunun varlığını dillendirenleri ezmek, oradaki feodal düzenle işbirliğine giderek bölgenin geri kalmışlığını kalıcılaştırmak oldu. Şiddetle bastırılan Kürt muhalefeti yaklaşık otuz yıllık bir sessizlikten sonra 68 uyanışıyla tekrar gün yüzüne çıktı. Bir avuç öğrencinin başlattığı bir örgütlenmenin hızla büyümesi, bastırılan Kürt sorunun aslında Kürt halkı içerisinde ne kadar derinlerde kök saldıgının bir göstergesidir. Özellikle 1980'lerin sonunda yoğunlaşan çatışmalarda çoğunluğu Kürt olmak üzere otuz binden fazla insan yaşamını yitirdi. Çok kanlı geçen düşük yoğunluklu bir iç savaş boyunca şovenist güçler askeri çözümün dışında bir çizginin varlığına asla izin vermediler. Derin devlet diye adlandırılan oluşumlar nice katliamlara imza attı, Hizbullah Kürt muhalefeti ezmek için kullanıldı, faili meçhuller, işkence-ler, gözaltında kayıplar, yargısız infazlar, çeteler; kirli savaş politikaları denen uygulamalar bölgeyi cehenneme çevirdi. Esasında bu güçler savaştan besleniyorlardı. İktidar mekanizmalarındaki varlıkları bu savaşla doğrudan bağlantılıydı. Ayrıca bu iktidar ilişkilerinden beslenen devasa bir ekonomik gelişmeye sahip oldular.

Modern burjuva diktatörlüklerde askeri ve sivil bürokrasinin konumu oldukça zayıftır, esasen büyük sermayenin memurundan başka birşey değildir. İktidar ilişkilerinde ülke yönetiminde esas söz sahibi kesinlikle olamaz. 12 Eylül askeri darbesinin ardından normal şartlarda Türkiye burjuva sisteminin tarihsel olarak girmesi gereken rota da bu yöndeydi. Dolayısıyla sivil ve askeri bürokrasinin tasfiyesi gündemdeydi. Özal, şortla askerleri selamlayabiliyordu örneğin. Toparlarsak şoven güçler Kürt sorununu kendi sınıfsal ayrıcalıklarının devamına bir vesile olarak gördüler. 90'lı yıllarda çok belirgin olmayan bu süreç 2000'li yıllarda çok daha bariz bir şekilde kendisini gösterecekti.

TUSİAD ile ifade edebileceğimiz liberal büyük burjuvazi ise askeri sivil bürokrasi karşısında tarihsel olarak zayıftır, çünkü bu sınıf esas olarak Türkiye topraklarından kendiliğinden fişkırmamış bizzat ilk önceleri İttihat ve Terakki daha sonra Kemalist rejim tarafından bir toplumsal proje etrafında yetiştirilmiş, özenle büyütülmüştür. O yüzden de tarihsel olarak güdüklük ve kaypaklık bu sınıfın damarlarına işlenmiştir. Kendisini yetiştirenlerden kurtulmak istemekte fakat Kürt sorunu gibi hayati bir konuda

Devrimcilerin bu dönemde Kürt sorunundaki tavrı ne olmalı? Kürt emekçi halkı şoven baskıya direnişle cevap vereceğini defalarca göstermiştir. İşçi sınıfının mücadelesinin zayıf olduğu, komünist güçlerin olayların akışına müdahil olamadığı durumlarda Kürt sorunu ne yazık ki burjuvaların eline kalmaktadır. Burjuva kanallar etnik düşmanlığı, entrikaları, halkın aldatılmasını, emperyalist emelleri ve savaşları beraberinde getirdi, getiriyor. Kürt hareketini etkileyecek, onun tarafından muhattap alınacak güçlü bir devrimci işçi hareketinin olmadığı koşullarda hareketin kendisine emperyalist kanallarda alan açmaya çalışması hiç şaşırtıcı değil. Bu durum, devrimci Marksistlerin Kürt hareketine sırtlarını dönmeleri anlamına gelmeyeceği gibi eleştirel yaklaşımdan uzak sırf kuyrukçu bir tavır da kabul edilemez. Şovenist kalkışmalara karşı DTP'yi ve Kürtleri savunmak bu dönemin olmazsa olmaz devrimci duruşudur.

kendi sınıf politikasını uygulayacak basireti gösterememektedir. Örneğin Özal 90'ların başında, Sabancı 90'ların ortasında, Ağar da 2000'lerde böyle bir çıkış yaptıklarında ağır bir şekilde cezalandırıldılar.

1999'da Öcalan'ın yakalanmasından sonra PKK ateşkes çağrısı yaptı. Aslında 1990'lar boyunca birkaç kez daha ateşkes çağrısı yapılmıştı. Öte yandan ateşkes çağrılarına cevap imhadan başka bir şey olmadı. Herhangi bir demokratik açılım, bir serbestleşme yaşanmadı. Örneğin sözde köy koruculuğu sistemi ya da boşaltılan köyler konusunda, çetelerin dağıtılması ya da kültürel haklar vb konuda en ufak bir açılım gerçekleştirilmedi. Ahmet Kaya'yı hatırlayalım. Bir ödül töreninde ben Kürtçe şarkı yapacağım dediği için üç kurşuk insanları üzerine çatal bıçak fırlatmışlardı, Ahmet Kaya linççi güruhlar tarafından ülke dışına itilmiş, sürgün yıllarında da hayatını kaybetmişti. Bugün artık herkes Kürtçe müzik yapıyor. Ama bunun mücadele ve ödenen bedeller sayesinde kazanıldığını unutmamak gerekir.

Öcalan'ın Türkiye'ye getirildiği 1999'dan 2004'e kadar geçen süre çok önemliydi. Bu süreç zarfında herhangi bir demokratik açılım gerçekleşseydi Kürt sorunu bugünkü noktada olmayacaktı. Ne var ki imha konseptinden asla vazgeçilmedi. En ufak bir açılım ihanetle anıldı. Böyle yaparak Kürt gençlerini tekrar dağlara sürdüler.

Bu süreç özellikle Kürt sorunun egemen sınıf içindeki çatışmalara bariz bir şekilde alet edilmesiyle öne çıktı. Çatışmaların durduğu bu beş yıllık süreçte AB reformları adı altında yürüten süreç en başta eski devletli kesimlerin tasfiyesini beraberinde getiriyordu. Ordu, yüksek yargı organları, cumhurbaşkanlığı, YÖK ve üniversiteler başta olmak üzere Türkiye büyük sermayesinin uluslararası finans kapitalle bütünleşmesi önündeki engeller ortadan kaldırılacaktı. Seçimlerde AKP büyük bir zafer elde ederek tek başına iktidar olmuş, büyük sermaye medyasıyla tarruza geçmiş, uluslararası müttefikleriyle yüklenmeye başlamıştı. Bu süreç AKP'ye olan destek dolayısıyla halk tarafından da onaylanmış oluyordu. Bunun karşılığında tamamen tasfiye olma tehlikesi yaşayan askeri-sivil bürokrasi (devletli gelenek)nin tek şansı milliyetçiliği yükseltmek oldu. Bu konuda her zaman devlet partisi olmuş CHP ve Deniz Baykal AKP iktidarının hızını kesmekte önemli roller aldı. Ne var ki 2007 seçimlerinde askeri sivil bürokrasi ağır bir yenilgi daha yaşadı. AKP, %47'lik bir oy oranına ulaşarak Cumhuriyet tarihinin rekoruna imza atarak askeri-sivil bürokratik güçleri yenilgiye uğrattı. Büyük sermaye bloku da AKP eliyle saldırısını başlattı. Cumhurbaşkanlığı ve Anayasa Mahkemesi gibi iki ana kale düşürüldü. Yargıda da büyük ataklar gerçekleştiriliyor. Hakimlik sınavlarına mülakat aşamasının getirilmesi, hükümetin yargıyı denetim altına almasının en büyük adımlarından birisi. Şimdi sıra YÖK ve rektör seçimlerine geliyor. Erdoğan Teziç'in görev süresinin dolmasının ardından yeni YÖK başkanını cumhurbaşkanı Abdullah Gül seçecek.

Militarizm Çözülürken

İşte bu noktada askerin yaptığı Kuzey Irak'a girilmesi çağrıları anlam kazanıyor. Seçimlere yaklaşıldıkça ordunun Kuzey Irak'a girilmesi yönündeki "tavsiyeleri" ve "çağrıları" hız kazandı. Türkiye'nin siyasal tarihine hakim olanlar bilirler, ordu kritik bir konuda kendi açısından elzem gördüğü bir mevzuda utangaç açıklamalar yapmaz, doğrudan muhattaplarla "özel" olarak ilgilenir. Buradaki amaç ise AKP'yi milliyetçilik temelinde yıpratmak, seçimlere giderken oylarını düşürmekti. Kamuoyuna, siyasi irade, Kuzey Irak'a girilmesinin önünde engel oluyor mesajı vermeye çalışılıyordu. Amaç AKP'yi bu konuda sıkıştırmaktı. Seçim sonrasında da aynı stratejiye devam edildi. İşte, bu arada, ard arda gelen büyük çatışmalar, dengeleri bir anda değiştirdi. Devletli kesimlerin bu adımı da böylece çöktü. Zira, 'Kuzey Irak'ı işgal edelim' demek kolaydı, ama şimdi hareket zamanıydı. En azından böyle olmalıydı ama olmadı. Yaratılan şoven canavar şimdi tüm egemen sınıfı zorluyordu. Şoven histeri tüm ülkeyi kaplarken Kuzey Irak macerasının nelere mal olacağını iyi bilen egemen sınıf, histeri dalgasının karşısında durmakta zorlanırken Kuzey Irak'a girelim diye rahat rahat atıp tutanlar laflarının altında ezilmek durumunda kaldılar. Böylece, Kürt meselesini kendi iktidar olanakları için kullananlar ne kadar riskli bir işe kalkışmış olduklarını gördüler. Öyle ki Kuzey Irak'ın işgali korkulu rüyaları olan bir bölünmenin alt yapısını hazırlamaktan başka bir şeye hizmet etmemektedir. Şimdilerde şoven rüzgarları oyalama ve ardından dindirme kaygısındalar.

ABD ile yapılan görüşmeyle ilgili ne söylenebilir? Meselenin boyutlanması üzerine ordu ve AKP'nin belirli bir ortak siyaset oluşturdıklarını söyleyebiliriz. Bu da ABD'den izin almadan hareket etmeme, içerideki şoven canavarı oyalama, zaman kazanma ve yatıştırma çizgisidir. Kısacası askeri bürokrasi kaybetmiştir. Sonra ne yapılacağı ABD'nin istekleri doğrultusunda şekillenecektir. Büyük sermaye, ABD, AB, AKP ve Barzani-Talabani PKK'nin Türkiye'de silah bırakması, bunun karşılığında da Kürt sorununda kimi açılımlar yapılması konusunda hemfikirler. Görünen o ki bu projeye hazır olmayan

Burjuvazinin ideolojisi milliyetçiliğin ilacı proleter enternasyonalizmidir. Ancak enternasyonalist bilince ulaşmış bir işçi sınıfı kaderini kendi ellerine alabilir.

tek kanat askeri-sivil devletlü kesimdir. Çünkü, söz konusu proje, bu kesimin zayıflama sürecini hızlandıracaktır. Öte yandan, karşısındaki uluslararası sınıf ittifakı kendisinden çok güçlüdür ve yapabileceği pek bir şey yoktur. Kürt sorununda uzun yıllar boyunca sürdürülen strateji artık geri dönülmez çıkmazlara gitmektedir ve bu kesim son aylarda yaşananlardan sonra bunu gayet iyi anlamıştır. Bu nedenle Kürt sorununda "açılımlar" konusu hiç olmadığı kadar kendisine zemin kazanıyor. İlker Başbuğ'un şakşakçı burjuva medyaya "karar alıcıları rahat bırakın" diye seslenmesi, zaman kazanma ve ortamı rahatlatma isteminin bir göstergesidir.

Devrimcilerin bu dönemde Kürt sorunundaki tavrı ne olmalı? Kürt emekçi halkı şoven baskıya direnişle cevap vereceğini defalarca göstermiştir. İşçi sınıfının mücadelesinin zayıf olduğu, komünist güçlerin olayların akışına müdahil olamadığı durumlarda Kürt sorunu ne yazık ki burjuvaların eline kalmaktadır. Burjuva kanallar etnik düşmanlığı, entrikaları, halkın aldatılmasını, emperyalist emelleri ve savaşları beraberinde getirirdi, getiriyor. Kürt hareketini etkileyecek, onun tarafından muhattap alınacak güçlü bir devrimci işçi hareketinin olmadığı koşullarda hareketin kendisine emperyalist kanallarda alan açmaya çalışması hiç şaşırtıcı değil. Bu durum, devrimci Marksistlerin Kürt hareketine sırtlarını dönmeleri anlamına gelmeyeceği gibi eleştirel yaklaşımdan uzak sırf kuyrukçu bir tavır da kabul edilemez. Şovenist kalkışmalara karşı DTP'yi ve Kürtleri savunmak bu dönemin olmazsa olmaz devrimci duruşudur.

Kürt sorunun kalıcı çözümü iki şekilde olabilir: ya emperyalist projelerin eşliğinde katliamlarla ya da proleter devrim eşliğinde halkların gerçek kardeşliği sağlanarak. Bunun dışında bir kalıcı çözüm olamaz. Kürt emekçi halkının gerçek dostu Türkiye proletaryası ve bir bütün olarak dünyadaki sınıf kardeşleridir. Komünistler, örgütlenmeli, metropollerdeki geniş Kürt emekçi kitlelerinin gözünde devrimci bir alternatif konumuna yükselmelidirler. Bunu başardığımız oranda halkların kardeşliği ve barışa giden yolun kapısı aralanmış olacaktır.

Kürt sorunun kalıcı çözümü iki şekilde olabilir: ya emperyalist projelerin eşliğinde katliamlarla ya da proleter devrim eşliğinde halkların gerçek kardeşliği sağlanarak. Bunun dışında kalıcı bir çözüm olamaz. Kürt emekçi halkının gerçek dostu Türkiye proletaryası ve bir bütün olarak dünyadaki sınıf kardeşleridir. Komünistler, örgütlenmeli, metropollerdeki geniş Kürt emekçi kitlelerinin gözünde devrimci bir alternatif konumuna yükselmelidirler. Bunu başardığımız oranda halkların kardeşliği ve barışa giden yolun kapısı aralanmış olacaktır.

Referandum Yenilgisinin Ardından VENEZUELA NEREYE?

Venezuela anayasa değişikliği için referanduma gitti. Sonuçta %49.3'e karşılık %50.7 oyla referandumdan hayırcılar galip çıktı. Bu sonuçlar, 1998'den beri Venezuela'da sağın kazandığı ilk zafer olma özelliğini taşıyor. Sağ ve arkasındaki egemen sınıflar zafer sarhoşluğu içindeyken Chavez cephesinde şaşkınlık ve soru işaretleri hakim. Venezuela'daki sınıf mücadelesi başta Latin Amerika olmak üzere tüm dünyadaki sınıf mücadelesini etkiliyor, dolayısıyla Venezuela'da yaşananları yakından takip etmek, yorumlamak ve dersler çıkarmak büyük önem taşıyor.

Referandum ve Venezuela'da Sınıflar

Referandum süreci ülkedeki sınıf mücadelesinin daha da şiddetlenmesine ve buna paralel olarak politik atmosferin Nisan 2002'deki başarısız darbe girişiminden sonraki en gergin döneme girmesine yol açtı. Bu gerginlik, sandıktan hayır çıkmasının ardından devam edeceğe benziyor. Zira, üst sınıfların, kendine güvenlerinin artmasıyla birlikte daha da saldırganlaşacaklarına kesin gözle bakmak gerekir.

Referandum, 1999 anayasasında yapılan 69 değişikliği kapsıyordu. Bu değişiklikler, eklemeler ve mevcut anayasada yapılan düzeltmelerden oluşmaktaydı. Temel olarak Chavez'in devlet başkanı olarak yetkilerini arttıran anayasa değişikliği paketinin en dikkat çekici yanları arasında devlet başkanının görev süresini 7 yıla çıkarıp, tekrar seçilmesinin önündeki yasal engelleri kaldırması, haftalık çalışma saatini 44'ten 36'ya düşürmesi, informal sektörde çalışan emekçilerin sosyal güvenlik kapsamına alınması, merkez bankasının özerkliğinin kaldırılması ve oy kullanma yaşının 16'ya düşürülmesi gibi maddeler vardı.

Uluslararası emperyalizm, Venezuela burjuvazisi ve orta sınıfların önemli bir bölümü reform paketine karşı teyakkuza geçtiler. Venezuela'nın zengin oligarşisi Nisan 2002'de Chavez'e karşı yapılan CIA darbesinden önce de benzer bir şekilde tüm güçleriyle mücadele etmişlerdi. Bu sefer de sağcı burjuva medya referandum konusunda toplumda bir panik ortamı yaratmaya çalıştı, toplumun en ayrıcalıklı kesimleri olan üst ve üst-orta sınıflar sokaklara döküldü. Karşıt gösteriler birbirini izlemiş, olaylarda sağcı güçler genç bir işçiyi katletmişlerdi.

Uluslararası emperyalist medya da sınıf kardeşlerinin imdadına yetişerek Venezuela'daki sağcı öğrenci gösterileri ve diğerlerini

otoriteryanizme ve bir despota karşı mücadele eden özgürlük savaşçıları olarak lanse etti. Anayasa değişiklikleri işlerine gelmediği için sokağa dökülen sağcı elitler, özel üniversitelerin üst ve orta sınıftan gelen öğrencileri, Katolik Kilisesi hiyerarşisi, alenen darbe çağrısı yapan CIA bağlantılı eski generaller ve devasa bir medya kampanyası yürüten büyük sermayenin toplandığı işveren örgütü Fedecamaras, 'demokratik muhalefet' olarak takdim ediliyor. Oysa kendi ayrıcalıklarını korumak için herşeyi yapmaya hazır üst sınıflar, emekçi kitlelerin kendi çıkarlarına sömürsünün devamından başka bir şey istemiyorlar, bu uğurda Nisan 2002'de olduğu gibi askeri darbeler düzenlemeye hazırlar. Başarılı bir askeri darbenin ertesinde de neler yapabileceklerini biliyoruz. Bu konuda Pinochet cuntasının Şili'de yaptığı katliamları unutmamak. Chavez'i koltuğa kazık çakmaya çalışan bir diktatör, burjuva muhalefeti de demokrasi havarisi ilan eden emperyalist medya, diğer yandan büyük kısmı işçi sınıfından oluşan ve belki de üst sınıfların düzenlediğinden daha kalabalık geçen reform yanlısı gösterileri ise kendisine yakışır şekilde sansürlemekten çekinmedi.

Referandum Neden Yenildi?

Referandum süreci Chavez'in yaptığı reformların içinde önemli bir aşamaya tekabül ediyordu. Reformlar derinleştikçe Chavez'in bir arada tutmaya çalıştığı sınıf bloku çatırdamaya başladı. Örnek olarak, "Chavismo"nun önemli yandaşlarından sosyal demokrat parti Podemos ile Bolivarcı koalisyonun bir parçası olan PPT, anayasa değişikliği konusunda karşı kampa geçmekte tereddüt

Chavez'i koltuğa kazık çakmaya çalışan bir diktatör, burjuva muhalefeti de demokrasi havarisi ilan eden emperyalist medya, diğer yandan büyük kısmı işçi sınıfından oluşan ve belki de üst sınıfların düzenlediğinden daha kalabalık geçen reform yanlısı gösterileri ise kendisine yakışır şekilde sansürlemekten çekinmedi.

etmedi. Temmuz'a kadar Chavez'in Savunma Bakanlığını yapan emekli general Raul Baduel de referandumda Chavezci kamptan ayrıldı. Ayrılmakla da kalmayıp orduda yapılacak yeni düzenlemeler konusunda yetkilileri uyardı. Baduel'in karşı kampa geçmesi çok önemli, zira Baduel Chavez'in Bolivarçı Devrim Hareketi'nin kurucu üyelerinden. Yani Chavez'le beraberliği 1980'lere kadar uzanıyor. 1992'de Chavez'in düzenlemeye çalıştığı başarısız darbe girişimine koşulların uygun olmadığı gerekçesiyle katılmasa da 1998'deki seçim zaferinden önce Chavez'e katıldı. 2002'de Chavez'e karşı CIA'nın düzenlediği darbeye Chavez'i darbecilerden teslim alan silahlı birliklere önderlik eden kişi yine Baduel'di. Chavez'in "21.yy sosyalizmi" projesine sadık olduğunu daha önceleri birçok kez dile getiren Baduel'in bu dönüşü söz konusu sınıfsal çatlağın derinliğini göstermenin yanında, ordudaki bölünmeye de işaret ediyor ve olası bir askeri darbenin mayalanmakta olduğu şüphelerini akla getiriyor. Hatta Baduel'i Venezuela'nın Pinochet'i diye adlandıranlar mevcut. Ayrıca, "Chavezci" valiler, belediye başkanları ve diğer üst düzey bürokratlar ikiyüzlüce davranıp alttan alta referandumda hayır kampına oynadıkları ve genel olarak da sürecin radikalleşmesinden rahatsız oldukları biliniyor. 1980'ler Nikaragua'sında da benzer süreçler yaşanmış küçük burjuva bir programa sahip Sandinist koalisyonun daha ılımlı kesimleri bir süre sonra karşı kampa geçmiş ve bu da Sandinistlerin çözülüşünü hızlandırmıştı.

Chavez'in Reformcu Yolu

Tıkanyor Mu?

Bu durum, Chavez'in 21.yy sosyalizmi projesinin sınıfsal-politik içeriği ile doğrudan ilgili. Chavez, Venezuela'daki kitlesele devrimci yükselişin ürünü olarak 1998 seçimlerinde iş başına geldi. Temel hattı, kent yoksullarını, işçi sınıfını, köylüleri, bir kısım orta sınıf ve hatta kimi milliyetçi bürokrat ile küçük ölçekli sermaye gruplarını popülist bir söylem etrafında birleştirmektir. Chavez, kitle radikalizminin sonucu olarak giderek daha fazla sola kaydı ve Venezuela iş çevreleri, ABD ve iyi halli orta sınıflarla çatışmaya girmeye başladı. Chavez'e alt sınıflardan gelen yüksek destek ve Chavez'in halk hareketini son kertede düzen sınırları içerisinde tutması nedeniyle egemen sınıflar Chavez'e ne kadar dış bilese de göz yummak zorunda kaldılar. 2002'de düzenlenen başarısız darbe girişimi bu konuda onlar için bir ders niteliğindedir, çünkü halk ayaklanmış ve başkanlık sarayını kuşatmıştı. Dediğimiz gibi burjuvazi ve emperyalist sistem Chavez'e göz yummak zorunda kalsa da onu ve onunla beraber sınıf hareketini ezmek için fırsat kolladığı kesin. Bunun için en başta

Chavez'in arkasındaki sınıf blokunun çatlaması, ordunun darbeye hazır hale getirilmesi ve hepsinden önemlisi emekçi halkta kayıtsızlığın hakim olmaya başlamasını bekliyorlar.

Sorunun kaynağı Chavez'in "21.yy sosyalizmi" diye adlandırdığı çizgisinden kaynaklanıyor. Bu çizgi sol reformist bir hattın başka bir şey değil. Olağanüstü koşullar bu çizginin yaşam şansı bulmasını sağlasa da bu çizgi düzenden kopamayan sol reformizmin bütün açmazlarını bünyesinde taşıyor. Tıpkı Şili'nin Allende'si gibi. Bir yandan kitle hareketinin basıncıyla daha da sola kaysa dayanmaya çalıştığı sınıfsal

ittifak çökecek, diğer taraftan ılımlı politikalar ise kitle hareketinde tatminsizlik ve kayıtsızlığı geliştirecek, bu da karşı devrimin en çok arzuladığı şey. Böylelikle etkili bir darbe balyozu indirebilecek. Öte yandan düzenden tam kopamayan sol reformizm bağımsız kitle hareketinden de çekinir. Chavez işte bu ince ipteki tehlikeli dansını devam ettiriyor. Son referandum

Anayasa değişiklikleri işlerine gelmediği için sokağa dökülen sağcı elitler, özel üniversitelerin üst ve orta sınıftan gelen öğrencileri, Katolik Kilisesi hiyerarşisi, alenen darbe çağrısı yapan CIA bağlantılı eski generaller ve devasa bir medya kampanyası yürüten büyük sermayenin toplandığı işveren örgütü Fedecamaras referandumdan çıkan hayır büyük bir coşkuyla karşıladılar.

sürecini bu açıdan inceleyelim. Venezuela hakim sınıfları ve emperyalizm sınıf düşmanlarının zayıf bir anını bulduklarını hissettiler, bu doğrultuda karşı devrim tüm güçlerini mobilize etmeyi başardı. Çok etkili bir seçim kampanyası ve medya basıncı oluşturdular. Kendi sınırlı ve kemik seçmenlerini topyekün sandığa taşımakla kalmayıp asıl büyük hamleyi ezilen sınıfların daha geri kesimlerinde çekimserliğe yol açarak yaptılar. Referandumdaki hayır oyları başkanlık seçimlerindeki Chavez karşıtı oylara göre sadece 200 binlik bir artış gösterirken Chavez cephesi tam 3 milyon oy kaybetti. Bu kayıplar sandığa gitmeyenlerden oluşuyordu. Oy kullanma oranı sadece %56 olabildi.

Devrimci Marksizmin bütün devrimlerde ispatlanan görüşü şudur: devrimci dalga sürekli atılım içerisinde olmak, gücünü etkili bir şekilde kullanmak zorundadır. Devrimlerde kaypaklığa, kararsızlığa, korkaklığa yer yoktur ki bunlar Chavez'in küçük burjuva programının temel özellikleridir. Devrim önüne çıkanları

Devrim ve iktidarın emekçi halka devri gerçekten isteniyorsa, sınıfın öncü örgütlenmesi zorunludur. Aksi takdirde Chavez kuyrukçuluğu kitlelerin çıkmaz sokağına dönüşüyor. Olası bir ABD destekli darbe, Chavez ile birlikte tüm Venezuela sınıf hareketini ezecektir. Bu tespit şöyle de okunabilir: karşı devrimciler karşısında Chavez iktidarı korunmalıdır, ama bu, aslında sınıf hareketinin korunması anlamına gelir. Karşı devrimciler karşısında Chavez'i savunmak için harekete geçen kitlelerle omuz omuza vermeyen devrimciler sol komünizm tuzağına düşüp kendilerini izole ederler ve öncü proleterleri bağımsız Marksist bir sınıf örgütü inşa etmeye kazanamazlar. Sınıfın öncüleri, ancak, hakim sınıflara karşı emekçilerle omuz omuza dövüşerek, onları Chavez kuyrukçuluğundan koparılıp Marksist geleneğe kazanılabilir. İşçi sınıfının sınıf uzlaşmazlığı ve uluslararası devrim programı ile donanmış öncü örgütünü yaratma hedefinden bir an için bile uzaklaşamaz. Devrimin kaderi böyle bir öncü örgütünün örgütlenip örgütlenmemesine bağlıdır.

ezerek yoluna devam etmelidir. Olaylarda yaşanan bir kırılma, her an tepetaklak aşağı düşüşü beraberinde getirebilir.

Sözelimi burjuvaziye tanınan basın özgürlüğü, küçük burjuva bir iktidarsızlıktan başka bir şey değil. Chavez bunu demokrasi adına kendisi için bir övgü olarak kullanmaya çalışıyor. Oysa halkın büyük kısmını oluşturan emekçi sınıfların dev medya kartelleri yok. Özgürlük tanınan burjuva medya ise karşı devrimin koçbaşı. Çok "özgürlükçü" olan ikiyüzlü burjuvalar fırsatını yakaladıklarında Chavez'i ve emekçi halkı ipe göndermekte, katliamlara imza atmakta tereddüt etmeyecektir. Burjuva basının emekçi halka devri, devrimin kendisini savunmasından başka bir anlama gelmez. Burjuva hukuk kurallarına, burjuva mülkiyet ilişkilerine sadık kalarak burjuvaziye ne karşı nereye kadar mücadele verilebilir. Devrim bu kadar güdük birşey olamaz.

Öte yandan Chavez'in gerçekleştirmeye çalıştığı reformların kent yoksullarına ne kadar ulaşabildiği de tartışmalıdır. Valiler, belediye başkanları, diğer üst düzey yöneticilerden oluşan türedi Chavezci bürokrasinin sosyal yaşamda etkili bir konumda olduğu biliniyor. Bunlar bir yandan makamlarının ayrıcalıklarını sınırsız bir şekilde kullanır, Venezuela burjuva sisteminin değişmez karakteri rüşvete gırtlaklarına kadar batarken diğer yandan da halk hareketinden ve Chavez'in daha da ileri gitmesinden ödleri kopmaktadır. Yolsuzluk, rüşvet, otoriter eğilimler, iltimas, baştan savma ve savsaklama ile reformların alıcılarına ulaşmaları önünde ciddi bir engel olarak duruyorlar. Örnek olarak sosyal konutların sayısı söz verilenin çok altında kaldı, eğitim fonlarına ve sağlık alanındaki yeni yatırımlara ihtiyaç sahipleri genellikle ulaşamadılar. Referandum öncesinde emekçi halkın belki de en önemli gündemi temel gıda maddelerine ulaşma sorunu idi. Çürümüş burjuva politik ve bürokratik düzleminin reformların yaşama geçmesi önünde bile engel oluşturduğunun ve Chavezci iktidarın çelişkilerinin kanıtlarıdır bunlar.

Yenilginin Sonuçları

Bu yenilgi, Venezuela emekçi sınıfları için alarm verici bir gelişmedir. Emekçi yığınlar kendi mücadeleleri içinde, Chavez projesinden bağımsız, sınıfın öncü çekirdeğini örgütlemek zorundadırlar. Chavez hattı düzenden kopacak sınıf bileşimine sahip değildir. Bolivarcılık ya da 21.yy sosyalizmi rotası burjuva üretim ilişkilerini dağıtamayacağını çoktan kanıtladı. Bugün Venezuela'da ekonomideki özel sektör payı Chavez'in iktidara geldiği 1998 yılından daha fazladır. Son anayasa değişikliği paketi de son kerte de burjuva özel mülkiyete ve kapitalist işleyişe ters olmadığı oranda düzenle uyuyordu. Referandumu devrimciler açısından önemli kılan değişikliklerin mahiyeti değil, sınıflar arasındaki güçler dengesinin yeniden şekillenmesinin referandum aracılığıyla gerçekleşmesiydi.

Devrim ve iktidarın emekçi halka devri gerçekten isteniyorsa, sınıfın öncü örgütlenmesi zorunludur. Aksi takdirde Chavez kuyrukçuluğu kitlelerin çıkmaz sokağına dönüşüyor. Olası bir ABD destekli darbe, Chavez ile birlikte tüm Venezuela sınıf hareketini ezecektir. Bu tespit şöyle de okunabilir: karşı devrimciler karşısında Chavez iktidarı korunmalıdır, ama bu, aslında sınıf hareketinin korunması anlamına gelir. Karşı devrimciler karşısında Chavez'i savunmak için harekete geçen kitlelerle omuz omuza vermeyen devrimciler sol komünizm tuzağına düşüp kendilerini izole ederler ve öncü proleterleri bağımsız Marksist bir sınıf örgütü inşa etmeye kazanamazlar. Sınıfın öncüleri, ancak, hakim sınıflara karşı emekçilerle omuz omuza dövüşerek, onları Chavez kuyrukçuluğundan koparılıp Marksist geleneğe kazanılabilir. Sol sektörlerlik ve oportünizm madolyonun ikiyüzü gibi devrimci süreci tıkayacak çıkmaz sokaklardır. İşçi sınıfının sınıf uzlaşmazlığı ve uluslararası devrim programı ile donanmış öncü örgütünü yaratma hedefinden bir an için bile uzaklaşamaz. Devrimin kaderi böyle bir öncü örgütünün örgütlenip örgütlenmemesine bağlıdır.

90. Yılını Geride Bırakırken EKİM DEVRİMİ

1917 yılı Kasım ayında Rusya bütün insanlık tarihine bir daha silinmemecesine damgasını vuracak bir olaya tanıklık ediyordu. Paris Komününün 71 günlük deneyimini hariç tutarsak tarihte ilk defa işçi sınıfı iktidarı ellerine alıyor, toplumun sosyalist inşasına başlıyordu. Bu tarihsel bir dönemeç 20. yüzyılın, tüm insanlık tarihinin en büyük olayıydı. Bu güçlü gerçeği hiçkimse insanlığın hafızasından silebilecek güçte olamayacaktır. İşte bu yazıda insanlık tarihinde yeni bir sayfa açan bu şanlı devrimi birlikte inceleyeceğiz.

Devrime Giden Yolda Çarlığın Krizi

"Bir devrimci durumun varlığını betimleyen en önemli özellikler nelerdir?" sorusuna Lenin'in cevabı "alt sınıfların eskisi gibi yönetilmek istememesi", "üst sınıfların eskisi gibi yönetememesi" ve "genel bir krizin varlığı" olacaktır. Devrimci durumun bu belirtileri, 1917'ye giden yoldaki Rusya'da günlük yaşamın birer parçaları haline gelmişti.

1914 yılında büyük bir yurtseverlik dalgası ve Çarlık'a yönelik büyük bir prestij ve destekle başlayan 1.Dünya Savaşı, uzadıkça toplumun bütün çelişkilerini gün yüzüne çıkarmış, savaş başlamazdan önce yüzünü gösteren devrim hayaletinin daha da güçlenerek kısa zaman içinde tekrar sahneye çıkmasının yolunu açmıştı.

1905'te patlak veren devrim dalgası 1907'de tamamen yenildiğinde Rus işçi sınıfı uzun bir geri çekiliş sürecine girmişti. Öte yandan 1912'den itibaren mücadele yeniden ivme kazanmaya başlayacaktı. 1914'e gelindiğindeyse grev dalgası neredeyse 1905 düzeyine ulaşmıştı. Çarlığın imdadına emperyalist savaş yetiyecek; ulusal birlik, yüce Çar ve Ortodoksluk uğruna girilen bu "milli dava" sonunda halk militarist hezeyana kapılacaktı. Tamamen çürümüş olan Çarlık rejimi, savaşın ağır faturasını halka ödetmeye başladıkça tekrardan hızla ivme kaybetmeye başladı. Kitleler savaşın gerçek yüzünü görmekte gecikmediler. Savaş devam ettikçe en avantajlı işkollarında bile işçi ücretleri 1913 düzeyinin %25 altına geriledi. Bütün sanayinin savaşın hizmetine sunulmasıyla birlikte başlıca tüketim mallarında kıtlık başgöstermeye başlamıştı. Açlık, kıtlığın yarattığı manzarayı Rusya'nın kara kışı tamamlıyordu. Savaşın bu ağır faturasına 1916 yılına gelindiğinde 5 milyonu bulan sakat ya da ölü asker eklendiğinde devrim çanları çalmaya başlamıştı. 1917 yılına gelindiğinde alt sınıfların eskisi gibi yönetilmek istemediği zaten ortadaydı; ama kitleler bunu egemen sınıfın gözüne sokmakta da gecikmeyeceklerdi.

Rus toplumunu saran kriz sadece alt sınıfları etkilemiyordu. Üst sınıflar da kaos içindeydiler. Çarlık bürokrasisi tam anlamıyla kokuşmuştu. Çar ve Çariçe kendilerini ve dolayısıyla ülkenin yönetimini ruhlarla konuşarak onlardan tavsiyeler aldığını iddia eden Rasputin ve çevresindeki kliğin ellerine teslim etmişlerdi.

Ülkenin içinde bulunduğu krizin derinliğinin artmasıyla birlikte, egemen sınıfın iç çatışması da büyüdü. Saray zümresi, bürokrasi, ordu ve burjuvalar ile toprak aristokrasisi arasında sonsuz çekişmeler yaşanıyor; krizin şiddeti ve yükselen kitle muhalefetine dağıtıcı etkisiyle egemen sınıfların istikrar sağlamaları giderek daha çok imkansızlaşıyor-

du. Çar kendisini köşeye sıkışmış hissettiği ölçüde, nihai yıkımdan kaçabilmek umuduyla, bir bakanın ardından diğerini feda ediyordu. Sarayı saran bu kriz halini sonlandırmak için Çar'ın akrabaları da dahil olmak üzere egemen sınıfın içinde birçokları saray darbesi planlandı. Ancak hiçbir plan yaşama geçirilemedi. Egemen sınıf, devrimin geleceği anı beklemekten başka hiçbir şey yapamaz haldeydi.

Şubat Devrimi

Savaşla birlikte bıçak gibi kesilen grevler, 1915 yazıyla birlikte tekrar sahnede görünmeye başladı. 1917'ye doğru ilerlerken açlık, kara kış, ekmek ve kömür kıtlığı nedeniyle artan sefalet karşın savaş nimetleriyle zenginleşenlerin şatafatlı yaşamları kitlelerin öfkesini biliyordu. Öfke sadece bazı devlet görevlileri, savaş zenginlerine yönelmemişti; artık hedefte Çar ve Çarlık da vardı.

9 Ocak 1917'de, geleneksel olarak kutlanan "Kanlı Pazar" katliamını anma gününde her zamankinden kalabalık bir şekilde 137 bine yakın işçi greve çıktı. Grevci sayısındaki artış bir rastlantıyı değil, yükselen mücadele dalgasını işaret ediyordu. Nitekim, Şubat'ın son haftası içinde daha büyük bir grev hareketi gelişti.

Şubat devrimine giden sürecin başlangıcını, Putilov işletmelerindeki lokavt ve giderek derinleşen ekmek kıtlığı tetiklemişti. 18 Şubat günü, Putilov işletmelerinde yüzde 50'lik ücret artışı taleplerini işyeri yönetiminin kabul etmemesi üzerine oturma grevine başlayan işçiler 21 Şubat'ta işten atıldılar. Grevin diğer işletmelere yayılması üzerine işletme yönetimi tüm işletmelerinde lokavt karar aldı. Bu lokavt, grev hareketinin yaygınlaşmasına önemli bir katkıda bulunacaktı.

Olayların diğer bir tetikleyicisi ekmek kıtlığı meselesine gelirsek... Şubat ayının ortalarında demiryolu ağı kilitlendiğinden Petrograd'ta sadece on günlük ekmek üretimine yetecek kadar un kalmıştı. Bunun üzerine Petrograd askeri bölge komutanı ekmeği karneye bağlamaya karar verdi. Bunu haber alan insanlar, ertesi sabah fırınların ve yiyecek satan dükkanların önlerinde uzun kuyruklar oluşturup dükkanları boşalttılar. Halk kalabalık gruplar halinde boşalan dükkanların camlarını kırmaya başladı. Boş ekmek vitrinlerinin önünde olaylar patlak verdi. Ertesi günlerde de benzeri olaylar tekrarlandı.

Çarlığı yıkan Şubat Devrimi kendiliğinden ve plansız bir biçimde gerçekleşti. Sukhanov, bu durumu şöyle ifade ediyordu: 'Büyük ayaklanmaya hazırlanmakta olan bir tek parti bile yoktu.' Bolşevikler genel grev çağrılarını ancak 25 Şubatta yapmışlardı, ancak genel grev başladıktan sonra. Petrograd'taki Bolşevik liderler işçilere silah dağıtmayı reddediyorlardı. Ancak kitle hareketi başladıktan ve enerjisini ortaya koyduktan sonra Bolşevikler harekete ellerinden gelen bütün desteği ve liderliğini sunmuşlardı. Menşevikler ve Sosyalist Devrimciler devrimdeki pozisyonu Bolşeviklerin de gerisindeydi. Peki öyleyse Şubat Devrimi'ne kim önderlik etmişti? Troçki'den aktarırsak "...çoğunluğu Lenin'in partisi tarafından eğitilmiş bilinçli ve öfkeli işçiler."

Çarlığa son darbeyi vuracağını kimsenin öngöremediği olaylar, 23 Şubat (Miladi takvimde 8 Mart) Dünya Emekçi Kadınlar Günü kutlamaları ile başladı. Fabrikalardaki konuşmalardan sonra sokaklara dökülen kalabalık kadın grupları ekmek için haykırıyorlardı. Ekmek sloganlarının yerini 'Kahrolsun otokrasi', 'Kahrolsun savaş' almaktaydı ve peşinden kızıl bayraklar görünmekte gecikmedi.

Ertesi güne gelindiğinde gösterilere katılan kadın sayısı 200 bini bulmuştu. Polis ve askerlerle kısmi çatışmalar yaşanmaya başlanmıştı. En önemli işçi semtlerinden Vyborg ayaklananların elindeydi. Petrograd'da tramwaylar işlemez, gazeteler çıkmaz hale gelmişti. 25 Şubat genel grevin başlangıç tarihine işaret ediyordu. Gösteriler sırasında polislerle çatışmalar artmış, polisler kitleler tarafından kuşatılan karakollarında sıkışmıştı.

Olayların akışını değiştiren gelişme, 25 Şubat gecesi Çarın "Petrograd'taki ayaklanmaların, yarına kalmadan, kaba kuvvetle sona erdirilmesi" emri oldu. 26 Şubat günü polis ve askerler kentin stratejik noktalarına yerleştiler. Polis kitlelere ateş açarak 50'ye yakın eylemciyi öldürdü. Askerler ise olaylar karşısında pasif kalıyorlar; hatta birçok yerde askerlerle kitleler arasında kardeşleşme yaşanıyor. 26 Şubat akşamı askeri birliklerin içinde ilk ayaklanmalar başgösterdi. Ertesi günlerde asker içinde ayaklanmalar yayılmaya başladı. 27 Şubat günü bazı askeri birlikler kitlelere ateş açmama kararı aldılar ve artık silahlarını kitleye ateş açan polisleri çevirmeye, yer yer gösterilere katılmaya başladılar. Devrimin önemli tarihçilerinden biri olan Sukhanov, kışkılarını terk ederek kalabalığa katılan askerlerin sayısı 25 bin kadar olduğunu ve garnizonda kalan 160 bin askerlerin de işçileri fiili olarak bastırmaya istekli olmadıklarını anlatıyordu.

28 Şubat Çarçı güçlere son darbenin vurulduğu gün oldu. Rejime 'bağlı' askeri birliklerin son kalıntıları da teslim oldular; Peter ve Paul kalesi bir tek kurşun dahi sıkılmadan ele geçirildi; çar'ın bakanları ya tutuklandılar ya da yeni yöneticilere teslim oldular.

Çarlığı yıkan Şubat Devrimi kendiliğinden ve plansız bir biçimde gerçekleşti. Sukhanov, bu durumu şöyle ifade ediyordu: 'Büyük ayaklanmaya hazırlanmakta olan bir tek parti bile yoktu.' Bolşeviklerin Vyborg işçi lideri, kadın işçilere 22 Şubat günü acele eylemlere girişmekten kaçınmalarını tavsiye ediyordu. Bolşevikler genel grev çağrılarını ancak 25 Şubatta yapmışlardı, ancak genel grev başladıktan sonra. Petrograd'taki Bolşevik liderler işçilere silah dağıtmayı reddediyorlardı.

Ancak kitle hareketi başladıktan ve enerjisini ortaya koyduktan sonra Bolşevikler harekete ellerinden gelen bütün desteği ve liderliğini sunmuşlardı. Menşevikler ve Sosyalist Devrimciler devrimdeki pozisyonu Bolşeviklerin de gerisindeydi. Peki öyleyse Şubat Devrimi'ne kim önderlik etmişti? Troçki'den aktarırsak "...çoğunluğu Lenin'in partisi tarafından eğitilmiş bilinçli ve öfkeli işçiler."

İkili İktidar

Şubat Devrimi'ni burjuva demokratik bir devrim olarak selamlayan Menşevikler ve Sosyalist Devrimciler siyasi çizgileri dolayısıyla yeni kurulan Sovyetlerin elinde toplanan iktidarı daha devrimin ilk günlerinden itibaren burjuvaziye teslim etmenin yollarını arıyorlardı. Oysa ki burjuvazi, tarihi sinikliğini ortaya koyar biçimde uzun süre monarşiyile uzlaşmanın ve devrimden kaçınmanın yolunu aradı. 27 Şubat gibi ileri bir tarihte dahi, büyük toprak sahibi ve bir monarşist olan Rodzianko, uzlaşma bulma umuduyla Çarın yanına çıktı. Ancak Çar tahtan çekilip yerini kardeşine bıraktığını açıkladı, kardeşi de tahta geçmeye niyetli değildi. Monarşi böylece sona ermiş oluyordu. Devrimin zaferinin kesinleştiği 28 Şubat ve ileriki günlerde burjuvazi açısından bu tavırda ısrar imkansız hale gelmişti. Burjuvazi, ancak bu saatten sonra devrime karşı tavrını değiştirdi.

Burjuvazinin devrime karşı hislerini, 4. Duma üyesi ve Geçici Hükümet'in destekçisi olan V. V. Şulgin'in anılardan görmek mümkün:

"Kendimi acı içinde, çaresiz hissetmişim ve sınırsız bir öfkeyle doluydum... Makineli tüfek!.. Bu serseri takımının ancak makineli tüfeklerin dilinden anlayabileceğini, ancak makineli tüfeklerin bu vahşi canavarı inine geri gönderebileceğini düşündüm. Bu vahşi hayvan muhterem Rus halkından başkası değildi. Korktuğumuz, her şey pahasına sakınmaya çalıştığımız şey karşında duruyordu. Devrim başlamıştı."(1)

24 Şubat Cuma akşamı, daha Şubat Devrimi nihai zaferine ulaşmadan Petrograd fabrikalarında 1905 devriminin ortaya çıkardığı organlar, Sovyetler tekrar can buldu, İşçi Vekilleri Sovyeti için seçimler yapıldı. O andan itibaren iktidarın gerçek sahibi:

"İşçi ve asker yığınları üzerinde kontrolü ele geçirmeye başlamış olan Sovyet idi. Tüm etkin işçi örgütlerinin Sovyetin inisiyatifine girmiş olduğunu herkes açıkça görüyordu; atıl durumdaki tramvayları, fabrikaları, gazeteleri yeniden işler hale geçirecek olan, hatta düzeni yeniden tesis edecek ve şehir sakinlerini şiddetten koruyacak olan organın Sovyet olduğu herkesçe biliniyordu."(2)

Şubat rejiminin sonuna kadar Sovyet en büyük iktidar organı olma konumunu sürdürdü.

Burjuvazinin Geçici Hükümeti, kendisine altın tepside zorla sunulan iktidarı görünüşte Sovyetlerden almıştı. Kapitalistlerin Geçici Hükümeti görünüşte iktidardaydı. Ancak gerçekte bütün iktidar Sovyetlere aitti. Kapitalistler de Sovyetler karşısındaki güçsüzlüklerinin farkındalardı. Savaş Bakanı Guçkov, 9 Mart'ta General Alekseev'e şunları yazmıştı:

"Geçici Hükümet'in elinde gerçek bir güç yok; aldığı kararlar İşçi Ve Asker Vekilleri Sovyeti izin verdiği ölçüde hayata geçiriliyor... Geçici Hükümet'in ancak İşçi ve Asker Vekilleri Sovyeti'nin izin verdiği ölçüde bir mevcudiyete sahip olduğu pekala söylenebilir."

Tüm iktidar Sovyetin elindeydi, ne var ki, Sovyetler ona liderlik eden Menşevik ve Sosyalist Devrimcilerin siyasetleri yüzünden liberal burjuvaziye devredilmişti. Ancak Sovyetlerin iktidarı Geçici Hükümete devretmesinin nedenlerini sadece Menşevik ideolojisiyle açıklamak yetersiz olacaktır. Bu fikirleri kabul eden, Menşevikleri ve Sosyalist Devrimcileri Sovyetlerde çoğunluk yapan kitlelerdi. Peki neden bu kitleler düzeni yıkıp kendi iktidamlarını kurmamışlardı? Cevabını Rus toplumunun sınıfsal bileşiminde ve devrimin içinde bulunduğu durumda aramak doğru olacaktır. Lenin, Nisan başlarında kaleme aldığı "Devrimimizde Proleteryanın Görevleri" başlıklı bir broşürde, uzlaşmacıların iki faktörün sonucu olarak Sovyeti kontrol edebildiklerini söyledi: devrimin henüz olgunlaşmamış

olması ve küçük burjuva kitlenin sahip olduğu ağırlık.

Küçük burjuvazi kapitalistlere güvenme eğilimindeydi. Rusya'daki küçük burjuva ağırlık ve onların eğilimleri, Geçici Hükümet ile İşçi ve Asker Vekilleri Sovyeti arasındaki 'anlaşma'nın sınıf temelini oluşturuyordu.

Lenin, tespitlerinde haklıydı. Sovyet içindeki temsil sistemi, üniformal köylüler olan askerlere bir avantaj kazandırıyor. Askerler her bölükten bir delege ile temsil edilirlerken binlerce işçi yalnızca bir delege seçebiliyordu. Garnizondaki 150 bin asker, şehirdeki 450 bin işçiden iki kat fazla delegeyle temsil ediliyordu. Sovyette 2 bin asker delege ve 800 işçi delege vardı.

İktidarın burjuvazinin hükümetine terk edilmesi, Sovyetlerin iktidarını ortadan kaldırmamıştı. Sovyetler hala hayatın gerçek örgütleyicisiydi. Bir yanda Sovyetlerin fiili iktidarının diğer yanda Geçici Hükümetin resmi iktidarının oluşturduğu bir ikili iktidar durumu hüküm sürmekteydi. Ancak bu durum uzun süre devam edemezdi. İkili iktidar, son derece istikrarsız bir rejimdi ve yarattığı bu istikrarsızlık iki iktidar odağından birinin diğerine tabi hale gelmesinden başka bir yolla ortadan kalkmayacaktı. Zafer ya Sovyetlerin ya Geçici Hükümet'in olacak, biri diğerini tasfiye edecekti.

Nisan Tezleri

Rusya'da devrimci hareketin ilk ortaya çıkışından beri gelecek bir devrimin karakterinin ne olacağı konusu büyük bir tartışma konusu olmuştu. Menşevikler ve Sosyalist Devrimciler gelecek bir devrimin burjuva demokratik bir devrim olacağını savunuyorlardı. Burjuvazinin sahibi olacağı bu devrimle kapitalist aşamaya geçileceğini düşünüyor, kendilerinin ve kitlelerin rolünü kapitalistlere reformları hayata geçirmekte baskı yapmakla sınırlandırıyorlardı.

Bolşevikler ise gelecek devrimin burjuva demokratik bir devrim olacağını düşünüyorlar ancak burjuvazinin artık gericilik çağında olduğunu ve bu yüzden devrimlere öncülük değil ihanet etmekle meşgul olacağını söylüyorlardı. Devrimin gerçek sahibi olan işçi sınıfı ve yoksul köylülük, işçi sınıfı ile köylülüğün demokratik diktatörlüğünü kuracak ve demokratik görevleri yerine getirecekti.

Şubat Devrimi, devrimin niteliği tartışmalarının önemli bir test alanıydı. Bolşevikler burjuvazinin korkaklığı konusunda tarihsel haklılıklarını Şubat Devrimi ile ortaya koydular. Burjuvazi Sovyetlerin uzlaşmacı liderliği kendisine iktidarı uzattığında bile onu arkadan vurmanın, son ana kadar monarşiyle anlaşmanın yollarını aradı. İktidarda olduğu Şubatla Ekim arası dönemde burjuvazi demokratik görevlerin hiçbirini yerine getirmede. Toprak, savaş, ulusal baskılar sorunlarının hiçbirini çözülmedi. Demokratik görevleri tamamlamak için Ekim Devrimini, işçi iktidarının kurulmasını beklemek gerekiyordu.

Bu gerçekliklerin kitlelerce ve hatta Bolşevik önderlikçe keşfedilmesi kolay olmadı. Şubat Devrimi'nden çıkan Bolşevik Parti'nin net bir ortak siyasi çizgisi yoktu, siyasi dağınıklık hat safhadaydı. Petersburg Komitesi açıkça geçici hükümeti desteklerken işçi semti Vyborg Komitesi merkezi iktidarın ele geçirilmesi ve sovyetlerin içinden çıkacak bir devrimci hükümet kurulması çağrısı yapıyordu. Merkez Komite Rusya Bürosu ise bu iki çizgi arasında bir tutum alıyordu. Merkez Komitesinin iki üyesi Kamenev, Stalin ile eski Duma milletvekili Muranov'un 12 Mart'ta Sibiry'a'dan dönmesiyle birlikte Pravda'nın editörlüğünü devraldılar. Pravda'nın yazı kurulundaki bu değişiklik gazetenin çizgisinin keskin bir biçimde sağa kaymasına yol açtı. Pravdanın yeni editörleri, 'gericiliğe ya da karşı devrime karşı mücadele ettiği sürece' bolşeviklerin Geçici Hükümeti kesinlikle destekleyeceklerini bildirdiler. Yeni editörler savaş konusunda da sosyal şovenlerden farksız görüşlere sahipti:

"İki ordunun birbiriyle karşı karşıya gelmiş olduğu bir ortamda, olabilecek en saçma şey bunlardan birinin silahlarını yere indirip kendi ülkesine geri dönmesini önermektir. Bu bir barış siyaseti değil, ancak özgür halkın öfkeyle reddedeceği bir kölelik siyaseti olabilir. Hayır, özgür halk olduğu yerde kalacak ve kurşuna kurşun, bombaya bombayla karşılık verecektir. Bu durum kaçınılmazdır."(3)

Şliapnikov, Pravda'daki bu çizgi değişimini ve yarattığı etkileri şöyle anlatıyordu:

"Yenilenmiş Pravda'nın ilk sayısının yayınlandığı gün olan 15 Mart, 'savunmacılar'ın bir zafer günüydü... Bu, Pravda'nın en berbat 'savunmacılar'ın övgü ve taktirini kazandığı ilk ve son olay idi. Pravda'nın söz konusu sayısı fabrikalarda dağıtıldığında, gazete partimizin yandaşları ve sempatanları arasında şaşkınlık, düşmanlarımız arasında ise haince bir hoşnutluk yarattı. Petrograd Komitesi'nde, Merkez Komitesi Bürosu'nda ve Pravda çalışanları arasında pek çok soru soruluyordu: Neler oluyordu? Gazetemiz neden Bolşevik siyasete son vermiş ve 'savunmacılar'ın siyasetini izlemeye başlamıştı?... İşçi mahallelerindeki öfke çok derindi; proleterler Pravda'nın Sibiry'a'dan henüz dönmüş eski üç editörünün gazeteyi ele geçirdiklerini öğrendikleri zaman, bunların partiden ihraç edilmelerini istediler."(4)

Vyborg Komitesinin protestolara rağmen, Lenin'in Rusya'ya dönüşüne kadar, Pravda'nın genel siyasi hattı Geçici Hükümet'e ve savunmacılara uyum göstermeye, hükümet ve savaş karşısında uzlaşmacı bir tutum takınmaya devam etti.

Stalin, 28 Mart'ta toplanan Tüm Rusya Bolşevik Konferansı'nda Stalin, 'Geçici Hükümet'e Karşı Tavr Üzerine' başlığını taşıyan raporunda Menşevik çizgiyle benzer bir hatta olduğunu ortaya koyuyordu :

"İşçi ve Asker Vekilleri Sovyeti ayaklanan halkın devrimci lideridir; Geçici Hükümet üzerinde bir kontrol organıdır. Diğer yandan, Geçici Hükümet, devrimci halkın kazanımlarının pekiştirici organı olma rolünü üstlenmiştir. İşçi ve Asker Vekilleri Sovyeti güçleri harekete geçirir ve kontrol işlevi görürken, Geçici Hükümet... halk tarafından sağlanmış kazanımları pekiştirme rolünü yerine getirir..."(5)

Savunmacılık, Geçici Hükümet'i destekleme, Menşeviklerle birleşme yönelimleri gösteren Rusya'daki bolşevik liderliğe karşı Bolşeviklerin Merkez Komitesi Yurtdışı Bürosu üyelerinden J. S. Hanecki'ye yolladığı 30 Mart tarihli mektubu uyarılarla doluydu:

Lenin, Şubat Devrimi'nden sonraki süreçte Bolşevik Parti'yi her kritik dönemde gerekli ideolojik açılım ve taktiklerle Ekim Devrimi'ne liderlik edebilecek şekilde yeniden donattı.

"Eğer böyle bir aldatmacaya göz yumacak olursa, partimiz derin bir utanç yaşamaktan hiçbir zaman kurtulamayacak ve siyasi olarak intihar etmiş olacaktır... Ben, kişisel olarak, partimiz içinde Kerenski ve beraberindekilerin sosyal vatanseverliğine, ya da Çekidze ve beraberindekilerin toplumsal pasifizmine ve Kautskyciliğine tavizler verenlerden, bunlar kim olursa olsun, derhal ayrılmayı tercih edeceğimi bildirmekte, bunu yazılı olarak ilan etmekte bir saniye bile tereddüt etmeyeceğim."(6)

Lenin, Rusya'daki Bolşevik liderliğin çizgisine darbe vurmakla kalmıyor, parti ve proleterya için siyasi bir strateji oluşturmak için uğraşıyordu. Lenin, 7 Mart ile 26 Mart tarihleri arasında 'Uzaktan Mektuplar' olarak anılan beş mektup yazdı. Bunlardan yalnızca birincisi Pravda'da yayınlandı. Söz konusu birinci mektupta Lenin şunları yazıyordu:

"Çarcı gericiliğe karşı çıkar mücadelesinde işçilerin yeni hükümeti desteklemesi gerektiğini söyleyen bir kimse... işçilere karşı ihanet içindedir, proleteryanın davasına karşı ihanet içindedir, barış ve özgürlük davasına karşı ihanet içindedir... Çünkü, özgürlüğün ve çarlığın tamamen yıkılmasının yegane garantisi proleterya'yı silahlandırmakta, İşçi Vekilleri Sovyeti'nin rolünü, önemi ve gücünü pekiştirmekte, genişletmekte ve geliştirmekte yatar."(7)

Lenin, Şubat Devrimi zaferinden ancak beş hafta sonra Rusya'ya ulaşabildi. Genç deniz subayı Bolşevik Raskolnikov'un, Finlandiya garında Lenin'in karşılanmasına ilişkin anısı Lenin'in Kamanev ve Stalin Pravda'sının çizgisine duyduğu öfkeyi gösterir: 'Daha vagona henüz girmiş ve yerimize oturmaya başlamıştık ki, Vladimir Ilyiç, 'Pravda'da yazdığınız saçmalıklar neydi öyle? Birkaç sayı elimize geçti ve okudukça sizlere küfür yağdırdık' diyerek Kamanev'e sertçe çıktı.'(8)

'Proleterya ve köylülüğün demokratik diktatörlüğü' sloganının yaratıcısı Lenin, Uzaktan Mektuplarla başlattığı tartışmayı geliştiriyor, Nisan tezleriyle 1900lerin başında çizdiği çerçevenin dar sınırlarının aşılması için mücadele ediyordu. Bu slogan, devrimi burjuva demokratik sınırların içine hapsediyor; kapitalizmin sınırlarının ötesine geçmek, sanayiye işçi kontrolünü kurmak ve her şeyden önce emperyalist savaşa bir son vermek zorunda olan işçi iktidarı için verilecek her türden savaşımın önünde bir engel oluyordu. Ya devrim burjuva demokratik bir devrim olacaktı ya da proleteryanın diktatörlüğüyle sonuçlanacaktı. Lenin garda kendisini karşılamaya gelenlere yaptığı şu konuşma onun devrimin niteliği sorununa bakışındaki değişimi ortaya koyuyordu:

"(Sovyet Manifestosu)
'demokrasinin devrimci gücü'nden, tam bir siyasi özgürlükten bahsediyordu... Emperyalist burjuvazinin ülkenin başında olduğu sıra var olduğu söylenen bu güç nasıl bir güçtü? Gizli diplomatik belgeler yayımlanmamışken, biz onları yayınlama olanağı bulamamışken, sözü edilen siyasi özgürlük ne menem bir siyasi özgürlüktü? Bütün basımevleri burjuvazinin elindeyken ve bunlar bir burjuva hükümet tarafından kullanıyorken, sözü edilen ifade özgürlüğü ne türden bir ifade özgürlüğü idi?.. Oportünistlerin ve sosyal-vatanseverlerin liderliğindeki 'devrimci-savunmacı' Sovyet ancak burjuvazinin elindeki bir oyuncak olabilir. Bir parlamenter cumhuriyete ihtiyacımız yok. Burjuva demokrasisine ihtiyacımız yok. İşçi, Asker ve Tarım İşçileri Vekilleri Sovyetleri dışında bir hükümete ihtiyacımız yok!"

"(Sovyet Manifestosu) 'demokrasinin devrimci gücü'nden, tam bir siyasi özgürlükten bahsediyordu... Emperyalist burjuvazinin ülkenin başında olduğu sıra var olduğu söylenen bu güç nasıl bir güçtü? Gizli diplomatik belgeler yayımlanmamışken, biz onları yayınlama olanağı bulamamışken, sözü edilen siyasi özgürlük ne menem bir siyasi özgürlüktü? Bütün basımevleri burjuvazinin elindeyken ve bunlar bir burjuva hükümet tarafından kullanıyorken, sözü edilen ifade özgürlüğü ne türden bir ifade özgürlüğü idi?.. İstasyona varır varmaz tutuklanıp doğruca Peter-Paul Kalesi'ne götürüleceğimizi düşünmüştüm... Başımıza böyle bir şey gelmedi. Ancak, bunun yaşanmamış olmasının asla yaşanmayacak olduğu anlamına gelmediğini unutmayalım. Oportünistlerin ve sosyal-vatanseverlerin liderliğindeki 'devrimci-savunmacı' Sovyet ancak burjuvazinin elindeki bir oyuncak olabilir. Bir parlamenter cumhuriyete ihtiyacımız yok. Burjuva demokrasisine ihtiyacımız yok. İşçi, Asker ve Tarım İşçileri Vekilleri Sovyetleri dışında bir hükümete ihtiyacımız yok!"(9)

Lenin'in bu sözleri sadece Menşevik ve Sosyalist Devrimciler arasında değil Bolşevik militanlar arasında bile büyük şaşkınlık yaratmıştı.

4 Nisan'da, Lenin Parti Konferansı'na kendi görüşlerinin özeti olan yazılı bir metin sundu; Nisan Tezleri olarak anılan bu metinler, sonraları devrimin en belirleyici belgeleri haline geleceklerdi. Tezler, üç gün sonra Pravda tarafından yayınlandı. Tezler, özetle, devrimci savunmacılık denilen savaşın desteklenmesi anlayışına cepheden savaş açıyor, devrimin proleteryanın yetersiz düzeydeki bilinci ve örgütlülüğü yüzünden burjuvazinin eline geçtiği birinci aşamadan iktidarı proleterya ve köylülüğün en yoksul kesimlerinin ellerine geçeceği ikinci aşamaya geçmekte olduğunu söylüyor; Geçici Hükümet'e herhangi bir şekilde destek verilemeyeceğini ve İşçi Vekilleri Sovyetleri'nin devrimci bir hükümetin mümkün olan yegane biçimi olduğu ortaya koyuyor; geriye atılmış bir adım olacak bir parlamenter cumhuriyet değil aşağıdan yukarı doğru bir İşçi, Tarım İşçisi ve Köylü Vekilleri Sovyetleri cumhuriyeti kurulması çağrısı yapıyor; ülkedeki bütün toprakların kamulaştırılması ve toprağın yerel

Tarım İşçileri ve Köylü Vekilleri Sovyetleri'nin kullanımına verilmesinin propagandasını yapıyor, yeni bir enternasyonal ihtiyacı ortaya koyuyor ve partinin programında yapacağı değişikliklerle yeni çizgiye uyumlu hale gelmesi çağrısı yapıyordu.

Nisan tezlerinin Bolşevik Parti içinde yarattığı etki büyük oldu. Sukhanov tezlerin yarattığı etkileri şöyle anlatıyordu:

"Tezler yalnızca Lenin'in imzasıyla yayınlandı; ne bir Bolşevik örgüt, ne bir grup, hatta ne de bir birey Lenin'e katıldı. Pravda'nın editörleri, kendi açılarından, Lenin'in yalnızlığını ve bağımsız tutumunu vurgulamanın zorunlu olduğunu düşündüler. Pravda şunları yazdı: 'Lenin'in genel programına gelinece; demokratik devrimin tamamlanmış olduğu ve devrimin derhal sosyalist devrime dönüştürülmesi gerektiği varsayımından hareket ettiği için, bu program bize kabul edilemez görünmüyor.'(10)

Lenin, kendi ortaya koyduğu 'proleterya ve köylülüğün demokratik diktatörlüğü' sloganına sarılmış eski Bolşeviklerin Nisan tezlerine yönelik geliştirdiği muhalefete karşı kararlı bir mücadeleye girişti. Lenin başlangıçtaki yalnızlığını kararlı mücadeleleriyle aşmayı ve kısa süre içinde Bolşevik Parti'yi Nisan tezlerine kazanmayı bildi.

Lenin partiyi Nisan tezlerine kazanırken, bir devrimin başarıya ulaşması için olmazsa olmaz olan iradi faktörü, partiyi gelecek süreçte gerekli ideolojik hatla donatıyordu. Bolşevik Parti'nin, Menşevik ve Sosyalist Devrimcilerin her geçen gün artan uzlaşmacılığı, burjuvazinin peşine takılması ve karşı devrimci kampa geçişinin aksine devrimin biricik yürütücüsü ve savunucusu olmasını sağlayan da Nisan tezlerinin kattığı donanımdı.

Haziran-Temmuz Günleri ve Kornilov Darbesi

Komünist bilinci gelişmiş asker ve işçi kitleleri, uzlaşmacı Sovyet liderliklerine güvenmiyorlar, pasiflikten kurtulmak ve ikti-

darı ellerine almakta büyük bir sabırsızlık gösteriyorlardı. Nisan ve daha sonra Haziran ve Temmuz günlerinde iktidarı bir an önce ele geçirme isteği erken ayaklanma girişimleriyle sonuçlandı.

Haziran günlerinin fitilini ateşleyen Geçici Hükümet'in Rusya'nın savaşta saldırıya geçmesi kararı oldu. Hükümetin saldırı planlarının yanısıra askeri birliklerin Petrograd'tan cepheye sevk edileceği tehdidi askerleri çileden çıkarmaya yetmişti. Geçici Hükümet'e karşı gösteri düzenlenmesi fikri herkesçe kabul ediliyordu. Ancak gösteriler hiç beklenmedik bir olaydan patladı. 7 Haziran'da Vyborg bölgesindeki genel merkezlerinin zorla tahliyesi girişimine karşı anarşistler, Vyborg'taki fabrika işçilerine ve askerlere gittiler ve onların desteğini istediler. Ertesi gün, binlerce işçi greve çıktı ve bölgede çeşitli silahlı gösteriler yapıldı.

8 Haziran'da, Bolşevik Parti Merkez Komitesi, Petersburg Komitesi ve Askeri Örgüt'ün sorumlu sendika ve fabrika temsilcilerinin de hazır bulunduğu bir toplantısında işçilerin ve askerlerin 10 Haziran Cumartesi günü bir kitle gösterisi düzenlemesi kararlaştırıldı. Gösteri kararının duyulmasından sonra Sovyet Yürütme Komitesinin gösterinin iptal edilmesi için Bolşevik Parti'ye yaptığı basınç ile Sovyetlerdeki Bolşevik delegasyonun Merkez Komitesi üzerindeki basıncı gösterinin iptal edilmesini sağladı. Bolşevikler, maceracılığa düşülmemesi ve karşı devrimcilere harekete geçme şansı verilmemesi çağrısı yaptılar. Temmuz günlerini başlatan da hükümetin 19 Haziran'da ilan ettiği saldırı emriydi. Bu emre göre başkentteki çeşitli garnizonların cepheye gitmeye hazır olmaları isteniyordu. Bu karar, Geçici Hükümet'in Şubat Devrimi'ne katılmış birliklerin silahsızlandırılmayacağı veya Petrograd'tan bir başka yere sevk edilmeyeceği vaadini unutmamış askerleri öfkelenmeye yetti. Bu gelişmeler karşısında bazı birlikler Alman proleterasına karşı savaşmak üzere Alman cephesine gitmeyip bunun yerine kendi kapitalist bakanlarına karşı savaşma kararı aldıklarını bildirdiyorlardı.

2 Temmuz'da kitlesel bir gösteri düzenlendi. Bolşevik Askeri Örgüt liderleri ayaklanma fitilinin ateşlenmesi için çok büyük çaba içindelerdi. 4 Temmuz günü, 500 bine yakın asker ve işçi kitlesi 'Geçici Hükümeti devirin', 'On kapitalist bakanı indirin', 'Tüm iktidar İşçi ve Asker Vekilleri Sovyetleri'ne' gibi sloganların yazılı olduğu pankartlarla sokağa döküldüler. Ancak bu sefer Bolşevik liderliğin duruşu netti. Kitleleri barışçıl gösterilerin ötesine geçmemeye çağırıyorlardı. Bolşevik Parti Merkez Komitesi, 5 Temmuz'da gösteriye son verilmesi çağrısında bulunan bir broşür yayımladı:

"...Yoldaşlar! Mevcut politik bunalım göz önüne alındığında amacımıza ulaşmış bulunuyoruz. Bu yüzden gösteriye son vermeye karar verdik. Bırakın herkes greve ve gösteriye barışçıl ve örgütlü bir şekilde son versin. Gelin bunalımın daha da derinleşmesini bekleyelim. Gelin güçlerimizi hazırlamayı sürdürelim. Yaşam bizden yana; olayların gidişatı sloganlarımızın doğruluğunu gösteriyor.(11)

Haziran ve Temmuz günleri boyunca Lenin'in en büyük kaygısı, proleter öncünün çok ileriden giderek işçi sınıfının geri kalanından tecrit olması ve bu durumun karşı devrimin ekmeğine yağ sürmesi tehlikesiydi. Bu nedenle komünist bilinci gelişmiş işçi ve askerler ile tabandaki Bolşevik liderliklerin iktidara karşı doğrudan saldırı konusundaki heyecanını yatıştırmaya, onları, işçi sınıfının çoğunluğunun aynı düzeye gelip gelmediğini dikkate almadan Geçici Hükümeti devirmek için harekete geçmekten alıkoymaya çalışıyordu. Harekete geçmek isteyenleri ayaklanmak için beklemeye ikna etmek çok zor bir görevdi, ancak Bolşevik Parti onun da üstesinden gelmeyi bildi. Ayaklanma çoğunluğa dayanmak zorundaydı:

"Hükümetin yıkılması gerekiyor, fakat bunu herkesin olması gerektiği gibi kavramış olduğu da söylenemez. Geçici Hükümet İşçi Vekilleri Sovyeti'nin desteğini aldığı sürece onu 'kesinlikle' devire

mezsiniz. Geçici Hükümet'i devirmenin yegane yolu Sovyetlerin çoğunluğunun desteğini kazanmaktır ve bu böyle olmak zorundadır."(12)

Bolşevik Parti gösterilerin yapılmaması, yapılan gösterilerin barışçıl sınırlar içinde tutulması için çağrıda bulundu; ancak kitlelerin onun çizdiği sınırların taşıdığı kendisini eylemlerin dışında tutmadı. Lenin'in, Parti'nin bu gelişme karşısında neden çekimser bir tutum takınamayacağı, kitlelerden ayrı duramayacağını şöyle açıklıyordu: "Partimiz, önlemeye çalıştığımız halde kendiliğinden patlak vermiş olan 3-4 Temmuz kitle hareketini desteklemeyi reddetmiş olsaydı, halkın haklı bir nedene dayanarak ve kapitalistlerin çıkarına uygun olarak yürütülen bir yağma savaşı olan emperyalist savaşın uzamasına, hükümetin ve Sovyetlerin ekonomik çöküntüyü ve açlığı tırmandırıp ağırlaştırmakta olan burjuvaziye karşı tepkisiz kalmasına duyduğu derin öfkeyle eylem içine sürüklenmiş olduğu düşünülürse, bunun pratik anlamı proleteriyaya karşı açık bir ihanet olurdu."(13) 5-6 Temmuz günlerine gelindiğinde gösterilerin yerini sert bir karşı-devrim almıştı. 5 Temmuz'da hükümet bir yandan Lenin'i Alman ajanı olarak gösteren iftirayı yaymaya başlamış diğer yandan da Bolşevik Parti'ye yönelik büyük bir baskı ve imha sürecini başlatmıştı. Bolşevik basın tamamen susturuluyor, ele geçen her Bolşevik tutuklanıyor ve önde gelen Bolşevik liderler aranıyor. Bolşevikler sadece Vyborg gibi işçi semtlerinde rahatlıkla hareket edebiliyorlardı. Bolşeviklere yönelik saldırı dalgasının yanısıra kitlelerin kazanımlarına, sovyetlere de el uzatılıyordu. Cepheye ölüm cezası tekrar uygulamaya girdi. Generaller rahatlıkla Sovyetlerin dağıtılması çağrısında bulunuyorlardı.

Bolşeviklere bu gericilik günlerinde en büyük darbeyi vuran gelişmelerden biri de Lenin'in Alman ajanı olduğu iftirasıydı. Bu iddialar üzerine Petrograd'taki askerler Bolşeviklerle aralarına mesafe koydular. Diğer eyaletler, Moskova da dahil olmak üzere, Petrograd'ın çok gerisinde bulunuyordu. Özellikle Lenin'in yargılanmayı kabul ederek kendini temize çıkarmak yerine saklanmayı tercih etmesi kararlı unsurların bile kafasını karıştırıyordu. Lenin ise düşmanın acımasızlığının en üst noktada olduğunu düşünüyor, mahkeme karşısına çıkarılmanın öldürüleceğine inandığından saklanmayı tercih ediyordu. Bu iftira nedeniyle kitlelerle ilişkiler soğusa da, partiden ayrılmalar yaşansa da Bolşevikler bu iftiranın yarattığı bunalımın ve baskı dalgasının üstesinden gelmeyi bildiler. Kısa zamanda toparlanan Bolşevik Parti baskılara karşın gelişmeye devam etti, baskılara partiyi çelikleştirdi.

Temmuz günlerinin ardından gelen karşı devrim sürecinden güç alan generaller iktidarı bir daha terk etmemecesine ele geçirme niyetindeydiler. İkili iktidar, uzlaşmacıların tüm çabalarına karşın, kaçınılmaz olarak iç savaşa ve bir tarafının diğerini tasfiye etmesi noktasına gelmişti. Cepheye yaşananlar iki taraf arasındaki nihai çarpışmayı yakınlaştırıyordu.

Generallerin askeri komplolarına Kerenski'nin iktidarsızlığını Petrograd'da kurulacak askeri bir idare getirme isteği denk düştü. Kerenski, rejimde köklü değişiklikler yapmak için general Kornilov'un Petrograd'a doğru ilerlemesi konusunda ordunun üst düzey generalleriyle gizli bir işbirliği içindeydi. Ancak son anda askeri diktatörlüğün kendi konumunu da alacağı edeceği fark eden Kerenski, Kornilov'un Petrograd'a girmesinden çok kısa bir süre önce Kornilov'a karşı tutum alınca komplo açığa çıktı. Ancak Rusya'yı Bolşeviklerden ve Sovyetlerden temizleme konusunda kararlı olan Kornilov girişiminden vazgeçme niyetinde değildi. Kornilov, devam eden Petrograd yürüyüşünde başarıdan başarıya koştuğu haberleri büyük bir panik havası yaratmıştı.

Bolşevik Parti, bu tehdit karşısında kendisini yeraltına iten, liderleri hakkında Alman ajanı iftiralara yayan uzlaşmacılarla Kornilov darbesine karşı fiili bir ittifak kurmaktan geri durmadı. Lenin bu

Ekim Devrimi sadece Rusya'yı sarsmadı, diğer ülkelerdeki proleterler ve ezilenlerindeki devrimci enerjiyi ve inancı güçlendirdi.

Nasıl Haziran ve Temmuz Günleri karşı devrim için uygun bir ortam sağlamışsa, Kornilov'un darbe girişimi ve Bolşeviklerin öncülüğünde bu tehlikenin boşa çıkartılması da Bolşevizmin güçlenmesi için ateşleyici oldu. Bu süreçte sanayide yıkımın artması, köylü savaşının yayılması, ulusal hareketin yakıcı boyutlara erişmesi, ordunun dağılması ile birlikte, Geçici Hükümetin çözüm yaratma iktidarından uzak olduğu aşikar hale geldi. Şubat'tan Ekim'e giden süreçte Menşevik ve Sosyalist Devrimcilerin işçi, asker veyoksul köylülüğün çıkarlarını savunmaktan uzak olduğu her geçen gün daha çok ortaya çıktı. Bolşevikler ise bu süreçte yaşamın yarattığı karmaşık olaylar silsilesi içinde kitlelerin çıkarlarının gerçek savunucusu olduğunu kanıtladı ve böylece kitlelerin güvenini ve liderliğini kazandı.

durumu şöyle açıklıyordu:

"Kerenski'ye karşı mücadelemizin biçimini değiştiriyoruz. Ona duyduğumuz düşmanlığa bir an bile ara vermeden, ona karşı bugüne kadar söylediğimiz sözlerden bir tekini bile geri almadan, onu iktidardan devirme görevimizden vazgeçmeden, bugün yüz yüze bulunduğumuz durumu dikkate almak zorundayız. Kerenski'yi hemen şimdi devirmeyeceğiz. Ona karşı savaşıma görevimize farklı bir biçimde yaklaşacağız, yani, halka Kerenski'nin güçsüzlüğünü ve kararsızlığını göstereceğiz. Bu geçmişte de yapıldı. Ne var ki, bugün bu en önemli şey haline gelmiş bulunuyor ve değişimi oluşturan şey de bu."(14)

Sovyetlerde Kornilov'un ilerleyişi karşısında paniğe kapılan Menşevikler karşı-devime karşı mücadele için özel bir komite kurulmasını önerdiler. Kabul edilen bu öneri üzerine kurulan Devrimci Askeri Komite, Kornilov darbesine karşı mücadelenin örgütleyicisi oldu. Bolşevikler, içinde azınlık olmalarına rağmen Devrimci Askeri Komite'nin liderliğini ellerine aldılar. Uzlaşmacılardan Kornilov'u durdurmak için böyle bir komiteye liderlik yapması beklenemezdi zaten. Komite hızla işçileri silahlandırdı, işçilerden kızıl müfrezeler oluşturarak onları Kornilov'un birliklerine karşı direniş için eğitti, Temmuz günleri sonrasında yetkilileri değişen birliklere kendi komutanlarını yerleştirerek onları savaşıma hazır hale getirdi. Demiryolu sendikası işçileri raylar üzerine barikatlar inşa ederek, Kornilov'un birliklerinin farklı yerlere gitmesini, birbirleriyle bağlantılarını kaybetmelerini sağladı. Bütün bu çabalar sonucunda darbe girişimi 4 gün içinde çöktü, Kornilov ve komutanları cephe içinde yapayalnız kaldı.

Ekim Devrimi

Nasıl Haziran ve Temmuz Günleri karşı devrim için uygun bir ortam sağlamışsa, Kornilov'un darbe girişimi ve Bolşeviklerin öncülüğünde bu tehlikenin boşa çıkartılması da Bolşevizmin güçlenmesi için ateşleyici oldu. Bu süreçte sanayide yıkımın artması, köylü savaşının yayılması, ulusal hareketin yakıcı boyutlara erişmesi, ordunun dağılması ile birlikte, Geçici Hükümetin çözüm yaratma iktidarından uzak olduğu aşikar hale geldi. Şubat'tan Ekim'e giden süreçte Menşevik ve Sosyalist Devrimcilerin işçi, asker veyoksul köylülüğün çıkarlarını savunmaktan uzak olduğu her geçen gün daha çok ortaya çıktı. Bolşevikler ise bu süreçte yaşamın yarattığı karmaşık olaylar silsilesi içinde kitlelerin çıkarlarının gerçek savunucusu olduğunu kanıtladı ve böylece kitlelerin güvenini ve liderliğini kazandı. Bolşeviklerin kitleleşmesiyle birlikte devlet iktidarı sorununu kaçınılmaz olarak ve giderek artan oranda merkezi ve acil bir sorun durumuna geldi.

31 Ağustos'ta Bolşevikler Petrograd Sovyeti'nde çoğunluğu elde ettiler ve Sovyet başkanı olarak Troçki seçildi. Ülke'deki en güçlü ikinci Sovyeti olan Moskova Sovyeti 5 Eylül'de Bolşeviklerin eline geçti ve Geçici Hükümet'e güven duyulmadığını belirten bir karar tasarısını kabul etti. Takip eden günlerde, aynı şey Ukrayna'nın başkenti Kiev'de, Kazan, Bakü, Nikolaev ve bir dizi sanayi şehrinde yaşandı. Fin Sovyetlerinde Bolşevikler daha büyük destekler kazandılar. Daha 1 Eylül'de 126 Sovyet, Sovyet Merkezi Yürütme

Komitesi'nden iktidarı almasını istiyordu.

Bolşeviklerin Petrograd ve Moskova Sovyetinin kontrolünü ele geçirmesiyle birlikte Haziran ve Temmuz günlerinde sabır ve temkinlilik çağrısı yapan Lenin, "gün ayaklanma günüdür" çağrısını yapmaya başladı. Haziran, Temmuz günlerinin acelecilerini durdurmaya çalışan Lenin'in bugün partiyi kazanmak zorunda olduğu nokta tutuculuğun, muhafazakarlığın aşılması idi. Kolay da olmadı.

Lenin, Eylül ayının başlarından itibaren saklandığı Finlandiya'dan Merkez Komite'ye iktidarı almanın zamanının geldiğini anlatan mektuplar göndermeye başladı. Merkez Komitesi ile Bolşeviklerin Petrograd ve Moskova Komiteleri'ne 12-14 Eylül tarihleri arasında kaleme aldığı mektuplarda Lenin, bu iki başkentin Sovyetlerinde çoğunluğu ele geçiren Bolşeviklerin iktidarı kendi ellerine alabilecekleri ve almaları gerektiğinin çağrısını yaptı.

Lenin, çağrılarına başladığı Eylül aylarından ayaklanmanın gerçekleştirildiği güne kadar parti liderliği içinde büyük bir muhalefette mücadele etmek zorunda kaldı. Merkez Komite Lenin'in mektuplarını yok sayıyor, kitlelere sokağa çıkmayı neredeyse yasaklayan kararlar alıyordu.

Lenin parti liderliğini ikna etmek için her türlü yolu kullanmaktan çekinmedi. Merkez Komitesini istifa etmekle, Kronştadlı bahriyelilere gitmekle tehdit etti, ayaklanma çağrısını parti içinde tartışmaya açarak merkez komitesi üzerinde basınç oluşturdu...

6 Ekim'de Petrograd Sovyetinin askeri seksiyonunda karşı devrimci bir komploya ilişkin söylentiler tartışılmaya başlanmıştı. Hükümetin devrimi yenmek için şehri boşaltıp Almanlara terk edeceği iddiası açığa tartışılıyordu. Bu girişime karşı 9 Ekim'de Petrograd Sovyeti Devrimci Askeri Komiteyi kurdu ve Troçki'yi başkanlığa getirdi. Nihayet 10 Ekim günü, Merkez Komitesi Lenin'in silahlı ayaklanma sorununu doğrudan ileri sürdüğü toplantısında bu öneriyi kabul etti.

Petrograd Sovyeti ve Devrimci Askeri Komite başkanı Troçki, ayaklanmanın örgütlenmesinde bu kurumları büyük bir başarıyla olayların merkezine çekti.

Petrograd'ın Almanlara terk edileceği iddialarının her yeri sarstığı bu dönemde Troçki, Petrograd Svyeti aracılığıyla devrimin tehlikede olduğu açıklamalarıyla birlikte genelkurmayla bütün ilişkilerin kesildiği ve artık birliklerin Devrimci Askeri Komite'nin emrine girmesi çağrısını yaptı. Alayların pek çoğu Devrimci Askeri Komite'nin emrine girdiler. Silahlı ayaklanmaya başlamak için artık beklenen hükümetin bir provokasyona girişmesi ve insiyatifin Devrimci Askeri Komite'nin eline geçmesiydi. Bunun için fazla beklemek gerekmedi. 24 Ekim'de hükümet Bolşevik Parti'nin matbaasını kapatmak için harekete geçince Devrimci Askeri Komite Kornilovcu güçlerin harekete geçtiğini duyurdu ve karşı devrime karşı savaşıma çağrısı yaptı. "Belirleyici nitelikteki askeri operasyonlar kansız gerçekleşti; kayıtlara geçmiş bir tek kayıp bile yoktu. Şehir tam bir sükunet içindeydi. Gerek şehir merkezi, gerekse dış mahalleler, o sessiz, soğuk sonbahar gecesi dışarıda neler olup bittiğinden habersiz, derin bir uykuya dalmıştı..."(15)

Ayaklanma günü olan 25 Ekim'de hükümetin

Kışlık Saray'ının savunulmasına indirgenmiş olması, Troçki'nin nihai ayaklanmayı ne denli başarılı bir şekilde planlamış ve yaşama geçirmiş olduğunu gösteriyordu.

Sonuç

Şubat Devrimi'nden Ekim'e giden süreç, onlarca durağan yılın kazandırdığından daha büyük deneyimleri, bilinci kitlelere kattı. İşçi sınıfı ve yoksul köylülük ikili iktidarların, erken ayaklanmaların, karşı devrim girişimlerinin vb. Girdapların içinden Menşevik ve Sosyalist Devrimci taktiklerle çıkamayacağını gördü. Ancak ve ancak Bolşevik hat kitlelere kurtuluşu yolunu gösteren bir liderlik sunabiliyordu. İşte bu liderliğin öncülüğünde tarihte ilk kez işçi sınıfı iktidarı ellerine aldı ve bir dönüm noktasına imzasını attı. Kitleler artık kendi kaderlerinin belirlendiği sahadaydılar.

Ekim Devrimi ile kurulan işçi iktidarının ilk işleri, burjuvazinin yapmaktan aciz olduğu demokratik görevleri yerine getirmek oldu: emperyalist savaşın sonlandırılması, köylülere toprak dağıtılması ve ezilen halklara kendi kaderlerini tayin hakkı tanınması. İşçi iktidarı savaştan çekilmekle kalmadı, Çarlığın emperyalistlerle yaptığı bütün gizli anlaşmaları açıkladı ve diğer ülke halklarına barış çağrısında bulundu.

Rusya'da başlayan devrimci kalkışma dalga dalga bütün dünyaya yayıldı. Rusya'yı Almanya, Macaristan ve İtalya'daki ayaklanmalar izledi, İngiltere grevlerle sarsılıyordu. Ekim Devrimi sadece Batı'daki devrimleri tetiklememişti, Doğu halklarının da özgürlük mücadelesine ilham olmuştur. Burjuvazinin yüreği ağzındaydı.

Ekim Devrimi, insanlığın gerçek kurtuluşunun yolunu ortaya koymakla kalmadı, diğer ülkelerdeki proleterleri de sömürücülerinden kurtulmak yolunda devrimci enerji ve azimle doldurdu. Proleter devrimler çağının kapılarını insanlığa açtı.

Aynur Akman

Ekim Devrimi ile kurulan Sovyet rejiminin ilk işi Komünist Enternasyonalı kurmak ve Ekim'in ateşini diğer ülkelerde de yapmaktır. Bolşevikler, devrimin kaderinin bu ateşin dünyayı ne kadar yakıp yakamaya-çağına, kısacası devrimin yayılmasına bağlı olduğunun farkındalardı.

- (1) V.V. Shulgin, Dni, Belgrad 1925; Golder, op.cit., s. 263-4
- (2) Sukhanov, op.cit., s.85-6
- (3) Pravda, 15 Mart, B&K, cilt 2, s.868
- (4) Shliapnikov, Semnadsatyi god, op.cit., cilt 2, s. 236
- (5) Rusya'da Voprosy istorii KPSS, 1962, No. 6, s. 130-152
- (6) Lenin, Works (Eserler), cilt 35, s.309-10
- (7) Lenin, Works (Eserler), cilt 23, s. 304-5
- (8) F.F. Raskolnikov, Kronstadt i Pited v 1917 godu, Moskova-Leningrad 1925, s.54
- (9) Sukhanov, op.cit., s.281-2
- (10) Sukhanov, op.cit., s.289
- (11) Pravda, B&K, Cilt 1, s. 389-90
- (12) Lenin, Works (Eserler), cilt 24, s. 146
- (13) Lenin, Works (Eserler), cilt 25, s. 312
- (14) Lenin, Works (Eserler), cilt 25, s. 285-9
- (15) Sukhanov, op.cit., s. 620-1

Vatan, Millet Edebiyatının Gizledikleri

İçinde bulunduğumuz dönemde dünya gündemi, kapitalist ekonominin içine girdiği sıkıntılı süreç (örneğin ABD'de çöken kredi sistemi, bataktaki Macar ve İzlanda ekonomileri), emperyalist saldırganlık (İran'daki savaş hazırlığı, Türkiye'nin Kuzey Irak'a olası müdahalesi), politik sarsıntılar (Pakistan, Myanmar vb) ve gelişen sınıfsal hareketlerle (Avrupa'dan Latin Amerika'ya) çalkalanmaktadır.

Siyasal çalkantıların, egemen sınıflar arası çatışmaların ve sınıfa dönük keskin saldırıların gündemi belirlediği bir dönemde dünya siyasetine damga vurma koşulları hızla olgunlaşan işçi sınıfı, ideolojik olarak bilinç bulanıklığının ve örgütsüzlüğün sıkıntılarıyla yüz yüzedir.

Bu süreç Türkiye'de de aynen yaşanmaktadır. İşçi sınıfına önderlik edebilecek güçte devrimci Marksist bir örgütün bulunmaması, radikal solun genel etkisizliği burjuvazinin işçi sınıfı üzerindeki tahakkümünü devam ettirmesinin esas koşuludur. Sendikal bürokrasi ve düzenin yurtsever sol güçleri sınıfın içinde bulunduğu krizsel durumu ağırlaştırmaktadır. Sermayenin çeyrek asırdan fazla bir zamandır yürüttüğü neoliberal saldırı sürecine AKP iktidarı, çok ciddi hamleler ile katkı yaparak, sürecin hızlanmasını ve önemli yollar alınmasını sağlamıştır.

Bütün bunlara karşın işçi sınıfı mücadele etmiyor değildir. Sınıfın, Telekom, Novamed işçileri ile tekstil, havacılık, tarım sektörleri dahil olmak üzere pek çok alanda grev ve diğer kayda değer mücadeleleri olmuştur. Bu mücadeleler

Türk-İş'in genel mali sekreteri ve Türkiye Demiryolu İşçileri Sendikası (Demiryol-İş) genel başkanı Ergün Atalay 30 Kasım'da yaptığı bir açıklamada, "ülkenin karşı karşıya olduğu terörizm sorununun üstesinden gelininceye kadar Türk-İş'in bütün faaliyetlerini durduracağını ve hükümetten hiçbir talepte bulunmayacağını" ilan etti. İşte size, işçi sınıfının üzerinde burjuvazinin ideolojik tesirini en kaba şekilde ortaya koyan bir sendika ağasının çok şey anlatan sözleri.

tüm zayıflıklarına karşın (sendikal bürokrasinin güdümünde olma, yerelde sıkışma, süreci ideolojik ve politik kavrayamama, bağımsız inisiyatif alamama, diğer mücadelelerden yalıtıklaşma gibi) egemen sınıfları korkutmaya yetti. Birçoğunda sendikal bürokrasi ile pazarlık masasında ödünler verdiler, diğer kısmındaysa orantısız bir güç kullanımıyla işçileri sindirmeye çalıştılar.

İdeolojik Üstünlük

Maddi yaşam, her sınıfa, üretim sürecinde oynadıkları role göre belirli yaşam tarzı, kültür, hayata bakış ve alışkanlıklar kazandırır. Bütün bu süreçler boyunca kavrayışlar ve fikirler filizlenir. Örnek vererek, bir kapitalist kaç kişinin karnı benim sayemde doyuyor diye düşünürken; işçiler ben dünyaya bunları zengin etmeye mi geldim, bu ne biçim adalet, diye düşünür. Filiz halindeki bu düşüncelerin gelişimi ideolojileri yaratmıştır. Hakim sınıf ile ezilen sınıf arasındaki sonsuz çelişki, her an devam eden uzlaşmaz sınıf kavgasını yaratıyorsa, ideolojik mücadele de her an devam ediyor demektir. Sınıf mücadelesinde tarafların tüm çabalarının ideolojik dayanakları vardır. Her sınıf, kendi haklılığını ideolojik dayanaklarla kanıtlamaya gereksinim duyar.

İdeolojik hakimiyet, sınıf çatışmasının anahtarıdır.

Öte yandan, sınıf mücadelesinin tarafları arasında ideolojik netlik konusunda da büyük eşitsizlikler vardır. Oldukça eğitilmiş, tamamen örgütlü kapitalist sınıfların çok net bir ideolojik kavrayışı vardır. Üretim araçlarının sahibi olarak maddi yaşamın kazanılmasını yöneten hakim sınıflar, ideolojik yeniden üretim araçlarının da sahibidir. Aile, okul, din, medya, parayla satın aldıkları bilim insanları, entelektüeller ve sanatçılar... Bunlar sayesinde kendi ideolojik tutumlarını toplumun diğer katmanlarına da empoze edebilirler. Bunun karşısında proleterler ücretli kölelerdir. Kendi gücünün farkında olmayarak kapitalistlere muhtaç olduklarını, oyunun kurallarının değişmeyeceğini düşünürler. Marks'ın dediği gibi toplumdaki egemen fikirler egemen sınıfın fikirleridir. Alt sınıflarda koruyucu aile bağlarının tutuculuğu ve dinin etkisi daha etkilidir. Sürekli yorucu bir iş temposunun altında çalışanlar düşünsel süreçler için vakit bulamaz, buna karşın kapitalistlerin yoğun ideolojik bombardımanı altındadır.

Sadece bunlar değil, sermayenin ve işçi sınıfı içerisindeki truva atlarının sınıf hareketinde yarattığı bilinç bulanıklığı da oldukça etkilidir.

Bütün bu nedenlerle, işçi sınıfı, devrimci dönemler dışında bilinç bulanıklığı ve çelişkiler içerisinde. Kapitalistlerin en büyük silahı budur. Bu nedenle, emekçi sınıftan gelen sınıf bilinçli bir kişinin sivri sözleri karşısında hemen başvurdıkları argüman "ideolojik birey" suçlamasıdır.

Bu nedenlerle, belirli ideolojik netlik temelinde biraraya gelmiş devrimcilerin sadece işçi sınıfı üzerindeki temel burjuva fikirlere karşı savaşımı değil; Kürt sorunu, kadınlar, milliyetçilik, maceracılık, devletçilik gibi sol içinde yaygın çarpıklıklara yol açan konulardaki mücadelesi de hayati önemdedir.

Yurtseverlik: İşçilerin Prangası

Burjuva sınıfların, sömürülenlerin bilincini bulandırmakta en çok kullandığı ve en çok fayda sağladığı ideolojik tutum, faşizmden sosyal yurtseverliğe kadar uzanan, milliyetçilik akımıdır. Daha önce ifade edildiği gibi ideolojik tutumlar kökenleri itibariyle belirli bir sınıfın üretim sürecindeki rolünden kaynaklanan gerçeklerden türerler. Sınıfsal çıkarların dile gelmesidir diyebiliriz ideolojiler için. Milliyetçilik ve vatandaşlık da burjuvazinin feodalite

karşısında yürüttüğü sınıf mücadelesinde ulusal bir pazar ve kralın tebaası yerine burjuvalar yararına sömürülecek "özgür" bireyler ihtiyacının ürünü olarak geliştirilmiş kavramlardır. Burjuvalar, milliyetçilik-vatanseverlik temelinde evrensel olarak sömürülen işçi sınıfını bölmeyi başarmış, emekçileri kendi çıkarları için (siz vatanın anlayın) öl-meye ve öldürmeye gönderebilmiştir. Yine bu sayede devrimcileri vatan haini, yıkıcı, bölücü ilan etme fırsatı yakalamışlardır.

Milliyetçiliğin anti-tezi ise enternasyonalizmdir. Proleterler, tüm dünyada ortak kaderi paylaşıyorlar. Aynı sömürü çarklarının içerisinde. Dolayısıyla sınıf çıkarları tüm dünyada birleşmekten geçer. İşçi sınıfını yapay vatan sınırlarının içerisinde hapsederek onları bölen milliyetçiliğin karşısında işçi sınıfının uluslararası kardeşliği düşüncesi yer alır. Bu gerçekleşmeden, işçileri sömüren kapitalizm tarihten silinemez. Bu anti-tezi Marks ve Engels, en temel eserleri Komünist Manifesto'da "işçilerin vatanı yoktur", "bütün dünyanın işçileri birleşiniz" şiarlarıyla ortaya koymuştur.

Kürt Sorunu ve İşçi Sınıfı

Günümüzde, ne yazık ki, milliyetçilik zehiri işçi sınıfı üzerinde kol geziyor. Mazlum Kürt halkı üzerinde yürütülen kirli savaşta egemen sınıflar, şovenist saldırganlığı tam gaz körüklüyorlar. Tekelci sermaye medyası, yürüttüğü şoven kampanyayla emekçileri Kürtler üzerine salmak istiyor. Toplumu savaş psikolojisine sokmak için en ucuzundan yalan yanlış haberlere, adi kışkırtmalara başvurmaktan kaçınmıyorlar.

Şoven kampanya işçi mücadelelerini büyük oranda sekteye uğratıyor. İlk olarak metropollerdeki Kürt-Türk işçileri arasındaki birliği engelleyen bu yaklaşım, aynı zamanda ulusal birlik türünden efsanelerle mücadeleyi kötüleyen bir çerçeve oluşturuyor. İşçi sınıfı içindeki bilinç bulanıklığını katmerleyen bu durum, hakim sınıfların proletarya üzerindeki tahakkümünü kolaylaştırıyor.

Bundan en iyi istifade eden ise burjuvazi oluyor. Bütün dikkatlerin Kürt bölgelerindeki olası bir savaşta çevrildiği, işçi sınıfının şovenizm zehiriyle uyuşturulduğu, her türlü muhalefetin önünün alındığı bir dönemde emekçi halka yönelik birbiri peşi sıra pek çok neoliberal saldırıyı meclisten geçirmekle ve daha birçoklarını da hazırlamakla meşguller. Sosyal güvenlik yasa tasarısı, memur maaş zammı, asgari ücret, halkın kullandığı temel hizmet ve maddelere yağdırılan zamlar, nükleer enerjinin önünün açılması, engellilere ödenen maaşların kaldırılması....

Türk-İş'in genel mali sekreteri ve Türkiye Demiryolu İşçileri Sendikası (Demiryol-İş) genel başkanı Ergün Atalay 30 Kasım'da yaptığı bir açıklamada, "ülkenin karşı karşıya olduğu terörizm sorununun üstesinden gelinceye kadar Türk-İş'in bütün faaliyetlerini durduracağını ve hükümetten hiçbir talepte bulunmayacağını" ilan etti. İşte size, işçi sınıfının üzerinde burjuvazinin ideolojik tesirini en kaba şekilde ortaya koyan bir sendika ağasının çok şey anlatan sözleri.

Sınıf mücadelesinde burjuvazinin bu taktiğinin kökenleri çok eskilere dayanır. Bir örneğini yakın tarihimizden verelim. 12 Eylül karanlığını yırtıp atan 89 Bahar Eylemlilikleri ve Zonguldak madenciler yürüyüşünün dersleri hafızalarımıza kazınmalıdır. Dünya çapında yükselen neoliberal saldırganlığın ANAP iktidarı ile Türkiye'ye taşınması ile birlikte, emekçiler nezdinde ciddi bir uyanış belirmekteydi. Bu saldırılara karşı 1989'un bahar aylarında başlatılan grevler işçi sınıfının tarihsel gücünün hiçbir baskı altında kaybolmayacağını bir kez daha gösteriyordu. Darbe öncesi altın çağını yaşayan sınıf hareketinin izlerini belleklerinde taşıyan işçiler, 1986 yılındaki Netaş grevi ile yeniden hareketlenmişler ve 89 bahar eylemlileriyle birlikte bazı kazanımlar elde etmişlerdir. 1991'de bütün şehir yollara dökülerek Ankara'ya yürüyüş başlatan Zonguldaklı işçiler İstanbul-Ankara karayoluna kadar onlarca kilo-metre yürüdükten sonra askerlerin dev yığınağıyla karşılaşmışlardı. On binlerce işçi geri dönmemeye kararlıydılar. Ne var ki milliyetçi argümanlar sendikal bürokrasi eliyle tekrar baskın çıktı. Körfez Savaşı'nda birtakım emperyalist çıkarlar güden ve bir koyup üç almanın hayallerini kovalayan hakim sınıflar, kendi çıkarlarını vatan millet edebi-yatına yükleyerek ulusal birlik için çatışmaya mahal verilmemesi ve eylemin bitirilmesini istediler. Bu zokayı yutan işçiler Zonguldak'a geri döndüler. Belki de kaderin cilvesi olarak aylar sonra madende yaşanan grizu katliamında 252 işçi yaşamını yitirecekti. 1992 yılında ise grevler bıçakla kesilmiş gibiydi. 1994 yılındaysa tarihin en ağır ekonomik bunalımlarından birini yaşayan Türkiye ekonomisinin krizinin bütün faturası 5 Nisan kararlarıyla emekçilere ödetilecekti.

Tarihimizden de aldığımız derslerle ısrarla şunu anlatmalıyız: Vatan-millet edebiyatlarıyla ulusal birlik çağrıları yapan burjuvalar ile onların hayli ucuz uşakları, bu sırada, gariban bir özürünün tek yaşamsal dayanağı olan aylığını elinden alıyorsa, o zaman ulusal birlik vesaire tam bir palavradır. Bu örnek, işçilere çok şey anlatacaktır.

İşçi sınıfı ve yoksul halk, burjuvazinin ve işbirlikçilerinin fiziksel ve ideolojik saldırısı altındadır. Telekom grevi ve geçmişteki deneyimlerde yaşanan eksiklikler bize devrimci Marksistler olarak çizmemiz gereken perspektifi her seferinde yeniden göstermektedir. Devrimci Marksistlerin yönlendiriciliğinden ve itici gücünden eksik kalan işçi sınıfı bir yandan düzenin saldırılarına, diğer yandan da işbirlikçilere karşı mücadelesine baştan yenik başlamış demektir. İşte bu yüzden biz devrimci Marksistlerin görevi işçi sınıfına sosyalizme uzanan mücadele yolunda önderlik etmektir.

Vatan-millet edebiyatlarıyla ulusal birlik çağrıları yapan burjuvalar ile onların hayli ucuz uşakları, bu sırada, gariban bir özürünün tek yaşamsal dayanağı olan aylığını elinden alıyorsa, o zaman ulusal birlik vesaire tam bir palavradır. Bu örnek, işçilere çok şey anlatacaktır.

Fikret Seyhan

MARKSİZM VE EKOLOJİ

Doğal olan, doğaya ait olan her geçen gün tahrip ediliyor, yok ediliyor. Doğal besinlerimizin yerini genetiği ile oynanmış gıdalar alıyor; hava, su ve toprak hızla kirletiliyor, sanayi atıkları sularımıza, dolayısıyla toprağımıza ve besinlerimize karışıyor; nükleer santraller, zehirli gazlar, radyoaktif atıklar etrafımızı sarıyor; enerji kaynaklarımız tükeniyor...

Küresel ısınmanın dünyayı bir yok oluşun eşiğine getirdiği bir çağda yaşıyoruz. Doğa, kapitalizmin yarattığı tahribatı kaldıramayacak noktaya varmak üzere. Kapitalizm küresel ısınmayı, çölleşmeyi, türlerin hızla yok oluşunu ve diğer doğal felaketleri engellemeyi bırakın, bunları hızlandırmaktan başka bir işe yaramıyor.

Kapitalizmin doğada yarattığı felaket gözardı edilemeyecek, saklanamayacak kadar aşikar olduğundan beri insan-doğa uyumunun, biraradalığının nasıl sağlanacağı üzerine tartışmalar hız kazanmış durumda. Daha 1842'de "Kapitalizm gölgesini satamadığı ağacı keser" diyerek kapitalizmin doğaya bakışını tarifleyen Marksizmin de bu konuda söyleyeceği çok sözü olduğu aşikar. Her ne kadar çevresel felaketi, sorunun asıl kaynağı olan kapitalizmden yalıtık bir şekilde ele almak isteyen "yeşiller", sosyalizmin çevre sorununu çözemeyeceği iddia etseler de bu böyle.

Çevreci Hareketten Marksizme Yönelik Eleştiriler

Yeşil hareket içinde kimi çevreler Marksizmin dünyaya bakışta ekolojik bir yaklaşım geliştiremeyeceğini, sosyalizmin çevre sorununa çözüm oluşturamayacağını iddia ediyorlar. Bu iddialarını Marksizme yönelttikleri bazı eleştiriler üzerine dayandırıyorlar. Bu yazımızda bu eleştirileri ve onlara yanıtlarımızı ortaya koyacağız.

Marksizm Aşırı Üretimciliği mi Övüyor?

Yeşil hareket içinde Marks ve Engels'e yönelik eleştirilerden biri onların aşırı üretimi bir tarih anlayışına sahip olduğudur. Bu eleştiriyi Marksizmin üretimi, sanayiye, teknolojiye yükelttiği noktaya kadar götürenlerden de bahsetmek mümkün. Bu eleştirilerin sahipleri yükselen insan uygarlığını, endüstri ve teknolojiadaki gelişmeleri doğaya yönelik bir saldırı olarak algılamaktalar.

Marks ve Engels, insanlığın bütün potansiyelinin gerçekleşmesini hedeflediklerinden ekonomik büyümeyi, sanayileşmeyi reddetmediler. Marks ve Engels, insanlığın potansiyelinin gerçekleşmesinin insanoğlunun çevresindeki koşulların değiştirilmesi için amaçlı bir emek harcamasında yattığını fark etmişlerdi.

Engels, "Hayvan dış doğadan yalnızca yararlanır ve salt varlığı ile onda değişiklikler oluşturur; insan onda değişiklikler oluşturarak, amaçlarına yarar duruma sokar, ona egemen olur. İnsanın öteki hayvanlardan son ve temel farkı budur, bu farkı oluşturan da gene emektir." diye yazıyordu(1).

Marks, insanların kendilerini çevreleyen maddi dünya tarafından koşullandırıldıklarını ve insanların o dünya ile etkin bir karşılıklı etkileşim içinde oldukları, o dünyayı kendileri için daha uygun hale getirmek için çalıştıkları gerçeğini ortaya koydu. Bu çaba içinde, insanlar hem yaşadıkları maddi koşulları, hem de kendilerini dönüşüme uğrattıyorlardı. Tarihi materyalist yöntemle inceleyen Marks'a göre toplumdaki değişimi anlamanın yolu, insanların beslenme, barınma gibi temel sorunlarıyla nasıl başa çıktıklarını kavramaktan geçiyordu.

İnsan temel ihtiyaçlarını karşılama mücadelesinde ne zaman ihtiyaç duyduğundan fazlasını, yani artık değeri üretmeye başladı, o zaman sınıflı toplumların kapısını açtı. Marksistler, kıtlık ve insan emeğinin mümkün olan en düşük üretkenliği üzerine kurulu, yaşamın temel amacının hayatta kalabilmek olduğu ilkel komünizm aşamasından sınıflı toplumlara geçişi lanetle anmadı. Çünkü sınıflı toplumların başlaması insanın yaşamı üzerinde kontrolünü, dolayısıyla yaşam koşullarının iyileştirilmesine de işaret ediyordu. Sınıflı toplumların çeşitli biçimleri boyunca, emeğin üretkenliğini bütün insanlığa refah ve sağlıklı bir yaşam sağlayabilecek bugünkü seviyesine yükseltti. İnsanın yaşamı üzerindeki belirleyiciliği arttı. Sanayi, bilim ve teknolojiadaki gelişmeler, insanlığa sınıflı toplumların tarih sahnesinden kaldırmanın imkanını sağladı. Sınıflı toplumların yarattığı gelişme komünizmin gerekli önkoşulunu oluşturdu. İmkanlardaki bu sıçrama, insanlığı besleyebilecek kaynaklara sahip olması gereken, eşitlikçi bir toplum olan komünizmi bir düştan gerçekliğe dönüştürdü. Marks ve Engels, bilim ve teknikteki gelişmelerin, sanayinin ortaya çıkışının mümkün kıldığı potansiyelleri anlatırken bunların kapitalizmin denetimi altında neye hizmet ettiğini ortaya koymaktan geri durmadı. Kapitalizmin emek gücünü ve doğayı sınırsız biçimde sömürsünü, kapitalist üretimin bütün zenginliğin temel kaynağı olan toprağı ve emekçiyi nasıl kuruttuğunu açıkladılar. Kapitalin 1. cildinin "Büyük Ölçekli Endüstri ve Tarım" adlı bölümünde bu durumu, Marks şöyle anlatır:

"...kapitalist tarımdaki gelişme sadece işçiyi değil, toprağı da soyma sanatıdır. Bu 'gelişme' belli bir zaman dilimi içinde toprağın verimliliğini aşırı artırarak, bu verimliliği yaratan ve çok uzun süreler kullanabilecek

Acayipleşti havalara

**Bir güneş, bir yağmur, bir kar,
Atom bombası denemelerinden diyorlar,**

Stronsium 90 yağıyormuş

Ota, süte, etc...

**Umuda, hürriyete, kapısını çaldığımız
büyük hasrete.**

Kendimizle yarışmadayız gülüm

Ya ölü yıldızlara hayatı götüreceğiz,

Ya dünyamıza incek ölüm."

(Nazım Hikmet)

olan, doğal kaynakların yok edilmesi anlamında bir 'gelişme'dir. Bir ülke, Birleşik Devletler örneğinde olduğu gibi, gelişmesinin temelini ne kadar büyük ölçekli endüstrileşmeye dayandırır, yok olma süreci o kadar hızlı olur. Bu nedenle, kapitalist üretim sadece yeryüzündeki tüm zenginliğin kaynağı olan toprak ve işçiyi paralel olarak sömürecek teknikler ile toplumsal üretim süreçlerinin kombinasyon derecesini geliştirir..."

Marks ve Engels açısından doğaya zarar veren bilim, teknik ilerlemeler ya da sanayi değil; onların küçük bir azınlığın çıkarları için kullanılmasına dayanan sınıflı toplumlardır. Doğaya zarar veren kar için emekçiyi ve hammadde kaynağı doğayı sınırsızca sömürmekten vazgeçemeyecek kapitalizmdir. Bilim ve teknikteki gelişmeler insanlığın doğayla uyum içinde yaşamasına hizmet edebilir, yeter ki onları kullanacak mekanizmanın temel dürtüsü kar, rekabet ve birikim olmasın.

Marksizm Doğa-İnsan Antagonizması mı Yaratıyor?

Yeşil çevrelerden yöneltilen diğer bir eleştiri ise Marksizmin doğa ile toplumu uzlaştırmaz bir karşıtlık içinde algıladığı, birinin diğeri üzerinde kontrol kurması, insanlığın doğaya hükmetmesi kavrayışında olduğu iddiası üzerinden şekillenir.

Bu çevreler bu argümanlarını Engels'in Anti- Dühring'deki şu sözlerine dayandırmaktadırlar:

"Üretim araçlarına toplum tarafından el konulması ile meta üretimi ve bunun sonucu ürünün üretici üzerindeki egemenliği ortadan kalkar... Böylece ilk kez olarak insan, belli bir anlamda hayvanlar dünyasından kesinlikle ayrılır, hayvansal yaşama koşullarından gerçekten insanca yaşama koşullarına geçer. İnsanı çevreleyen, şimdiye değin insanı egemenliği altında tutan yaşama koşulları alanı şimdi, kendi öz toplum yaşamlarının efendileri niteliği ile ilk kez olarak doğanın gerçek ve bilinçli efendileri durumuna gelen insanların egemenliği ve denetimi altına geçer."(2)

Engels, bu sözleriyle, insanın kendinin efendisi olması için doğa üzerinde kontrol kurması gerektiğini ifade ettiğini; bu durumun da insan ile doğa arasında bir antagonizma, uzlaşmaz bir karşıtlığın varlığı algılayışını ifade ettiği iddia edilmektedir. İddiaların aksine Engels, doğa üzerinde kurulan egemenliği doğa yasalarını tanıma ve uygulamayla sınırlandırmaktadır. Bunu şu sözlerinde rahatlıkla görebiliriz:

"Doğa üzerinde kazandığımız zaferlerden dolayı kendimizi pek fazla övmeyelim. Böyle her zafer için doğa bizden ödünü alır. Mezopotamya, Yunanistan, Küçük Asya ve başka yerlerde işlenecek toprak elde etmek için ormanları yok eden insanlar, ormanlarla birlikte nem koruyan ve biriktiren merkezlerin ellerinden gitmesini, bu ülkelerin şimdiki çölleşme durumuna zemin hazırladıklarını, akıllarına hiç getirmiyorlardı. Alplerdeki İtalyanlar...çam ormanlarını...yok ederken bölgelerindeki sütçülük sanayinin kökünü kazıdıklarını sezmiyorlardı. Böylece yılın büyük kısmında, dağlardaki kaynakların suyunu kuruttuklarını, aynı zamanda da yağmur mevsiminde azgın sel yığınlarının ovaları basmasına neden olduklarını hiç bilemiyorlardı. Avrupa'da patatesi yayanlar...sıracı hastalığını yaydıklarını bilmiyorlardı. İşte böylece her adımda anımsıyoruz ki, hiçbir zaman başka topluluğa egemen olan bir fatih, doğa dışında bulunan bir kişi gibi, doğaya egemen değiliz; tersine etimiz, kanımız ve beynimizle ondan bir parçayız, onun tam ortasındayız, onun üzerinde kurduğumuz egemenlik, başka bütün yaratıklardan önce onun yasalarını tanıma ve doğru olarak uygulayabilme üstünlüğüne sahip olabilmemizden öteye gitmez."(3)

Marks ve Engels, doğanın bütünsel bir şekilde; doğadaki herşeyin birbirleriyle ilişkileri göz önünde bulundurularak, kendisini şartlandıran ve kendisinin şartlandığı koşullarla birlikte kavranması gerektiğini belirttiler: "Çünkü doğada hiçbir şey ayrı ayrı oluşmaz. Her şey diğerlerini etkiler ve diğerlerinin etkisi altında kalır ve çoğu zaman da doğa bilimcilerin en basit şeyleri bile açıkça görmesini önleyen, bu çok yönlü hareketin ve karşılıklı etkilerin unutulmasıdır"(4)

Marksist felsefenin temel belirleyeni olan diyalektiğin doğaya uygulanışında, doğa toplum ikiliğinin olamayacağını görürüz. Doğanın diyalektiği içinde insan ve doğa, iki ayrı şey olarak değil, birbirinin parçası olarak kavranır. Marks, insan ile doğanın sürekli etkileşim içinde olduğunu şu sözleriyle ortaya koyar: "... insan doğaya bağlı olarak yaşar. Doğa insanın vücududur. İnsan ölmek için doğayla iyi ve sürekli bir diyalog içinde olmalıdır. İnsanın fiziksel ve beynsel yaşamının doğaya bağlı olduğunu söylemek aslında doğanın kendisine bağlı olduğunu söylemek demektir. Çünkü insan doğanın bir parçasıdır."

Doğa ve toplum aralarındaki karşılıklı ilişkiyle birbirini dönüştürür. Alman İdeolojisi'nde Marks ve Engels insan ve doğa birliğini şu şekilde ifade etmiştir: "Tarihi doğa tarihi ve insanların tarihi diye ikiye ayırabiliriz. Bununla birlikte bu iki yön birbirlerinden ayrılmazlar; insanlar var oldukça, insanların tarihi ile doğanın tarihi karşılıklı olarak birbirini koşullandırır" (5)

Marks ve Engels'e göre insan kendisiyle doğa arasındaki ilişkiyi emek dolayısıyla kurar, düzenler ve doğayı dönüştürür. Engels, "emek, ona zenginliğe çevirdiği materyali sağlayan doğayla birlikte bütün zenginliklerin kaynağıdır. Ancak bu kadarla kalmaz. O, tüm insan var oluşunun birincil temel koşuludur ve belirli bir anlamda, bu öyle bir ölçüdedir ki, emek insanın kendisini yarattı demek gerekir"(6) demektedir.

Marks ve Engels zenginliğin kaynağı olarak emek ve doğayı gördükleri için Alman İşçi Partisi Programı'nı doğanın önemini görmezden geldiği ve emeği doğaüstü bir güç olarak ele aldığı gerekçesiyle eleştirmişlerdir: "Emek bütün zenginliğin kaynağı değildir. Doğa da emek kadar, kullanım değerlerinin (ve elbette maddi zenginlik bunlardan oluşur!) kaynağıdır ki, emeğin kendisi de doğal gücün, insanın emek gücünün ifadesinden başka bir şey değildir."(7)

Marks ve Engels, gelecekteki toplumlar için sürdürülebilirliğin ancak insanın doğa ile ilişkilerinden geçtiği fark etmişlerdi. Onlar, özgür olarak örgütlenen üreticilerden oluşan bir toplumda toplumsal hayatın amacının kapitalist toplumdaki gibi çalışma ve üretim değil, insanın yaratıcılık potansiyelinin her yönden gelişebilmesine olanak vermek olduğunu ifade ettiler. Geleceğin özgür toplumunda doğa ve insan arasındaki ilişkinin akılcı bir kontrolü olacaktı.

Eleştirilerin Ardındaki Çözüm Önerisi

Marksizme bu eleştirileri yöneltenlerin ortaya koydukları çözüm önerileri nedir peki?

Temel olarak eleştiri sahiplerinin görüşlerini iki ana bakış altında toplayabiliriz. Birinci bakış açısı çevre sorununun çözümünün sürdürülebilir kalkınma yaklaşımında olduğunu savunur. Adından da anlaşıldığı üzere bu argüman çerçevesinde sürdürülebilir bir ekonomik gelişme sürecini takip edilmesi gerektiği tartışılır. Bu tezin sahipleri aslında gizliden gizliye sürdürülebilir bir kapitalizm tartışması yaparlar.

Kapitalizmin politik ve ekonomik olarak sürdürülemez olduğunu her geçen gün tekrar tekrar ortaya koymakta, hatta bu gerçeği gözlerimizin içine sokmaktadır. Kapitalist sistemin itici gücü sermaye birikimi, sermaye sahiplerinin karlarını doğanın ve emeğin yoğun sömürüsü üzerinden maksimize etmesi ile yükselir:

"[Kapitalizmle beraber] tarihte ilk kez olmak üzere, doğa insanlık için bir obje (nesne) ve kullanım değeri haline geldi ve kendisi için var olan bir güç olarak algılanmaktan çıktı. Bu eğilim sonucu, kapital, doğal süreçleri zorlayarak, onu kendi gereksinimleri için sınırsızca kullandı."(8)

Marksizme yönelik eleştiri sahiplerinin bir diğer kanadı da çevre sorunun çözümünün ancak insanın doğaya müdahalesinin ortadan kalkmasıyla mümkün olacağını savunurlar. Sanayinin, teknolojinin insanı doğa karşısın-

da bir hükmedici haline getirdiği için insan uygarlığının tarihsel gelişimini reddederek bir tür ilkel komünal topluma dönme hayali içinde olurlar.

Bu bakış açısına karşı uzun uzadıya tartışmalara girmeden bu ekolojistlerin insanı tekrar kıtlığın, yoksulluğun, hastalıklar karşısında acizliğin çağına götürmeye çalıştığını söylemek gerekir. Başta da belirttiğimiz gibi ilkel komünal toplumdan sınıflı toplumlara geçiş tarihsel gelişmenin karşı konulamaz bir zorunluluğuydu. Tarihin çarklarını geriye çevirmeye çalışanlar somut bir sorun karşısında ütopyaların peşine takılmayı önermekte. Aslında bu da, bu bakış açısının savunucularının insanlığa vaat edebileceği tek şeyin bütün sorunların asıl kaynağı olan kapitalizm esaretinde yaşamak olduğu anlamına gelir.

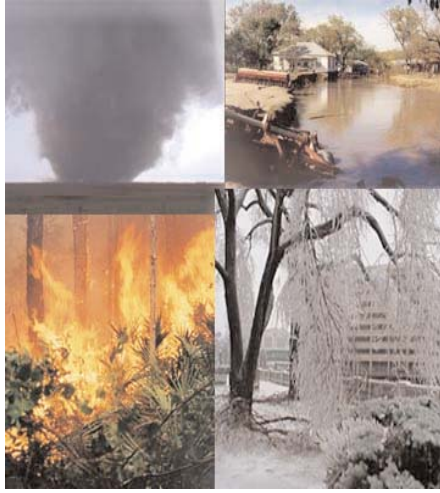
Sonuç Niyetine

Marks ve Engels, sanayileşme, tarımın kapitalistleşmesi ve kentleşme, bir taraftan emeğin ve doğal kaynakların sınırsız sömürüsünün, diğer taraftan da insanın doğaya ve kendi emeğine yabancılaşmasının yolunu açtığını gördüler.

Marks ve Engels, bu durumu sona erdirmenin yolunun doğal kaynakların kirlenmesine ve dengesiz biçimde tüketimine son vermek ile toplum sağlığını korumak için tarımla sanayinin, kırla kentin bütünleştirildiği bir toplumsal yapı ortaya çıkarmaktan geçtiğini ifade ederler. Sermaye ile toprak mülkiyetinin ayrılması emek ile değişim temeline dayanan mülkiyetin başlangıcı olarak tarihsel bir anlam taşıdığından kentle kır arasındaki ayrımın ortadan kaldırılması ortaklaşalığın ilk koşullarından biridir(9).

Marks ve Engels, gelecekteki toplumlar için sürdürülebilirliğin ancak insanın doğa ile ilişkilerinden geçtiği fark etmişlerdi. Onlar, özgür olarak örgütlenen üreticilerden oluşan bir toplumda toplumsal hayatın amacının kapitalist toplumdaki gibi çalışma ve üretim değil, insanın yaratıcılık potansiyelinin her yönden gelişebilmesine olanak vermek olduğunu ifade ettiler. Geleceğin özgür toplumunda doğa ve insan arasındaki ilişkinin akılcı bir kontrolü olacaktı. Marks, geleceğin özgür toplumunda insanın özgürleşmesi "toplumsal insana, yani doğayı kör bir güç olarak kabul etmeye çalışan değil, doğa ile maddesel değişimini akılcı olarak yürütebilen ve bunu ortak -komünal- denetim altında tutabilen" bir sürece yol açacağını ifade etti. Ancak böylece geleceğin özgür toplumunda burjuva çevrecilerin sürdürülebilirlik demogojileri değil gerçekten küresel sürdürülebilirlik sağlanmış olacaktır.

Güner Güvenç

".....Kapitalist tarımdaki gelişme sadece işçiyi değil, toprağı da soyma sanatıdır. Bu 'gelişme' belli bir zaman dilimi içinde toprağın verimliliğini aşırı artırarak, bu verimliliği yaratan ve çok uzun süreler kullanabilecek olan, doğal kaynakların yok edilmesi anlamında bir 'gelişme'dir. Bir ülke, Birleşik Devletler örneğinde olduğu gibi, gelişmesinin temelini ne kadar büyük ölçekli endüstrileşmeye dayandırır, yok olma süreci o kadar hızlı olur..."

(1) Engels, *Doğanın Diyalektiği*, Sol Yayınları, Ankara, 2002, s.196

(2) Engels, *Anti-Dühring*, Sol Yayınları, Ankara, 2003, s. 403

(3) Engels, *Doğanın Diyalektiği*, Sol Yayınları, Ankara, 2002, s.196-197

(4) Engels, *Doğanın Diyalektiği*, Sol Yayınları, Ankara, 2002, s.195

(5) Marks, Engels, *Alman İdeolojisi [Feurbach]*, Sol Yayınları, Ankara, 1999, s. 38

(6) Engels, *Doğanın Diyalektiği*, Sol Yayınları, Ankara, 2002, s.186

(7) Marks, Engels, *Gotha ve Erfurt Programlarının Eleştirisi*, Sol Yayınları, Ankara, 2002, s.22

(8) Karl Marks, *Grundrisse*, Sol Yayınları, Ankara: 2003, s. 410

(9) Marks ve Engels, *Alman İdeolojisi [Feurbach]*, Sol Yayınları, Ankara, 1999, s.82

KAMUNUN ARDELENLERİ

Haftalarca izlediğimiz bir yalanın hikayesi yine televizyon sayesinde suratlarımıza çarptı. Eğitim yardımı alarak okuyan bir öğrencinin, bir 'kardelen(!)'in kurtuluş hikâyesi. Milyonlarca dolarlık haksız kârın birkaç öğrenciyi okutarak aklanacağından emin olan şirket sahipleri, gerçek hikâyeyi pek umursamamışlar demek!

Mardin Yeşilli'deki Namık Kemal İlköğretim Okulu'nda öğretmenlik yapan Elif Dilmeç, aslında vekil öğretmenmiş. Bu haberin duyan herkesi şoke etmesinin sebebi, sözleşmeli ve ücretli-vekil öğretmenlerin durumunun tüm toplum tarafından bilinmesi. Güvencesiz ve düşük ücretle

tanelerin sağlık bütçesini nasıl trilyonlarca lira dolandırdığına da. Özel hastanelerde muayene olmaya çalışanlara sürekli ek masraflar çıkartıldı. Bir yandan da insanlara sağlığın o kadar da parasız olmayacağı öğretiliyordu. GSS, yani sağlıkta dönüşüm programı adı altında sağlık sektörünü hem hastalar hem de emekçiler açısından kabusa çeviren bir sistem zorlandı. Bir yandan hastaneye her gittiğinde cebinden 10-20 ytl çıkmasına razı edilmeye çalışan hastalar ve bir yandan da ne kadar çok hasta bakarsan o kadar fazla para kazanırsın diyerek tüccar yapılmaya çalışılan sağlık emekçileri.

Devleti küçültmek olarak kamuoyuna yansıtılan, aslında tüm dünyada benzer şekillerde uygulanan neoliberal politikalar bunlar. Devlet, eğitim-sağlık gibi alanlardan elini çekerek, kâr yüzdesi çok büyük olan bu sektörleri özel işletmelere devrediyor. Kâr hırsıyla çalışan bu işletmelerin eğitim, sağlık gibi alanlarda yeterince parası olmayan biz emekçiler için ne kadar tehlikeli olduğunu hepimiz biliyoruz.

Sözleşmeli, Ücretli ve Vekil Öğretmenlik

MEB tarafından 2005 yılında uygulamaya konulan sözleşmeli öğretmenlik, 2 yıl içinde öğretmen adaylarının büyük çoğunluğunun çalışmak zorunda kaldıkları bir statü haline geldi. Öğretmen açığı sözleşmeli ile kapatılamayacak kadar büyüktü ki sonra vekil ve ücretli öğretmen adı altında iki yeni tip öğretmenlik daha yaratıldı. Türkiye'de 160 bin öğretmen açığı var ve eğitim fakültelerinden mezun olanların sayısı 120 bin. Oysa bu sene MEB tarafından 10 bin kadrolu ve 5 bin sözleşmeli öğretmen atanacak. Geri kalanları neyin beklediği aşikâr! Öğretmenlik yapmak isteyen ve KPSS'ye giren kalabalığın içinden kadrolu öğretmenliği isabet ettirmek bir şans...

Asıl kahraman Elif Dilmeç ise bu durumda olan on binlerce öğretmenden sadece biri. Mardin'de bir saatlik yürüyüş mesafesinde

Okullarda derslere giren, aynı konuları işleyip, benzer öğretim teknikleri kullanan 4 farklı öğretmen statüsündeki emekçiler aynı işi yapıyorlar ama farklı koşullarda yaşıyorlar.

çalışma koşulları...

Bu uygulamanın nasıl başladığını kavramak için emekçilerin kazanılmış haklarına tüm gücüyle saldıran ve eğitim, sağlık gibi alanları ticarileştirmeyi amaçlayan neoliberal anlayışa bakmak gerekli. Eğitimin piyasalaştırılması; üniversite harçları, özel okul ve üniversitelere sağlanan avantajlar, okul kayıt paraları ve okula yüksek bağış yapan velilerin çocuklarını özel sınıflara yerleştirmek gibi uygulamalarla başladı. Eğitim almak isteyen kalabalıkları ÖSS, ALES, LSS gibi zorlu sınavlarda eleyerek yükümlülüklerini azaltmaya çalışan devlet, kamu kuruluşundaki hizmet kalitesini düşürerek özel sektörü teşvik eden bir yöntem izledi.

Sağlık sektöründe ise bu işleyiş, SSK, Bağ-Kur ve Emekli Sandığı'na bağlı olanlara özel hastane kapıları açılıyor yalanıyla başladı. Sonra mantar gibi her yerden özel hastane fişkırdığına şahit olduk. Bu has-

olan ilköğretim okulunun televizyonlara verdiği röportajda kendisinin de aynı şartlarda okuduğunu, ilkokula ayağında terlikle saatlerce yürüyerek gittiğini söylüyor. Ve ekliyor, kendim gibi öğrencilere öğretmenlik yapmak istedim.

Peki kadrolu, sözleşmeli, vekil ve ücretli öğretmenler arasında nasıl farklar var? Sözleşmeli öğretmenler ne memur ne işçi statüsünde oldukları için il içi veya dışı tayin isteyemiyorlar.

MEB'in hazırladığı iş sözleşmesindeki 'Öğreticilerden belirtilen şartları taşımadıkları, sözleşme hükümlerine uymadıkları veya görevlerinde başarısız oldukları eğitim kurumu müdürlüğünce tespit edilenlerin

sözleşmeleri tek taraflı olarak feshedilebilir' gibi subjektif tanımlar içeren maddeler dikkate alındığında sözleşmenin keyfi olarak sonlandırılabilceği ortada. Sözleşme feshinde durum okul idaresinin ve müdürün eline bırakılıyor. Sözleşmeli öğretmenlerin sözleşmeleri her yıl ocak ayında yenileniyor, sigorta dâhil her sene çıkış-giriş işlemi yapılıyor. Uzun süreli

sözleşme yapılmıyor. Sözleşmeli öğretmenin hizmet yılı sayılmadığı için, kadrolu öğretmenler gibi hizmet yılına göre kadro ve ücret yükselmesi söz konusu değil. Kadrolu öğretmenlere yapılan evlilik, çocuk, doğum yardımı gibi yardımlardan sözleşmeliler yararlanamıyorlar. Kadrolu öğretmenler atama yapılır yapılmaz emekli sandığına bağlanıp, sağlık hizmetinden yararlanırken sözleşmeli öğretmenler SSK primleri 90 gün yatırıldıktan sonra sağlık hizmeti alabiliyor. Ücretli ve vekil öğretmenler ise tatil günleri primleri yatırılmadığı için bu süreyi tamamlamak için aylarca çalışmak zorundalar. Sözleşmeli öğretmenlerin ücretleri her ilde farklılık gösteriyor. Sözleşmeli öğretmenin ek dersinden SSK kesintisi yapılmaktadır. Kadrolularda böyle bir kesinti söz konusu değil.

Yine MEB'in iş sözleşmesinde; 'Bir öğretim yılında, sağlık kuruluşlarınca verilen hastalık raporları kapsamında kullanılan hastalık izinlerinde azami 5 öğretim gününe tekabül eden ücret ödenir. Hastalık izinlerinin bu süreyi aşması hâlinde aşan kısım için herhangi bir ücret ödenmez' maddesi bulunuyor. Sözleşmeli öğretmenin hasta olması devlet tarafından yasaklanıyor.

Ücretli veya vekil öğretmenlerin durumu sözleşmeli öğretmenlerden daha vahim. Ücretli ve vekil öğretmenler ise kadrolu öğretmenlere ek ders ücreti olarak verilen parayı normal ders karşılığında almaktalar, 5 yıl. Ücretli öğretmenler ders saatine göre ücret aldıkları için aylık maaşları 300-350 yıl civarında. Çalıştıkları güne göre SSK primleri yatırılıyor (hafta sonları, okul tatilleri, resmi tatiller hariç), genelde ayın sadece 15-20 günü sigortalılar. Ücretliler, öğretmen pasosundan yararlanamıyor. Ücretli öğretmenler, girdikleri ders kadar ücret aldıkları için, 9 aylık eğitim-öğretim yılının yaklaşık 5 ayı maaş alabiliyor. Okullarda derslere giren, aynı konuları işleyip, benzer öğretim teknikleri kullanan 4 farklı öğretmen statüsündeki emekçiler aynı işi yapıyorlar ama farklı koşullarda yaşıyorlar.

Sağlıkta Dönüşüm ve Sözleşmeli Çalışma, Taşeron İşçilik

Eğitimde karşımıza dikilen sözleşmeli çalışma koşulları sağlık çalışanları içinde de çok uzun süredir uygulanmaya çalışılıyor. Sağlık Bakanlığı'na bağlı olan hastanelerde yaklaşık 20 bin sağlık emekçisi 657 4/B' ye tabi olarak, yani sözleşmeli işçi olarak çalışıyor. Sağlık Bakanlığı tarafından KPSS' yi kazanan 10 bin 800 sağlık emekçisinin yine sözleşmeli olarak atanacağı duyuruldu. Bunun anlamı sağlıkta kadrolu çalışan istihdamını yavaşça yok etmek.

2001 yılında uygulanmaya başlanan 'sağlıkta dönüşüm' yalanıyla sağlık bir kamu hizmeti olmaktan çıkartılmaya ve özel sektöre devredilmeye çalışılıyor. Güya sağlık sektörünün 'devletin sırtında oluşturduğu yükü azaltmak!' için uygulanan dönüşümün bütçeye yaptığı etkiye bakalım. 2001 yılında 2.257 milyar YTL' e olan sağlık harcamaları 2004 yılı sonu itibarıyla 6.405 milyar YTL' ye ve devir sonrası (2005 yılı) yaklaşık 8.5 milyar YTL' ye fırlamış durumda. İlaç harcamaları ise 2001 yılı sonunda 992.616 milyon YTL iken 2004 yılı sonu itibarıyla 2.471.528 milyar YTL' ye, Sağlık Bakanlığına devirden sonra ilaç harcamaları tahmini 3.7 milyar YTL' ye ulaşıyor. Sağlık sisteminde asıl işi üreten sağlık emekçilerine insanca çalışma-yaşama koşullarını çok görenler, özel hastane patronlarının cebini doldurmaktan çekinmiyor. Esnek üretim kavramının bir ayağı olan

Eğitimde karşımıza dikilen sözleşmeli çalışma koşulları sağlık çalışanları içinde de çok uzun süredir uygulanmaya çalışılıyor. Sağlık bakanlığına bağlı olan hastanelerde yaklaşık 20 bin sağlık emekçisi 657 4/B' ye tabi olarak, yani sözleşmeli işçi olarak çalışıyor. Sağlık Bakanlığı tarafından KPSS' yi kazanan 10 bin 800 sağlık emekçisinin yine sözleşmeli olarak atanacağı duyuruldu. Bunun anlamı sağlıkta kadrolu çalışan istihdamını yavaşça yok etmek.

taşeronlaştırma da sağlık çalışanları için başka bir sorun. Hastane yönetiminin ihale karşılığı hizmet aldığı taşeron firmalar, çalışanlarını iş güvencesi olmadan, düşük ücretlerle ve karşılığı verilmeyen fazla mesailerle kölelik koşullarında çalıştırıyor. Hastane yönetiminin döner sermayeden karşıladığı taşeron işçi ücretleri, yönetim ve taşeron firma arasındaki pazarlıklarda belirleniyor. Taşeron firmaya başvuran işçilere asgari ücret ve benzeri düzeylerde maaş da-yatılırken, sadece aracı kurum olan taşeron şirket ise işçilerin sırtından binlerce YTL'yi cebine atıyor. Hastanelerde taşeronluk; yemek, temizlik ve güvenlik gibi yan hizmetler ile başlarken, bugün gelinen noktada uygulama yardımcı sağlık personeline kadar ulaştı. Hastane yönetimi ve taşeron firma arasında kiralık işçi olarak kullanılan emekçiler ise çalışma saatleri-kosulları, iş güvenceleri, yemek veya iş-yeri servisleriyle ilgili söz hakkına sahip değil. Sendikalaşma oranının yok denecek kadar az olduğu taşeron şirketler, sendikalaşan işçilerin iş sözleşmesini iptal ediyor ve diğer işçilere de bu uygulamayla gözdağı veriliyor.

Eğitimde ve sağlıkta yazıda bir kısmına değinebildiğimiz uygulamalar devam ederken, sendikalaşma hakkı yok edilmeye çalışılan sözleşmeli emekçiler de örgütlenmeye devam ediyor.

Çözüm Birlikte!

Kâr hırsıyla üretim yapan kapitalizm, kamu yararını amaçlayan, sosyal hak olarak bilinen hizmetlere elini daha önce de uzattı ve bundan sonra da uzatmaya devam edecek. Sadece Türkiye ile sınırlı olmayan bu uygulamalar dünyadaki tüm emekçileri tehdit ediyor. Bu anlamıyla kapitalistler küresel ölçekte ucuz emek ve daha yoğun sömürü istiyorlar. Sınıf kardeşlerimizle benzer süreçlerden geçiyoruz ve yaşadığımız sıkıntılar ortak. Mücadelemiz önündeki engeller de benziyor. Bunun en başında işçi sınıfının yaygın örgütsüzlüğü ve örgütlü kesimlerin üzerindeki sendikal bürokrasinin militan mücadeleyi önleyici tutumları yatıyor. Telekom grevi sırasında Haber-İş bürokrasisinin mücadeleyi baltalayıcı tutumlarına hep beraber tanık olduk. Yakın zamanda Fransa'da, Sarkozy hükümeti tarafından yürürlüğe konulmaya çalışılan 'Sosyal reform' paketi, 2 milyon kamu emekçisini 250 binle sınırlandırmayı, emeklilik yaşını yükseltmeyi ve benzeri saldırı maddelerini içeriyor. Sarkozy'e ilk yanıt greve çıkan demiryolu çalışanlarından geldi. Demiryolu çalışanlarını öğrenciler ve sınıfın diğer kesimleri takip etse de sendikal bürokrasi ve onunla işbirliği içindeki düzene sadık sol partilerin ihaneti sonucu Sarkozy "şimdilik" bir zafer elde etmiş oldu. Sendikal ağalığın ve onunla kimi zaman iç içe geçen kimi zaman işbirliği yapan düzen solcularının bu süreçteki asıl misyonu, gelecek kitle radikalizmini frenlemek, mücadeleyi masa başındaki pazarlıklara havale etmek ve ne olursa olsun egemen sınıfı tehdit edici bir noktaya gelmeden meseleyi "kapatmak". Bu yüzden, sendikal bürokrasiye ve burjuva sola karşı Marksistlerin keskinleşmeleri, genç işçi ve öğrenci kuşağını bu bilinçle eğitmeleri çok önemli.

Türkiye'de ve dünyada kapitalistlerin Çin modeli bir sömürüyü hayal ettiklerini biliyoruz. Bunun yolu da emekçileri örgütsüzleştirmek ve iş güvencesini ortadan kaldırmaktan geçiyor. Emek cephesindeyse taşeronlaştırma, iş güvencesini ortadan kaldırma gibi saldırılara direnmenin tek çaresi, aynı değeri üreten ve birlikte çalışan kadrolu ve sözleşmeli personelin sınıf dayanışması temelinde birlikte mücadeledesidir. Sözleşmeli çalışmanın yaygınlaştırılmasını ve kamu çalışanlarının tümünden tasfiyesini önlemek için; sözleşmeli işçilerin kadro ve sendika hakkını, tüm sözleşmelilerin memur veya işçi kadrosuna geçirilmesini ve tüm çalışanların birlikte mücadelesini savunalım. İşçiler birlikte güçlüdür!

Yıldız Yörükoğlu

Türkiye'de ve dünyada kapitalistlerin Çin modeli bir sömürüyü hayal ettiklerini biliyoruz. Bunun yolu da emekçileri örgütsüzleştirmek ve iş güvencesini ortadan kaldırmaktan geçiyor. Emek cephesindeyse taşeronlaştırma, iş güvencesini ortadan kaldırma gibi saldırılara direnmenin tek çaresi, aynı değeri üreten ve birlikte çalışan kadrolu ve sözleşmeli personelin sınıf dayanışması temelinde birlikte mücadeledesidir. Sözleşmeli çalışmanın yaygınlaştırılmasını ve kamu çalışanlarının tümünden tasfiyesini önlemek için; sözleşmeli işçilerin kadro ve sendika hakkını, tüm sözleşmelilerin memur veya işçi kadrosuna geçirilmesini ve tüm çalışanların birlikte mücadelesini savunalım. İşçiler birlikte güçlüdür!

TROÇKİ ve SOSYALİST DÜNYA DEVRİMİ

Lenin, "Devlet ve Devrim'de Marks'ın ve büyük devrimci önderlerin ölümünden sonra, egemen sınıflarca devrimci öğretilerinin içini boşaltılıp yeniden şekillendirilerek zararsız hayaletler, hatta karşı ideolojik dayanak noktaları haline getirildiklerinden bahsederken kendisinin de aynı kaderi paylaşacağını bilebilir miydi? Sanırız ki Sovyet ülkesinde yükselen bürokrasiye karşı verdiği son kavgasında, düşüncelerini Bolşevik parti ve kamuoyu ile paylaşmasının engellenmesi ve bunları aktaran eşi Krupskaya'nın hakaretlere maruz kalması karşısında kendisinin de önceki devrimcilerin kaderini paylaşabileceğini en azından hissetmiştir(1). Kamuoyu ve Parti'den saklanan vasiyetinde partide bürokrasinin gücünün kırılması için acil önlemler olarak merkez komiteye çok sayıda genç işçi alınmasını ve bürokratik aygıtın başındaki Stalin'in Parti Genel Sekreterlik görevinden alınmasını istemesi durumun vahametini kavradığını kanıtlar. Mumyalanarak kaldırıldığı mozolesiyle Stalin'in "tekeline" alınan Lenin'in hayaleti, yıllarca mücadele ettiği Menşevik çizginin Bolşevik jargonlar arkasına gizlenerek sunulmasının gerekli olduğu her durumda göreve çağrıldı. Onlarca yazısında hakaretlerle ödüllendirdiği Menşevizmin yılmaz savunucuları, Martinov gibileri, Çin devrimi gibi gündemlerde, kendi Menşevik özlerini Lenin'in ismiyle süslediler ve Stalin'in vazgeçilmez "Bolşevik" sağ kolları oldular.

Nasıl zamanında Marks'ın devrimci öğretisinin içini boşaltıp yarattıkları "ulusal-Alman" Marksizmi ile işçileri eğitenler(!) Lenin'e hakaretler savurarak Marksizmin gerçek devamcılarının kendileri olduğunu dillerine doladırsa, Stalin ve şürekası da Menşevizmi Leninizm, Leninizmi de Menşevizm olarak yutturmaya çalışırken, Ekim devriminin mirasına sahip çıkan Troçki'ye akıl almaz iftiralar, kara çalmalar, "hain" suçlamaları yöneltmekten, onu ve takipçilerini katletmekten geri kalmadılar.

Kendine, ailesine, yoldaşlarına yönelen hakaretler, saldırılar ve katliamlara karşı Troçki bir an olsun duraksamadı, Stalinizmin çarpıtmalarına boyun eğmedi.

Uluslararası devrim dalgasının geri çekilmesi, Rusya'daki kızıl iktidarın yalnızlaşması, iç savaşın yarattığı yıkım ve devrimi yapan işçi sınıfının iç savaş boyunca atomize olması sonucunda varlığını hissettirmeye başlayan bürokratik aygıt, Lenin'in ölümünden sonra yerini gitgide sağlamlaştırdı, sonunda da Ekim rejimini tamamen boğdu. Bu gelişim sürecinde çekingence başlayan ideolojik çarpıtmalar, bürokratik aygıtın güçlenmesine paralel biçimde giderek fütursuzlaştı. İktidarın kendi elinde toplanmasıyla Stalinist bürokrasi, kendi ayrıcalıklı konumunun dışavurumu olan yeni tezlerini Bolşevizm olarak sunarken aykırı sesleri boğmak için ayağa kalktı.

Bolşevik geleneğin öz değerleri, enternasyonalizm, dünya devrimi, sınıf uzlaşmazlığı, birleşik işçi cephesi, sosyalist devrim-aşamaların reddi ve daha niceleri Stalinizm tarafından teoride ve pratikte mahkum edildi. SSCB'nin yeni politik çizgisini güçlendirmek için eski Bolşevik yazın temizlendi. Lenin gibi önde gelen Bolşeviklerin yazılarında ve Komintern'in Lenin dönemindeki belgelerinde vazgeçilmez olan bu değerler, sadece Troçki ile anılır oldu (Bugün, bir devrimci, sosyalist dünya devrimi, proletarya enternasyonalizmi gibi konulardan bahsettiğinde Troçkist damgasını yiyecektir. Sadece bu bile Troçkizm'in Bolşevizmin gerçek devamcısı olduğunu kanıtlama yeter).

Artık, Lenin'in Nisan tezleriyle defterini dürdüğü aşamalı devrim anlayışı, sosyalist devrimin yerini alıyordu. Enternasyonalizme karşı yurtseverlik; sosyalist dünya devrimine karşı tek ülkede sosyalizm; birleşik işçi cephesine karşı burjuvalarla kurulan halk cephesi ve daha niceleri devrimci Marksizmin tarihinde gördüğü en büyük çarpıtmalar, tahrifatlar oldular.

Stalin ve şürekası, Lenin adına savunduklarını söyledikleri Menşevik tezleri ezelden beridir Bolşevik partinin yaklaşım-larınıymış gibi yutturmaya çalışıyorlardı. Ve bu kampanyayı resmi komünist partiler vasıtasıyla tüm dünyada yürütüyor-lardı.

Kasım 1926'da Stalin tek ülkede sosyalizm teorisinin Bolşevizmin hareket noktası olduğunu iddia edebiliyordu:

Parti, tek ülkede sosyalizmin zaferinin, bu ülkede sosyalizmi inşa etmenin olanaklılığı anlamına geldiği ve bu görevin bir tek ülkenin güçleriyle başarılabileceği düşüncesini daima hareket noktası olarak aldı. (2)

Stalin'in 1924'teki şu değerlendirmeleri bile kendini çürütmeye yeter:

Tek ülkede burjuva iktidarının devrilmesi ve bir proleter hükümetin kurulması, sosyalizmin tam zaferini henüz garanti-lemmez. Sosyalizmin temel görevi -sosyalist üretimin örgütlenmesi- hâlâ önde durmaktadır. Birkaç ileri ülke prole-taryasının ortak çabaları olmaksızın, bu görev başarılabılır mı, sosyalizmin nihai zaferine tek ülkede erişilebilir mi? Burjuvaziyi devirmek için, tek ülkenin çabaları yeterlidir; devrimimizin tarihi bunu doğrulamaktadır. Sosyalizmin nihai zaferi için, sosyalist üretimin örgütlenmesi için, tek ülkenin, özellikle de Rusya gibi bir köylü ülkesinin çabaları yeter-sizdir. Bunun için, birkaç ileri ülke proletaryasının çabaları gereklidir... Leninist proleter devrim teorisinin karakteris-tik özellikleri, genel olarak böyledir. (3)

Stalin'e ait bu sözler, Bolşevik partinin temel şiarlarıydı. Bolşevikler, Rus devrimini dünya devriminin bir başlangıcı olarak ele aldılar. Hem kapitalist üretim ilişkilerinin getirdiği maddi zorunluluklara hem de Marksizm'in kuramsal ve felsefi dayanaklarına aykırı olan tek ülkede sosyalizm düşüncesi, Bolşevizm'e tam anlamıyla yabancı bir formülasyon-

taşınmış şekliyle yeniden açmış olmasından gelir.

Troçkizmi Kavramının Önemi

Troçkizmi kavramak yakın geçmişi ve bugünü anlamak için elzemdir. Bugün kapitalizm hala ayakta. Emperyalist savaşlarda milyonlarca insan yaşamını yitiriyor. Kapitalist çılgınlık doğrudan gezegenimizin varlığını tehdit etmekte. Milyarlarca insan bu çağda hala en temel gereksinimlerden uzak olarak açlık ve yoksulluk sınırının altında yaşamaya çalışıyor. Yabancılaşma, atomlaşma ve çürüme uygarlığı esir almış durumda. Bütün bu tablo karşısında kapitalizmin neden hala tarihin çöplüğüne gönderilemediği sorusu cevaplanmalıdır. Üstelik sistem defalarca kendi felaketini yaratmış, ölüm döşegine düşmüşken.

Bu sorular bizi 20.yy'ın çok büyük bir bölümünde tüm dünyada sosyalist mücadeleleri yöneten SSCB, Çin, Arnavutluk vb devletlerin Stalinist çizgisine götürür. Zira devrim mücadelesinin kaderine asıl olarak bu güçler damgasını vurmuştur. Öte yandan acı olan şudur ki bu devletler açısından komünist idealler değil, kendi ulus devletlerinin milliyetçilik esasına dayanan yayılmacı hedefleri önemliydi. Bu bağlamda sosyalist hareketi, işçi hareketini ve ezilen ulusların mücadelesini sadece kendi dış politika aracı olarak görüyorlardı. Bu yüzden, bunları işine geldiği şekilde kah ileri itiyor, kah geri çekiyor, bazen de kurban etmekten çekinmiyorlardı. Hatta SSCB ve Çin'in yayılmacı hedefleri birbirleriyle çatıştığı için, Moskovacılar ile Pekinciler birbirlerinden ölesiye nefret ediyor, hatta sistematik sol içi çatışmaları örgütlemekten geri durmuyorlardı. Bu devletler de tıpkı emperyalist sistemin geri kalan devletleri gibi devrimden korkuyorlardı. Çünkü, devrim olabilecek en samimi şeydir. Özgürlük, eşitlik ve adalet ile bağdaşmayan her yapı, devrimin çöküşü devindirici gücü karşısında sarsılmaya başlar. Devrim, kitlelerin bastırılan o devasa yaratıcı eylemini serbest kılar, bir kere serbest kalan bu eylemci güç sınır ve engel tanımaz, dizginlenemez, itaat etmez, sözünü esirgemez, cesurca atılır düşmanın üzerine. Bu yüzden ayrıcalıkların, zorbalığın var olduğu her düzen devrim korkusuyla tir tir titrer. SSCB ve Çin bürokratları bundandır ki devrimlerin önüne geçmeye çalışmışlardır.

Yukarıdaki satırlarda sosyalist mücadeleyi SSCB, Çin ve kısmen de olsa Arnavutluk devletinin yönettiği yazıyor. İyi ama bu durumda kuzu kurda teslim edilmiş olmuyor mu? Evet, aynen öyle oluyor. Neden kapitalizmin hala ayakta olduğu sorusunun cevabı da burada gizli zaten. İspanyol 36, Fransa 68, Yunan 43-48, Macar 56, İran 79, Şili 73, Çekoslovak 68 devrimleri en meşhurları. Bunlar ve ihanete uğradığı için yenilen daha birçok devrimin öyküsüne merak salan herkes kapitalizme Stalinist bürokrasilerin nasıl hizmet ettiğini görecektir.

Dünya devriminin nasıl darbelendiğini örnekleriyle beraber bir sonraki sayıda ayrıntılı olarak ele alacağız. Ama öncelikle Stalinizmin doğuşunu ve bir savunu hattı olarak Troçkizmin tarihsel çıkışını tam anlamıyla kavramak gerekiyor.

Tarihsel Bir Dönemeç Olarak Troçkizm - Ekim'in Savunusu

Troçkizm de Stalinizm gibi dünyanın görmüş geçirmiş olduğu o en büyük olayın, ilk ve tek muzaffer proleter devrimin yıkıntıları arasında dünyaya gelmiş ve olgunluğuna yine bu enkazın içinde ulaşmıştır. İlki, enkaz altında kalanların yadigarı, soyunun yürütücüsü ve her şeyiye, ikincisi enkaz altında kalanların celdadı, soy kurutucusu ve ırz düşmanıdır.

Hala çoğu kimse "Sovyetler" Birliği'nin 1990'da Demir Perde'nin çökmesiyle tarih olduğunu zanneder. Eğer kastedilen milliyetçi Rus devlet geleneğinin bir parçası olan SSCB'nin (Stalin'in neden zalimliği ile meşhur olan Rus Çarı Korkunç İvan'a övgüler yağdırdığını ya da şimdinin Putin gibi emperyalist Rus şovenlerinin neden SSCB'yi hürmetle andıklarını zannediyorsunuz) tarihe gömülmesiye evet, doğru, "Sovyetler" 1990'da yıkılmıştır. Yok ama sovyetleri ve bunların birliğini, kelimenin gerçek anlamıyla kullanacak olursak "Sovyetler Birliği" çok önceleri mücadelesini ve yaşamını kaybetmiştir.

Zaten, "Sovyetler" konusunda yanlış tarihsel bilgilere sahip olanların büyük çoğunluğu, "sovyet" kelimesinin anlamını da bilmemektedir. Yanlış bilgi bu noktadan başlayarak, yani sovyeti ve sovyet sisteminin temel karakterini açıklayarak, düzeltilebilir. Sovyet, ilk defa 1905 Rus Devriminde ortaya çıkan fakat yenilen, daha sonra da 1917 Ekim Devriminde bu kez başarılı olarak iktidarı ele alan işçi temsilcileri meclisinin Rusça'daki adıdır. Diğer tüm devrimlerde sovyetler ya da sovyet benzeri yapılanmalar, farklı ülkelerdeki adlandırılmalarına göre şuralar, konseyler, komiteler vb. olarak ortaya çıkacaktı. Dev mitingler, sokak çatışmaları, barikatlar, blokajlar ve genel grevlerle gelen proleter ayaklanmanın aşağıdan yukarıya oluştuğu, ilk başta genel grev ve daha sonra ayaklanmanın örgütlenmesi pratik ihtiyacından doğan ve başlangıçta embriyon halinde, devrimci durumun olgunlaşmasıyla da tam olarak işçi sınıfı ve yoksul halkın iktidar organlarıdır sovyetler. Sovyetler, ürünü olduğu proleter devrimin ve bunun sınıf karakterinin doğal sonucu olarak, demokrasinin beş yılda beş dakika sürmeyen parlamente aldatmacayla vücut bulduğu, söz söyleme hakkının kaynakların olağanüstü eşitsiz dağılımından ötürü gerçek bir anlamının olmadığı ve bütün bunlara karşılık burjuvaların yine de gizli polise, faşistlere, işkencelere, darbelere ihtiyaç duyduğu burjuva demokrasilerine göre fersah fersah ileride olduğu işçi iktidarının ve işçi demokrasisinin özüdür.

Sovyetler Birliği'nin kaderi, bu nedenle, sovyetlerin kaderinden bağımsız olarak ele alınamaz. Bu anlamda sosyalist rejiminin asıl ölümü sovyetik prensiplerin tamamen yok edilmesiyle olmuştur. Bunun sonucu olarak Rusya'da devrim önce giderek yozlaşmış, ardından karşı devrimle tam anlamıyla yenilmiştir.

Sovyet sisteminin ilkeleri neden uygulanamadı? Aynı zamanda Ekim Devriminin yenilgisi anlamına gelen bu süreç, dünya devrimi dalgasının yenilgisiyle başladı. Ekim Devrimi'nin önderleri Rusya'da devrimin

Hala çoğu kimse "Sovyetler" Birliği'nin 1990'da Demir Perde'nin çökmesiyle tarih olduğunu zanneder. Eğer kastedilen milliyetçi Rus devlet geleneğinin bir parçası olan SSCB'nin (Stalin'in neden zalimliği ile meşhur olan Rus Çarı Korkunç İvan'a övgüler yağdırdığını ya da şimdinin Putin gibi emperyalist Rus şovenlerinin neden SSCB'yi hürmetle andıklarını zannediyorsunuz) tarihe gömülmesiye evet, doğru, "Sovyetler" 1990'da yıkılmıştır. Yok ama sovyetleri ve bunların birliğini, kelimenin gerçek anlamıyla kullanacak olursak "Sovyetler Birliği" çok önceleri mücadelesini ve yaşamını kaybetmiştir.

yalnız başına uzun süre ayakta kalamayacağını farkındaydılar. Rus proletaryasının ve yoksul köylülerin kaderi dünya proletaryasının kaderinden bağımsız değildi elbette. Ekim devriminin etkisi dalga dalga tüm dünyaya yayıldı. Birinci büyük paylaşım savaşının ardından savaş ganimetlerinden mahrum kalan kapitalist ülkelerde sistem sarsılıyordu ve ardından buralarda proleter devrimler patlak verdi. Almanya'da Berlin'de patlak veren Rosa Lüksemburg ve Karl Liebknecht'in önderlik ettiği Spartaküs ayaklanması Alman Sosyal Demokrat Partisi, SPD'nin yardımıyla kanla bastırıldı, Rosa ve Karl katledildiler. Alman proletaryası, ardından Münih'te ayaklandı, iktidarı ele geçirilse de önderliği olmayan proleterler devrimi Almanya sathına yayılamadı ve devrim burada da boğuldu. Avusturya ve Macaristan'da da devrimler ilk etapta başarılı olsalar da yeni Paris Komünleri olmanın ötesine geçemediler. İtalya da devrimle sarsılan ülkeler arasındaydı. Devrimci saldırı hedefine ulaşmadan hız kesmeye başlayınca kapitalistler Mussolini'nin önderlik ettiği faşistleri iktidara taşıdılar. Doğu'da da halklar Ekim devriminin estirdiği özgürlük rüzgarlarıyla ayaktaydı.

Ne var ki dünya devrimi dalgası Ekim devrimine yeni halkalar ekleyemedi. Özellikle Alman proletaryasının yenilgisi çok belirleyici oldu. Muzaffer Alman Devrimi dünya devrimine bir ikinci atılım daha kazandırabilir ve başta Avusturya, Macaristan, İtalya olmak üzere diğer ülkelerde de devrimlerin önü açılmış olabilirdi, bunun anlamı da insanlık tarihinde yeni bir sayfanın açılmış olması olurdu. Ama olmadı. Rusya'da devrim kapitalist

denizde bir ada olarak kaldı. Bolşevikler, bunun çok acı sonuçları olacağını farkındaydılar. Lenin: "En küçük bir şüphe duyulmamalıdır ki gerçekleştirdiğimiz devrim, eğer tek olmaya devam ederse, eğer başka hiçbir ülkede devrimci hareket olmazsa, amaçladığı zafere ulaşamayacaktır... Bütün bu zorluklar karşısında tek kurtuluşumuz, tekrar söylüyorum, tüm Avrupa'yı kapsayan bir devrimdir." Başka bir yerde de Lenin bu düşüncesini şöyle ifade eder: "Yalnız tek bir ülkede değil bir ülkeler sisteminde yaşıyoruz ve Sovyetler Cumhuriyeti'nin emperyalist devletler ile yan yana uzun bir süre varolacağı düşünülemez. Sonunda ya biri ya da öbürü kazanmak zorundadır."

Dünya Devrimi Dalgası Hız Kesiyor

Devrimin ilk saldırı dalgasını atlatacak olan kapitalist dünya Ekim tehlikesinden kendisini kurtarmak isteyecekti. Bunun en etkili yolu da Rusya'da bir iç savaş örgütlemek olacaktı. 17 farklı emperyalist ülkenin aktif olarak desteklediği ayrıcalıklı sınıfların Beyaz Ordusu, dört koldan işçi iktidarına saldırıya geçince uzun ve kanlı bir iç savaşın startı verilmiş oldu. Acı içinde geçen yıllardan sonra zafer Troçki'nin kurduğu ve savaş boyunca yönettiği Kızılordu'nun oldu, ne var ki devrimin ödediği bedel çok ağırdı. Tam 6 milyon insan hayatını kaybetti, bunun 4 milyonu kızıl saflardandı. En kararlılar, en gözüpek devrimci işçiler cephelelerde en önde savaşanlardı ve ilk onlar düştüler. Korkunç bir savaştı bu. Cephelede yaşanan korkunç boğazlaşmanın yanında cephe gerisi de büyük acılar içindeydi. Açlığın kemikli eli devrimin boğazına sarılmıştı. Kentlerde nüfus azaldı, azaldı ve kentler neredeyse yoktu artık. Zaten ileri kapitalist bir ülke olmayan Rusya'da sanayi, Birinci Dünya Savaşı boyunca büyük yaralar almıştı, iç savaşa onu yok etti. Buna paralel olarak işçi sınıfı atomize

olmuştu, iktidarı alan sınıf, şimdi tam anlamıyla bütünlüğünü kaybetmişti.

Peki proletarya diktatörlüğü nasıl ayakta kalacaktı? Üstelik kocaman bir köylü denizinde köylülerle iç savaş boyunca karşı karşıya gelinmişti. Savaşı sürdürmek zorunda olan Bolşevikler tahıl zor alımına başvurmuş, buna karşı çıkan birçok köylü ayaklanmasını Kızılordu sertlikle bastırmak zorunda kalmıştı.

Yapıyı Bolşevik Parti'si ayakta tutmaya çalıştı. Yani, kendisini, sınıfın yerine ikame etti. Sovyet sistemi, atomize olmuş işçi sınıfıyla birlikte uygulanamaz hale gelmişti. Bolşevik Parti, iktidarı sınıf adına üstlendi, bunu yapmasaydı devrim daha en başta yenilmiş olacaktı. Ama bunun bürokratism gibi oldukça tesirli yan etkileri olacaktı. Dünyanın en geniş ülkesine yeni rejimin kurumlarının yerleşmesi normal şartlarda her bölgenin işçilerinin kendi sovyetleri aracılığıyla gerçekleşecekti. Sovyetik prensipler, bürokrasinin yerleşmesini engelleyecekti. Öte yandan sovyetlerin devre dışı kaldığı söz konusu ortam bürokrasinin hızlı gelişimi için oldukça elverişli bir zemin yaratmış oluyordu. İç savaşı Kızılordu'nun kazanacağı kesinleştikten sonra savaş boyunca Bolşevikler'den uzak durmuş kibal avcıları ve her türden kariyerist partiye doştı. Zira iç savaş boyunca Bolşevik Partisi üyesi olmanın anlamı en ön cephelelere savaşmaya gitmekti. Böyle durumlarda ölüm çok yakındı, Beyaz Ordu'ya esir düşen bir Bolşevik ise ölümden daha beter işkence ve eziyetlere tabi tutuluyordu. İç savaşın bitiminden sonra ise durum değişmişti, Bolşeviklerin iktidar partisi olacağı anlaşılınca iktidara yakın olup bunun nimetlerinden yararlanmak isteyen çıkarıcılar akın akın Partiye katılmaya çalışıyorlardı. Yeni rejimin çeşitli makam ve mevkilerine atanabilmek için parti kartı büyük iş görüyordu. Bu tür kariyeristlerin yozlaştırıcı etkisinden kurtulmak için Lenin'in önerisiyle ve ısrarıyla binlerce yeni üye partiden atılmıştır.

Ama meselenin kökleri daha derindeydi. Dünya devrimi dalgası kesilmiş, zaten geri olan ülkenin tüm kaynakları uzun süren savaş dönemi boyunca yağma edilmiş, açlık ve perişanlığın kol gezdiği bir ortamda yeni rejimin köylülükle arası açılmıştı. Sanayi yok olmuş, proleterya fiili olarak ortadan kalkmış, devrimin öncü işçileri yaşamını kaybetmişken Bolşevikler yeni rejimi inşa etmeye ve dünya devrimi dalgası imdada yetişene dek ayakta kalmaya çabaladılar.

Büyük kaynak ve yetişmiş insan kıtlığında Bolşevikler yapıyı işletmeye çalışmış bu da atamaların merkezde

Devrimin ilk saldırı dalgasını atlatacak olan kapitalist dünya Ekim tehlikesinden kendisini kurtarmak isteyecekti. Bunun en etkili yolu da Rusya'da bir iç savaş örgütlemek olacaktı. 17 farklı emperyalist ülkenin aktif olarak desteklediği ayrıcalıklı sınıfların Beyaz Ordusu, dört koldan işçi iktidarına saldırıya geçince uzun ve kanlı bir iç savaşın startı verilmiş oldu. Acı içinde geçen yıllardan sonra zafer Troçki'nin kurduğu ve savaş boyunca yönettiği Kızılordu'nun oldu.

olduğu, iç savaş boyunca otoriter eğilimlerin güçlendiği bir ortamda proletaryanın kontrol ve güdümünden bağımsız, aynı zaman maddi açılarından da ayrıcalıklı bir atanmış memur grubunu meydana getirmiştir. Sayıca oldukça kalabalık olan bu kesimler (1920'nin sonunda sayıları 5.880.000'e ulaşmıştı) işçi iktidarına kanser hücreleri gibi yayılarak bir süre sonra bünyeni iflasını getirecekti.

Stalin, bu tarihsel koşulların öne fırlattığı bir kişiliktir. Partinin sekreteri olarak sahip olduğu yetkiyle partinin atama mekanizmasında birinci dereceden sorumlu kişidir. Koşullar, yeni palazlanan bir bürokratlar tabakasını ve onun lideri olarak da Stalin'i hızla güçlendirmiştir. Stalin, giderek güçlenen ve gücünün farkına varmaya başlayan bürokrasinin şefi olmuştur. Lenin, Stalin'in üzerinde yükseldiği bürokratik zemini şöyle tarifleyecektir: "Eski bürokratları defettik, ama geri geldiler, komünist sözcükleri söyleyemediklerinde kendilerine 'komonist' adını takıyorlar, iliklerine kırmızı bir kurdela iliştirip sıcak köşelerine yerleşiyorlar. Ne yapmalıyız? Bu pislikle tekrar tekrar boğuşmalı, pislik çıkmamışsa tekrar tekrar temizlemeli, pes etmemeliyiz...."

İç savaşın bittiği tarih olan 1921'den itibaren Bolşevik Parti daha hızlı bir şekilde giderek devlet partisi durumuna geldi ki bu da her ne kadar parti işçi sınıfı adına iktidarı elinde tuttuğunu düşünse de kaçınılmaz şekilde bürokratikleşmeyi beraberinde getiriyordu. 1922'ye geldiğinde parti üyelerinin sadece 40'ta biri devrimden önce parti üyesiydi. Bürokrasiyi seçecek, denetleyecek ve gerektiğinde görevden alabilecek işçi sınıfı iç savaş boyunca atomize olmuştu. Bu koşullar, işçi iktidarını yıkan bürokrasinin 'ayrıcalıklı' bağımsız bir güç olarak ortaya çıkışının maddi temellerini oluşturdu. Bürokratikleşme, Lenin'in ölümüne dek yoğunlaşarak devam edecekti.

Lenin, Rusya'da bürokrasinin gücünün boyutlarının farkındaydı: "Çarı devirebilirsiniz, toprak sahiplerini, kapitalistleri devirebilirsiniz ama bir köylü ülkesinde bürokrasiyi 'deviremezsiniz'!... Ancak ağır ağır ve sebatkar bir çabayla azaltabilirsiniz onu... ve uzun yıllar sürer bu".

İç savaştan sağ çıkmayı başaran işçi devletini önemli bir tehlike daha bekliyordu: şehirleri beslemek istemeyen köylüler. Yeni Ekonomik Politika (NEP) ile birlikte köylülere istedikleri tavizler verildi; özel sektörün bir serbest pazar oluşturmaya imkan sağlandı. Şehirlere gıda arzını artırmak için girilen bu politikanın bedeli, işçi sınıfının gücünün mülk sahipleri lehine azalması ve bürokrasinin hem partide hem de işçi devletinde konumunu hızlı bir şekilde güçlenmesi oldu. Devrim ülkesinde canlanan serbest piyasa, para merkezli ilişkileri ve değerleri üst düzeyde tetikliyordu. NEP zenginleri esip gürlerken başkentin sokaklarında geceleri fahişeler devrimden sonra yeniden görül-meye başlanmıştı. Para, güç, imtiyaz, ayrıcalık ilişkilerinin hızla kendine yeni alanlar açtığı NEP dönemi bürokrasinin güçlenmesine en elverişli şartları yaratıyordu. Bu, kürklü

hanımlar, fraklı beyefendiler ile koltuk sahibi bürokratların el ele yürüdükleri bir dönemdi.

Gürcü Meselesi, Bürokrasi Gücünün Farkına Varyor

Öte yandan bürokratik tahribatın boyutlarının, Lenin ve çağdaşlarının algıladıklarının çok ötesinde olduğu, Gürcistan meselesinde çok çarpıcı bir şekilde ortaya çıktı. 1921'de Gürcistan'da büyük bir iç mücadele yaşıyordu, sürmekte olan krizin bir tarafında Menşevik hükümet, diğer tarafta Sovyet yanlıları vardı. Bu mücadele devam ederken Gürcistan'ın işgali emri verildi. Bundan sonrasını Marcel Liebman'dan dinleyelim: "Gürcistan'ın işgali Lenin, Troçki ve Politbüro'nun dışında kararlaştırılmıştı. Lenin işgalden kısa süre önce böyle bir harekete karşı olduğunu ifade etmişti. Stalin onu ezdi geçti." "Daha sonraları, Stalin v e

Ordjonikidze'nin vahşice ve şovenist tutumları Rus ve Gürcü komünistleri arasında bir krize yol açtığında, Lenin Gürcülerin yanında umutsuz bir direnişe geçti. Hastalıklan bitkin düştüğü halde enerjisinin son kırıntılarıyla savaşa atılan L e n i n ' i n Ruslaştırma politikasının ne ö l ç ü d e ilerlediğinin ayırımına varması bu olay sayesinde olmuştu." Geline

durumun vahametini de şu sözlerle bildiriyordu: "Olaylar böyle bir rotaya girdiyse... nasıl bir bataklığa daldığımızı tahayyül edebiliriz." (Marcel Liebman, Lenin Döneminde Leninizm, Cilt 2, sayfa 100) Gürcü meselesi, bürokrasinin fiziki gelişimini belirli bir noktaya taşınmasıyla birlikte kendi politik-ideolojik tavrını dayatmaya başlamasının ilk örneğidir.

Lenin, hastalığı boyunca bürokrasiyle sürekli bir savaş içindeydi. Yazdığı son yazılar, son sözcükleri tamamen bu konuya ayrılmıştı. Toparlanır toparlanmaz büyük bir saldırı başlatacağı muhakkaktı. Troçki ile bu konuda görüşmeler yapıyor, Stalin'e karşı işbirliği öneriyordu. Stalinci bürokrasi de bu arada boş durmu-yordu. Lenin'e doktorları tarafından sağlık durumu bahane edilerek konuşma yasağı getirilmişti. Lenin'in sekreteri üzerinde de

Stalinci bürokrasinin Bolşevik prensiplere yönelik ilk büyük saldırısı "tek ülkede sosyalizm" ve "barış içinde birlikte yaşamak" sözde teorileriyle gerçekleştirildi. Böylelikle açık olarak dünya devrimi hedefinden vazgeçilmiş olunuyordu. Bu da kapitalizmi yıkmaktan vazgeçmek anlamına geliyordu, çünkü kapitalizm evrensel bir sistemdir, alternatifi de evrensel olmak zorundadır. Sosyalizm ve kapitalizm birlikte yaşayamazlar, ikisinden birisi diğerini toprağa gömmek zorundadır. Marksistler, dünya devrimiyle kapitalizmi tasfiye etmek isterler, onunla barışmak değil. Özünde kapitalist-empyralist sistemle "barış içinde yaşamak" isteyen bürokrasinin kapitalizmle bir sorunu yoktu. Onun esas derdi bir an evvel devrimci süreci durdurarak Rusya'da elde ettiği mevzileri kalıcılaştırarak daha da ileri gitmekti. kitlelerin önüne birer silah olarak dikecektir.

Rusya'da gelişen karşı devrim süreci tüm dünyadaki komünist hareketi doğrudan belirleyecekti. Bunun aracı da dünya devriminin lideri dünya partisini yaratmak için kurulan 3.Enternasyonal olacaktı. Rusya'daki Stalinizasyon süreci 3.Enternasyonal'i de tamamen yozlaştırmıştı. Komünist Enternasyonal Stalinizasyon sürecine girdi ve devrimci özelliğini zaman içerisinde tümünden kaybetti. Komünist Enternasyonal'e bağlı dünyadaki bütün komünist partiler aynı Stalinizasyon sürecine uğradılar. Kendi ülkelerinde bu sürece direnen samimi komünistlerin hepsi (kimi zaman şiddet yoluyla) tasfiye edildi. Onların yerine Moskova'dan Stalinci bürokrasiye sadık bürokratlar tayin edildi. Stalinci bürokrasi bu partiler yoluyla tüm dünyada devrimci mücadelenin yönünü tayin edecekti ve bu yön her zaman devrimlerin kasıtlı olarak engellenmesi olacaktı.

de onu üzecek haberler almaması yönünde büyük bir baskı oluşturulmuştu. Amaç, Lenin'i tecrit yoluyla susturmaktır. Çoğu kere Lenin'in dış dünyayla teması eşi Krupskaya eliyle oluyordu. Gürcüstan meselesinde Lenin'in kararlılığını iyi bilen Stalin sonunda Krupskaya'ya patladı ve ona ağır hakaretlerde bulundu. Lenin, bu hakareten dolayı Stalin'den derhal özür dilemesini talep etti ve aksi takdirde kişisel tüm ilişkilerinin kopacağını ona bildirdi. Lenin, Stalin'in yamağı Orkinidze'nin Ruslaştırmaya karşı çıkan Gürcü bir Bolşeviğe açıktan fiziki bir saldırı gerçekleştirdiğini öğrendiğinde büyük bir öfkeye kapıldı. Lenin yaşananlardan sonra milliyetçi bürokratlara saldırıyordu: "Özünde bir alçak, şiddet tutkunu olan gerçek Rus insanına, Büyük Rus şovenistine, büyük Rus kabadayısı..." Stalinistlerin bir Gürcü komünistine el kaldırması, Çarlık döneminde ezilen halklara uygulanan terörle Stalinizmin egemenliği tam olarak sağlamasından sonra ezilen halklara yeniden uygulanacak aynı sistematik baskı arasında bir köprü olması anlamında sembolik bir anlamı vardır.

Lenin vasiyetinde Stalin'in genel sekreterlik görevinden alınmasını istemiş, Merkez Komitesi içerisinde en yetkin kişi olarak Troçki'yi göstermiştir. Ne var ki bu son vasiyet niteliğindeki mektup Stalinist bürokrasi tarafından sadece parti Merkez Komitesinin bilgisine yazıldığı gerekçesiyle haktan ve hatta partiden saklanmıştır.

Lenin'in Ölümü

Hayatı boyunca mütevazilik ve sadeliğin komünistlerin yaşam biçimi olması gerektiğini kendi deneyimiyle ortaya koyan Lenin, ölümü ardından kendi vasiyetine rağmen çok gösterişli dev bir anıt mezara gömüldü. Türkiye'deki Anıtkabir benzeri bir uygulamaydı bu. Oysa, bu, komünist gelenekle açıkça tezat içerisindedir. Nitekim, bu uygulamaya Lenin'in eşi Krupskaya şiddetli bir direniş gösterse de henüz Lenin sağken hakaretlere maruz bırakılan Krupskaya'nın fazla şansı yoktu, hiddetli bir şekilde bastırıldı. Bürokrasinin amacı açıktı. Lenin içi bolşaltıldıktan sonra bir azize dönüştürülecek ve bundan sonra yapılacak tüm ihanetler "yüce" Lenin'e dayandırılacaktı. Bürokrasinin amacı Lenin'i tunçtan bir heykele dönüştürmektir.

Lenin'in ölümüyle Stalinist bürokrasi önündeki çok büyük bir engelden kurtulmuş oldu. Gürcü meselesiyle Lenin tehlikesinin ne derece ilerlediğini fark etmişti. Bu doğrultuda Lenin Troçki'ye Stalin'in önderlik ettiği bürokrasiye karşı açık savaş ilan etmeyi önermişti. Söz konusu mücadele birliği Lenin'e göre partinin 11.kongresinde tüm partiye ve aslında tüm dünyaya duyurulmalıydı. Ekim'in iki lideri bu sefer de bürokrasiye karşı büyük bir işbirliği yapacaklardı. Lenin'in hastalığı ve ardından ölümü bu işbirliğinin yaşama geçmesini engelledi. Troçki, Lenin olmadan açık kavgayı başlatacak ve Bolşevizmi ve Sovyetleri savunmak için Sol Muhalefeti örgütleyecekti.

Parti'nin 11. Kongresi Bolşevik geleneğin hakim olduğu son kongre oldu. Bundan sonrakiler hiçbir tartışmanın olmadığı salt törensel nitelikteki etkinliklerdi. Bu, çok önemli bir aşamayı ifade ediyordu, zira artık partide bürokrasinin kesin hakimiyetini ortaya koyuyordu. Partinin üye profile değişmişti, bürokrasinin hakimiyetine paralel olarak partideki işçi oranı hızla geriliyordu. Parti'nin kompozisyonun değişiminin en önemli göstergelerinden birisi 1922 yılına gelindiğinde parti üyelerinin sadece yüzde 2'sinin Şubat 1917'den önce Parti'ye üye olduğudur. 1921 yılına ait bir diğer veri de Parti'nin sınıfsal kompozisyonunu gözler önüne seriyor: yüzde 8 fabrika işçisi, yüzde 56 devlet memuru, yüzde 8 parti ve sendika görevlisi ve yüzde 27 ordu görevlisi. Lenin de bürokrasinin güçlenişinin ve devletteki yozlaşmanın farkındaydı: "Bizim şu andaki devletimiz bürokratik bozulukları olan bir işçi devletidir... Devletimiz öyledir ki, tamamen örgütlü proletarya kendisini ona karşı korumalıdır; eğer işçilerin devletimizi korumalarını bekliyorsak, işçi örgütlenmelerinden, işçilerin kendilerini kendi devletlerine karşı korumaları için yararlanmalıyız..."

Bolşevizm geleneği böylece tarihinde ilk kez parti içinde kesin bir şekilde muhalefet pozisyonuna itiliyordu, üstelik Bolşevik Parti'de her zaman var olan özgür tartışma ortamı hakim bürokrasi tarafından kesin anlamıyla ortadan kaldırılmış bulunuyordu.

Tek Ülkede Sosyalizm ve Barış İçinde Birlikte Yaşamak

Stalinci bürokrasinin Bolşevik prensiplere yönelik ilk büyük saldırısı "tek ülkede sosyalizm" ve "barış içinde birlikte yaşamak" sözde teorileriyle gerçekleştirildi. Böylelikle açık olarak dünya devrimi hedefinden vazgeçilmiş olunuyordu. Bu da kapitalizmi yıkmaktan vazgeçmek anlamına geliyordu, çünkü kapitalizm evrensel bir sistemdir, alternatifini de evrensel olmak zorundadır. Sosyalizm ve kapitalizm birlikte yaşayamazlar, ikisinden birisi diğerini toprağa gömmek zorundadır. Marksistler, dünya devrimiyle kapitalizmi tasfiye etmek isterler, onunla barışmak değil. Özünde kapitalist-emperyalist sistemle "barış içinde yaşamak" isteyen bürokrasinin kapitalizmle bir sorunu yoktu. Onun esas derdi bir an evvel devrimci süreci durdurarak Rusya'da elde ettiği mevzileri kalıcılaştırarak daha da ileri gitmekti. Dünya devriminin olası başarısı bürokrasi açısından her şeyin mahvolması anlamına geliyordu, çünkü devrimci dinamik bürokrasiyi eritir, zaten devrimci amaçlardan biri de bürokrasiyi eritmektir. Tek ülkede sosyalizm ve barış içinde birlikte yaşamak yaklaşımları Marksizmle açık bir şekilde çelişmektedir. Uzlaşmaz sınıf çelişkilerini, sınıf çatışmasını, dünya devrimini yadsır. Marksist sosyalizm tarifinin içini tamamen boşaltır. Bu sözde teorilerle ulusalcı dar bakış açısı ve milliyetçilik Sovyet ülkesinde resmi bir hüviyet kazanmıştır. Barış içinde birlikte yaşarken kapitalist ülkelerde ezilen ve sömürülen sınıf kardeşlerimize ne olacaktı, bu

onlara açıkça ihanet etmek anlamına gelmiyor muydu? Tabii ki evet. Böylelikle işçi devletinin en en son dayanağı ve potansiyel tek kurtarıcısı olan proletarya enternasyonalizmi de toprağa gömülmüş oluyordu. Bürokratik yozlaşma ancak ve ancak kardeş proletaryanın farklı ülkelerdeki devrimleri sayesinde önlenebilirdi. Bu sayede izolasyon kırılabilir, devrimci değerler yeniden yükselilecek ve kapitalizm ve tüm ayrıcalıklara karşı savunmadan taruza geçilebilecekti.

Rusya'da gelişen karşı devrim süreci tüm dünyadaki komünist hareketi doğrudan belirleyecekti. Bunun aracı da dünya devriminin lideri dünya partisini yaratmak için kurulan 3.Enternasyonal olacaktı. Dünyadaki bütün komünist partiler Enternasyonal'e bağlıydı. Rusya'daki Stalinizasyon süreci 3.Enternasyonal'i de tamamen yozlaştırmıştı. Bu da normaldi, dünya devrimi düşüncesinin resmi olarak terk edildiği bir ortamda dünya devriminin liderliği olarak kurulan Enternasyonal de kaçınılmaz olarak bundan etkilenecekti. Komünist Enternasyonal Stalinizasyon sürecine girdi ve devrimci özelliğini zaman içerisinde tümenden kaybetti. Komünist Enternasyonal'e bağlı dünyadaki bütün komünist partiler aynı Stalinizasyon sürecine uğradılar. Kendi ülkelerinde bu sürece direnen samimi komünistlerin hepsi (kimi zaman şiddet yoluyla) tasfiye edildi. Onların yerine Moskova'dan Stalinci bürokrasiye sadık bürokratlar tayin edildi. Stalinci bürokrasi bu partiler yoluyla tüm dünyada devrimci mücadelenin yönünü tayin edecekti ve bu yön her zaman devrimlerin kasıtlı olarak engellenmesi olacaktı.

Böylelikle tek ülkede sosyalizm- barış içinde birlikte yaşamak sözde teorisi ile Komünist Enternasyonalin Stalinizasyonu süreci bir bütün oluşturarak komünizm davasının üzerine bir karabasan gibi çökecekti.

Sol Muhalefet

Lenin'in ölümünün ardından kurulan Troçki'nin liderliğindeki Sol Muhalefet'in Rusya içindeki en büyük kavgalarından birisi bu konuda oldu. Başından itibaren tek ülkede sosyalizm düşüncesine karşı proleter sürekli devrim davasını ön plana çıkaran Sol Muhalefet, Komünist Enternasyonal'in karşı devrimci çizgiye kayışına karşı da sert bir kavgaya vermişti. Stalinci yönelim bu konudaki ilk örneklerini Çin Devrimi ve Britanya genel grevinde göstermişti. Britanya'da Komünist Parti hızla devrimci duruma kayan genel grevi etkili olduğu sendikalar eliyle satmış ve uzlaşmayla sonuçlandırmıştı. Çin'deki devrim ise Rus örneğiyle birçok benzerliğe sahipti. Ama Komintern iki milyona yaklaşan kitleye sahip dünyanın en büyük komünist örgütünü Çin Komünist Partisi'ne [Rus Komünist Partisi dahil] Menşeviklerin Rusya'daki tutumunu empoze ediyordu. Koşullar sosyalizm için elverişli değildi, Çin geri bir köylü ülkesiydi, devrimin karakteri burjuvaydı ve burjuvazi ile işbirliği yapmak gerekiyordu... Ama Stalinci yönetim Menşevikleri geride bırakarak ÇKP'yi milliyetçi burjuvazinin örgütü Komintang'a katılmaya zorladı. Açıkça devrime ihanet anlamına gelen bu politikaya karşı Troçki'nin yürüttüğü muhalefet ÇKP içerisinde yankısını bulmakta zorlanmadı ve ÇKP içerisinde 30 bin kişilik bir kitleye sahip Çin Sol Muhalefeti örgütlendi. Çin Sol Muhalefeti'nin programı esas olarak Ekim'deki Bolşeviklerin programıydı. Yani, sınıf uzlaşmazlığı, tüm iktidar sovyetlere sloganı ve proletaryanın önderliğinde işçi köylü ittifakı. 1927 yılında ÇKP içindeki Moskovacı çizgi ile burjuva Komintang Sol Muhalefet'e karşı anlaştı. Bu ittifakın sonucunda Sol Muhalefet üyesi yoldaşlarımıza karşı büyük bir kıyım başlatıldı. Devrimin öncü gücü yok edildikten sonra burjuva güçler ÇKP'ye tümenden saldırıya geçtiler. Aslında gün gibi açık olan senaryo gerçekleşmişti. Burjuvalar, devrimin atılım dönemlerinde bu atılımı yavaşlatmak için devrimle uzlaşma yoluna giderler. Ne zaman devrimci atılım yavaşlar var güçleriyle devrimi ezmeye çalışırlar. Mevşevik çizgi Rusya'da hakim olsaydı, Rus Devrimi'nin başına da bu gelecekti.

Dünya devrimi, proletarya enternasyonalizminin terk edilmesi ile Komünist Enternasyonal'in devrimci çizgisinin yok edilmesi ve giderek karşı devrimin bir aracına dönüştürülmesi bürokratik karşı devrimin ana ayağıydı. Rusya içine dönmeliydi; bu konuda emperyalistlerle de anlaşılmıştı. Onlar devrim rüzgarlarının dinmesinden ve kendi ülkelerine uğramamasından başka birşey istemiyorlardı, istediklerini de Stalinci bürokrasi sağlıyordu zaten. Devrimin imdadına proletaryanın dünyadaki atılımı yetişmedikçe (Çin Devrimi bu açıdan çok kritikti) bürokratik karşı devrim adım adım ilerliyordu. Her türlü muhalefet acil bir şekilde susturulmaya çalışılıyordu. İşçi demokrasisi tam anlamıyla yok edilmişti. Milliyetçilik almış yürümüş, Ruslaştırma gemisi yol almaya başlamıştı.

Bütün bunlar karşısında Sol Muhalefet'in programı dünya devrimi hedefi ve proletarya enternasyonalizminin yeniden tesis edilmesi, proleter demokrasi ve parti içi demokrasinin önündeki engellerin kaldırılması, NEP'i kaldırılması ve köylülüğe kolektiviteyi özendirecek politikalar eliyle tarımda kolektivizme doğru adımlar atılması, sanayi proletaryasının güçlendirilmesi yoluyla sovyetlerin yeniden etkin bir pozisyona geçirilmesine dayanıyordu.

Sol Muhalefet, sosyalizmin yavaş gelişen köylü ekonomisi veya birikim için birikim olarak yeniden tanımlanmasını reddediyordu. İşçi demokrasinin sosyalizmin temeli olduğu fikrini koruyordu. Dünya devriminin "tek ülkede sosyalizm" inşa edileceği iddiasıyla şovenizm ve gericilikle ikame edilmesini reddediyordu.

Sol Muhalefet neden başarısız oldu? Devrimi gerçekleştiren proleterlerin sınıf olarak atomize olduğunu

Bugün Marks ve Engels'in miras bıraktığı geleneğin devamcıları Lenin ve Troçki'nin öğrencileridir.

Troçkizmin tarihsel dönemeçte olarak oynadığı rol neydi? Troçki, 1928'de Rusya dışına sürüldü. Bürokrasi, Ekim Devrimi kahramının öldürecek kadar güçlenmemiştir henüz. Troçki, sürgünde de boş duracak değildi. İlk önce Almanya'da devrimci durumun Marksist değerlendirmesini yaptı, faşizmin önünü açan Komintern kararlarını mahkum etti, faşizme karşı mücadelede devrimci döneminde 3. Enternasyonal'in ortaya koyduğu birleşik işçi cephesi çizgisini geliştirdi, İspanya devrimini ve yapılması gerekenleri anlattı, Stalinizmin sınıf işbirlikçiliğine dayanan halk cephesi politikasının karşı devrimci mahiyetini korudu, proleter enternasyonalizmi, dünya devrimi, sınıf uşlazmazlığı gibi Marksist ilkeleri bugünlere taşıdı.

belirtmiştik. Sanayiye yeni katılan işçilerinse köylülükten devşirilmişlerdi, bırakın komünist bir mücadele kültürünü gelişmiş bir sınıf bilinçleri oldukları dahi söylenemezdi. Üstelik uzun yıllar süren savaş ve kıtlık işçilerde politikaya karşı genel bir kayıtsızlık yaratmıştı. Sol Muhalefetin asıl tabanı tüm baskılara karşı ayakta kalan Bolşevik kadrolar ile işçi sınıfının içinde devrimci geleneğin etkisini sürdürdüğü cılızlaşmış çevrelerden ibaretti. Sol Muhalefetin devrimci proleter çizgisi bu nedenle bürokrasiye karşı zafer elde edemedi. Sınıf düşmanları, Lenin sağken Lenin'in dahi karşısına dikilebilecek düzeye erişmişlerdi. Öte yandan Sol Muhalefet'in tam tasfiyesine karşı büyük mücadeleler olmuş, Troçki'yi sürgüne götüren trenin önü defalarca kesilmiş, cezaevlerinde ölüm oruçları yapılmıştır. Leningrad'da tüm baskılara rağmen düzenlenen Sol Muhalefetin yarı illegal koşullarda çağırdığı 20 bin kişilik son miting ise SSCB topraklarında komünizmin son mitingi olacaktı. Sol Muhalefet'in mücadelesi boyunca Stalin'in Parti'yi kontrol etmek için sınır tanımadan kullandığı bürokratik yöntemler, teoriye gösterdiği aldırmaçlık, kendisinin ikincil bir rol oynadığı devrimin geleneklerine karşı gösterdiği düşmanlık, devrime gerçekten önderlik edenleri alaşağı etmek için her türlü yonteme başvurmakta gösterdiği gönüllülük bürokrasinin gelişen bilincinin en önemli örnekleridir. Toplantılar manipüle edildi, konuşmacılar yuhalandı, önde gelen muhalefet liderleri kendilerini ülkenin en uzak köşelerinde önemsiz görevlere atamış buldular, muhalefet gruplarını itibardan düşürmek amacıyla eski Çarlık memurlarını provokatör olarak kullandılar vb. Sonunda Stalin 1928'de çarları doğrudan taklit etmeye ve devrimcileri Sibiry'a sürmeye başladı. Daha sonraları ise bu bile yetmez oldu. Romanofların bile yapamadığını yapmaya başladı: 1917'nin devrimci partisini oluşturanları düzenli bir şekilde katletmeye girişti. Ekim devrimi sırasında Bolşevik Parti Merkez Komitesi üyelerinin büyük bir kısmı ile sayısız komünist Stalinist rejim tarafından katledildi.

Sonuç

Troçkizmin tarihsel dönemeç olarak oynadığı rol neydi? Troçki, 1928'de Rusya dışına sürüldü. Bürokrasi, Ekim Devrimi kahramının öldürecek kadar güçlenmemiştir henüz. Troçki, sürgünde de boş duracak değildi. İlk önce Almanya'da devrimci durumun Marksist değerlendirmesini yaptı, faşizmin önünü açan Komintern kararlarını mahkum etti, faşizme karşı mücadelede devrimci döneminde 3. Enternasyonal'in ortaya koyduğu birleşik işçi cephesi çizgisini geliştirdi, İspanya devrimini ve yapılması gerekenleri anlattı, Stalinizmin sınıf işbirlikçiliğine dayanan halk cephesi politikasının karşı devrimci mahiyetini korudu, proleter enternasyonalizmi, dünya devrimi, sınıf uşlazmazlığı gibi Marksist ilkeleri bugünlere taşıdı.

Ve tabi ki Troçki örgütünün başındaydı. Sol muhalefeti başlangıçta uluslar arası olarak örgütledi ve ardından Stalin Kominternin Almanya'da çok önemli güçlere sahip olmasına rağmen Nazilere karşı kılını kıpırdatmaması karşısında dünya partisi 4. Enternasyonal'i örgütlemeye girişti. kısacası, Troçki devrimci Marksizmin bayrağını Stalinist ihanet ve tahrifatlarla lekelenmeden bugünlere ulaşmasını sağladı. Troçki'nin taşıdığı bayrakla SSCB yıkıldığında sevinç içinde "komünizm öldü" naraları atanların suratlarına haykırdık: Vardık, Varız, Varolacağız.

V. Umut Aslan

İncelmiş Bir Ulusalcılıkla İşçilerin Yozlaştırılması

İŞÇİ sınıfı hareketi güçlendikçe, burjuvazinin ve feodallerin, o hareketi bastırma ya da parçalama çabaları daha da çılgınlaşıyor. Her iki yöntem

-kuvvete başvurarak bastırma ve burjuva etkisiyle parçalama- tüm dünyada, bütün ülkelerde sürekli olarak uygulanmaktadır; egemen sınıfların çeşitli partileri, bu yöntemlerden zaman zaman birini, zaman zaman ötekini işletiyorlar. Rusya'da özellikle 1905'ten sonra, burjuvazinin daha akıllı mensupları, salt kaba kuvvetin etkili olmadığını anladıkları zaman, her boyadan "ilerici" burjuva partileriyle grupları, işçi sınıfının savaşımını zayıflatmak için düşünülmüş, farklı burjuva görüş ve öğretilerini savunarak, işçileri bölme yöntemine daha çok b a ş v u r m a y a başlamışlardır.

Bu görüşlerden biri incelmış ulusalcılıktır. Bu ulusalcılık en makul gibi görünen sahte mazeretlerle, örneğin "ulusal kültür"ün, "ulusal özerklik ya da bağımsızlığın" gereklerini koruma

bahanesiyle proletaryayı bölüp parçalamayı savunur.

Sınıf bilinci taşıyan işçiler, hem kaba, vahşi, kara-yüzler ulusalcılığıyla, hem de işçi davasını, işçi örgütlerini ve işçi sınıfı hareketini ulusal-topluluklara göre bölmenin yanı sıra ulusların eşit olduğu vaazını veren bu incelmış ulusalcılıkla, ulusalcılığın her türüyle en sert biçimde savaşır. Her tür

ulusalcı burjuvazinin tersine, sınıf bilinci taşıyan, işçiler, Marksistlerin son (yaz 1913) kararları doğrultusunda davranarak, yalnızca ulusların ve dillerin, A'dan Z'ye, tam gerçekleştirilmiş eşitliğinden yana olmakla kalmamışlar, onun yanı sıra değişik ulusal-topluluklar işçilerinin birleşmiş her türlü proletarya örgütü içinde kaynaşmasını da savunmuşlardır.

Marksizmin ulusal programıyla, en "ileri" türden burjuva ulusal programı arasındaki temel fark buradadır.

Ulusların ve dillerin eşitliğinin kabulü, marksistler için önem taşıyor. Ama bu, yalnızca, en tutarlı demokratlar Marksistler olduğu için değil. İşçilerin sınıf savaşımında, proletarya dayanışmasının ve yoldaşça birliğin istemleri de, ulusalcı güvensizliğin bütün izlerini, yabancılaştırmayı, kuşku ve düşmanlığı ortadan kaldırmak üzere, ulusal-toplulukların tam eşitliğini gerektiriyor. Tam eşitlik, herhangi bir dil için her türlü ayrıcalığın reddini ve bütün ulusal-toplulukların kendi kaderlerini tayin hakkını da içeriyor.

Ne var ki, ulusların eşitliği istemi, burjuvazi için pratikte ulusal özgünlüğü ve şovenizmi savunmaya varır; genellikle de buna, ulusların bölünmesi ve birbirlerine yabancılaştırmasının savunulması eşlik eder. Bu ise, yalnızca ulusal-topluluklar arasında daha yakın ilişkileri değil, ama onun yanı sıra, belli bir devlet içindeki bütün ulusal-topluluklar işçilerinin birleşmiş proletarya örgütlerinde bir araya gelmesini savunan proleter enternasyonalizmiyle kesinlikle bağdaşmaz. "Kültürde ulusal özerklik" denen şeyi, yani eğitim işlerinin devletin elinden alınması ve ayrı ayrı ulusal-topluluklara verilmesi düşüncesini Marksistler işte bu nedenle sert bir biçimde kınarlar. Bu planın anlamı şudur: "Ulusal kültür" konularında, eğitim işleri, belli bir devlet federasyonu

"Ulusların ve dillerin eşitliğinin kabulü, Marksistler için önem taşıyor. Ama bu, yalnızca, en tutarlı demokratlar Marksistler olduğu için değil. İşçilerin sınıf savaşımında, proletarya dayanışmasının ve yoldaşça birliğin istemleri de, ulusalcı güvensizliğin bütün izlerini, yabancılaştırmayı, kuşku ve düşmanlığı ortadan kaldırmak üzere, ulusal-toplulukların tam eşitliğini gerektiriyor."

inde kendi ayrı diyeti, eğitim bütçesi, okul yönetim kurulları ve eğitim kurumları bulunan ulusal- topluluklara göre, ulusal birliklere bölünecektir.

Bu, işçi sınıfını yozlaştıran ve bölen bir incelmış ulusalcılık planıdır. (Bundculara, tasfiyecilere ve narodniklere, yani çeşitli küçük-burjuva gruplara ait olan) bu planın karşısına, Marksistler, ulusların ve dillerin tam eşitliği ilkesini koyarlar ve resmi bir dile gerek olduğunu redde kadar giderler; ama aynı zamanda uluslar arasında olabildiği kadar yakın ilişkileri, bütün uluslar için bir örnek devlet kurumlarını, bir örnek okul yönetimlerini, bir örnek eğitim siyasetini (laik eğitim), ve her ulusal burjuvazinin ulusalcılığına, ahmakları kandırmak için "ulusal kültür" sloganı altında sunulan ulusalcılığa karşı savaşımında çeşitli uluslar işçilerinin birliğini savunurlar.

Bırakalım küçük-burjuva ulusalcılar -Bundcular, tasfiyeciler, Narodnikler ve Dzvin'in yazarları- incelmış burjuva ulusalcılığı ilkelerini savunsunlar; bu onların hakkıdır. Ama bayan V. O.'nun[74] Severnaya Raboçaya Gazeta'nın 35. sayısında Za Pravdu'nun okullarda derslerin yerli dille okutulmasına karşı çıktığına ilişkin, okurlarına güvence üstüne güvence vererek yaptığı gibi işçileri aptal yerine koymaya kalkışmasınlar.

Bu büyük bir iftiradır. Pravdacılar yalnızca bu hakkı tanımakla kalmazlar; bu hakkı tanımakta herkesten daha tutarlıdır. Rusya'da, yerel dilin kullanılması hakkını tam olarak ilk tanıyanlar, kendilerini zorunlu resmi bir dile gerek olmadığını ilan eden Marksistlerin konferansı ile özdeşleştiren pravdacılar olmuştur.

"Eğitim işlerini tek bir devletin içinde uluslara göre bölmeyi", "kültürde ulusal özerkliği", "eğitim işlerini devletin elinden almayı" derslerin yerli dille okutulmasıyla karıştırmak dangalakça bir bilisizliktir.

Dünyanın hiçbir yerinde Marksistler (hatta hatta demokratlar) derslerin yerel dilde okutulmasına karşı çıkmış değillerdir.

Dünyanın hiç bir yerinde Marksistler, "kültürde ulusal özerklik" programını benimsememişlerdir. Bu programın önerildiği tek ülke Avusturya'dır.

Bayan V. O.'nun Finlandiya'yı örnek, vermesi, aslında onun kanıtını çürütür. Çünkü o ülkede (bizim duraksamaksızın ve herkesten daha tutarlı biçimde kabul ettiğimiz) ulusal-toplulukların ve dillerin eşitliği tanınmış ve gerçekleştirilmiştir. Ama orada, eğitim işlerini devletin elinden çekip almak, eğitim işleriyle uğraşmak üzere ayrı ulusal kuruluşlar yaratmak, devletin okul sistemini ulusal engellerle bölmek falan sözkonusu değildir.

V.İ.LENİN

(Yazıdaki koyu renkle ifade edilen vurgular Marksist Bakış'a ait.)

Sınıf bilinci taşıyan işçiler, hem kaba, vahşi, kara-yüzler ulusal-cılığıyla, hem de işçi davasını, işçi örgütlerini ve işçi sınıfı hareketini ulusal-topluluklara göre bölmenin yanı sıra ulusların eşit olduğu vaazım veren bu incelmış ulusal-cılık, ulusalcılığın her türüyle en sert biçimde savaşırlar. Her tür ulusal burjuvazinin tersine, sınıf bilinci taşıyan, işçiler, Marksistlerin son (yaz 1913) kararları doğrultusunda davranarak, yalnızca ulusların ve dillerin, A'dan Z'ye, tam gerçekleştirilmiş eşitliğinden yana olmakla kalmamışlar, onun yanı sıra değişik ulusal-topluluklar işçilerinin birleşmiş her türlü proletarya örgütü içinde kaynaşmasını da savunmuşlardır.

Put Provdi, n° 82, 10 Mayıs 1914,

Collected Works, vol. 20, s. 289-291

[Türkçesi: Lenin: Ulusal Sorun ve Ulusal Kurtuluş Savaşları, Sol Yayınları, Ekim 1993, İkinci Baskı, s: 159-162]

DEVİRİMCİ SANAT KOLLEKTİFİ DEKLERASYONU

Karanlık Zamanlarda

Demeyecekler: Ceviz ağacı rüzgarda sallandığı sıralar.

Ama diyecekler: Badanacı işçileri ezdiği sıralar.

Demeyecekler: Çocuk yassı taşı ırmakta kaydırıldığı sıralar.

Ama diyecekler: Büyük savaşlar hazırlandığı sıralar.

Demeyecekler: Kadının odaya girdiği sıralar.

Ama diyecekler: Bütün güçlerin işçilere karşı
birleştiği sıralar.

Demeyecekler: Karanlık o sıralar.

Ama diyecekler:

Neden şairleri sessizdiler?

Bertolt BRECHT

Guernica - Pablo Picasso

Tarih boyunca emperyalistler demokrasi, adalet, özgürlük, kardeşlik, nidalarıyla dünyayı parça parça işgal ettiler. Feodal çağdan kalma deniz aşırı sömürgecilik dönemi artık geride kalırken sözde bağımsızlık elde etmiş ülkeler kapitalist-emperyalist sömürgeciliğin talanına uğradılar. Ancak bugün artık bu tek kutuplu dünyada emperyalist "demokratlar" geçmişle kıyaslanmayacak zorba yağmanın baş aktörüdürler.

Balkan halklarını birbirine kırdıran, ardından hazmedebilmek için küçük parçalara ayıran tek kutuplu dünyanın hakimleri sonrasında Ortadoğu'ya karşı yeni bir saldırı politikasını hayata geçirdiler.

Ortadoğu geçmişine, bugününe ve yarınına karşı başlatılan topyekün bir yıkımla yüz yüze. Başta Filistin halkı olmak üzere bölge halklarına karşı işgal ve soykırım politikası, Afganistan ve Irak'ta emperyalist güçlerce uygulanan terör ve bugün adına Büyük Ortadoğu Projesi denilen topyekün yıkım projesi hayata geçirilmek isteniyor.

Yıkım çok yönlü;

Mesela Ortadoğu'nun köklü bir tarihi olduğunu unutturmak; yeni, kendi istedikleri tarihi yazmak için işgal edilmiş Irak'taki bütün müzeleri yağmaladılar.

Mesela Ortadoğu'ya yeni bir yaşam sundular bu ABD' ve dostlarının yaptığı bombardımanda kollarını, bacaklarını ve ailesini kaybeden Iraklı çocuğa yaptıkları gibiydi. Takma kol ve bacak alarak, onu ABD'li bir aileye vererek.

Yıkım çok yönlü;

İnsanlara barındıkları yerler mezar edilirken, sağ kalanların sakat kaldığı ya da travmaya uğradığı bombardımanlar medya tekellerinin zafer sarhoşluğuna neden olmuştu. Ve ölüm getiren silahların, bombaların teknolojilerine işbirlikçi medya maymunları ve satılık kalemler övgüler düzmüşlerdi. İnsani değerlerin erozyonu, yıkımı emperyalist savaşlarla daha gözle görülür oldu.

Ya da İsrail'deki, Irak'taki(mesela Ebu Garip'te), Guantanamo'daki sistemli işkence üssü haline getirilmiş bedenleri ve beyinleri tutsak almayı amaçlayan hapisaneler.

Ambargo altındaki Irak'ta Saddam Hüseyin yönetimi ABD ve müttefiklerince devrilip Irak işgal altına alındıktan sonra:

Çocuk ölümleri %150 oranında attı.

26.5 milyon nüfuslu Irak'ta 4 milyon çocuk açlık sınırında.

Yetersiz beslenen çocukların oranı %30'a ulaşıyor.

Her ay 50 binden fazla Iraklı ülkesini terk etmekte.

İşgalden buyana Irak'ta ölenlerin sayısı 600 bin kişiyi geçti.

Üstelik bu rakamlara Afganistan'ı, Filistin'i ve Lübnan'ı kattığımızda daha korkunç bir manzarayla karşılaşırız.

Bugünse artık büyük diktatörler İran Savaşı'ndan söz etmekte. Dünya daha önce hiç olmadığı kadar büyük bir tehdit altında ve buna Tekellerin savaş kurbanı haline gelmiş ABD ve Batı Avrupa halkları da dahil.

Dünya medeniyetlerinin "temsilcileri" vahşette sınır tanımaz haldeler. Ve üstelik bu vahşet hiç olmadığı kadar aleni. Emperyalist güçlerin tüm dünyayla dalga geçerek ve aynı zamanda tehdit ederek, gerçekleştirdiği zorba işgale, uyguladığı teröre seyirci kalmak kabul edilemez. Hepimiz tüm bu gelişmelere tanık olurken, tanıklılık beraberinde seyirci kalmayı değil sorumluluğu getirmekte. Aydın birer insan olmanın bilinci ve sorumluluğuyla düşünmeli ve hareket etmeliyiz.

Çevresine ilgisiz, kendi iç dünyasına kapanmış yaşadığı topluma ve dünyaya karşı duyarsız ve bu anlamıyla sorumsuzca davranan sanat anlayışlarını mahkum ediyoruz. Günümüz toplumlarında daha yoğun olarak yaşanan kirlenmenin, değer erozyonunun, yozlaşmanın bir sonucu olan duyarsızlaşmanın ne sanatla, ne de insani değerlerle bir ilgisi olabilir.

Bizler M.S.G.S.Ü.(Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi) öğrencileri, ressam, heykeltıraşlar, sanatçılar, sanatçı adayları; Ortadoğu başta olmak üzere dünyanın diğer bütün bölgelerinde yaşanan baskı, sömür ve zulüm karşısında geçmişten bugüne bütün devrimci sanatçıların yaptığı gibi Nazım gibi, Pir Sultan gibi, Bedrettin gibi, Brecht gibi, Picasso gibi kendi cephemizden, sanatın cephesinden, emperyalist-kapitalist yağma düzenine karşı emekçi halkların yanında saf tutup Onların sesine ses katacağız...

**"Yaşasın şovenizme,
bütün ülkelerin
burjuvalarının
yurtseverliğine karşı
işçilerin
enternasyonal
kardeşliği!"
V.İ.Lenin**